

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

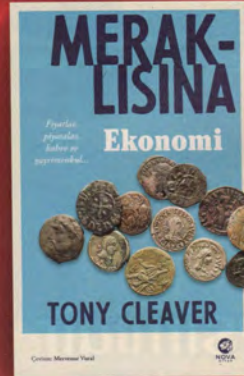
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MERAK- LISINA

Hem dünya hem de insanlık tarihinin
şekillenmesinde rol oynayan etmenleri
anlamak isteyen herkes için
başucu kitapları.

NOVA KİTAP
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
Mehmet Ali & Akşamsefası yayınları

BAVUL

o gün bahar mevsimidir
size aşkı anlatacağım

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Arkadaş Zekai Özger

BAVUL

SENİ SEVİYORUM...
DELİ GİBİ DEĞİL,
GAYET AKLI BAŞINDA
OLARAK SEVİYORUM.*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Sabahattin Ali ve Aliye Ali
Kaynak: Sevgül Şahin
Renklendirme: Ervin Çelmez

Korkma la, mizahız biz!

KAAN SEZYUM

"Kim, nelerden korkar?

Korku iyi midir? Korkunu ecele faydası var mı? Korkaklar kaçarsa

onlara "korkaç" diyebilir miyiz? Korkudan yalan söylenir mi? Korku kimin işine yarar? Korkunun amacı nedir?" gibi şeyler üzerine biraz kafa yoracağız... Neden dersiniz efendim, şimdi az önce kulağıma bir havadis geldi. Diyor ki bir karikatürist, çizdiği bir karikatürden dolayı hapse girmiş. Bir karikatüristin çizimleri yasaklanmış, başka birisinin de hayatını tehdit etmişler... Bir dergiyi yakmaya çalışmışlar, diğer dergiye başkabilir yerde taramışlar.

Yani karikatür sanatını da küçümsemeyelim ama şöyle düşünelim, karikatürist günün birinde arkadaşıyla hoşbeş ederken diyalim ki bir peçeteye uygunsuz bir şaka yapmış, onu da çiziktiriparkadaşına göstermiş... İşte bunun gibi bir şey. Bir karikatürle hapse girmek mümkün bizimki gibi ileri ülkelerde. Neden? Çünkü kurallar kanunlar var... Yalnız bizdeki kanunlar hep gücünün, zengin, yöneticinin, bakanın, başbakanın ya da ona da bakanının yanında... Öyle bir toplumdayız ki artık çıkıp "Ama o da bilmemkime karikatür yoluyla hakaret etmiş" diyebilir... Karikatür zaten budur. Tamam hakaret değildir ama olan bir şeyi abartarak, birebin katarak ya da korkusuzca aynen göstermektedir. İçinde azıcık bile yergi, dalga geçme, makaraya alma, itin orasına burasına sürme, rezil etme, komik duruma düşürme, maytap geçme, kaale almama, abartma olmayan bir şey de zaten kolay kolay karikatür denmez.

Bu güne kadar baktığınız tüm karikatürleri bir düşünün... Hepsi der bunlardan en az bir ya da birçoğuyardır. Karikatüreleştirenin en medeni yoludur. Okuma yazması olan, çizgiden anlayan anlayabilir. Karikatür "var olanın" ayyuka çıkması halidir. **Karikatür gerçeğin her zaman onun en çirkin halini gösteren bir aynadır.** Karikatüre kızmak, hiddetlenmek, öfkelenmek kendine kavga etmektir. Karikatür tarafı ya da politik bile olsa, bir noktada bir şey anlatmak istemektedir... O noktadan sonra ancak "anlattığı şey"le bakarak, "komikmiş" ya da "komik değilmiş" diyebiliriz. Bu da tamamen bize bağlı bir şeydir. Bir kare, bize başka, ona başka görebilir...

Karikatür eleştirebilir. **Karikatür karşındaki gücün daha güçlü olup da yine de onunla dalga geçebilir.** Karikatür garibanların aklarındaki umuttur, karikatürüralın çıplak olup da bacalarının içi gibi olmasına içten içe kıkırdamaktır.

Karikatür ne diyeceğini ancak ona bir şeyler göstererek bilebilenle dalga geçebilir. Karikatür komik olmaya çalışır. Onu komik yapan da onu okuyan. **Beğenmiyorsan komik değildir.** Hiç insan "Bu komik değil, beni kötü göstermiş" diye karikatüre kızarmı?E, bizde kızılıyor işte. Bizde zaten her bir şeye kızılıyor. Her bir şeyden korkuluyor. Yıldırımdan korkan mağara insanları misali...

Bir de eleştiriyi, öneriyi açık olmak lazım. Şimdi eleştiriyi de herkese göre farklı. Kimi gelir bana "Ya Kaan leş gibi davul çaluyorsun, bi ykan kendine gel" dese, düşünürüm. Çok mu pis çalıyorum, çok mu zevksizim, bu insan bana niye böyle bir şey dedi diye... Düşündükten sonra da "Bana leş gibi davul çalıyor" demiş diye çemkirmem. Kendime güvenim varsa zaten "Leş gibi çalıyorum ki, ne alakası var?" der geçerim... Hadi ben der geçerim de herkes de benim gibi değil.

hatalar düzelmez.

En kalitesiz eleştiriyi bileciñdeazıcık bile olsa, zerre kadar bile olsa bir gerçeklik, bir doğru payı taşıyabilir. Birisi bana "Leş gibi davulcu" dedikten sonra ben de oturup kendi aklımı kullanarak düşünürüm eksiğimi, dediğimi. Leş gibi çalmıyor olsam bile kendimi daha iyi hale getirmek için biradım atarım. Günde 5 dakika daha fazla zaman ayırırm daha "temiz" çalabilme için.

Eleştirinin olmadığı bir toplum gerilemeye ya da en azından yerinde saymaya mecburdur. İşte bu yüzden ki

karikatürdeki eleştiri ne kadar acımasız, kalpsiz, sert de olsa ona kızılmaz. Sadece gülmezsin, beğenmezsin olur biter.

Yoksa karikatürü sevmek, karikatüristi hapseale, şarkıyıttüküyü beğenme, festivalden kork yasakla, şarkıcıyı pakette, heykeli sakıncalı bulup göltaltına al... Bu kafayla olmaz, ha olur da olana da senin düşüncün denmez...

Karikatür garibanların aklarındaki umuttur, karikatür kralın çıplak olup da bacalarının içi gibi olmasına içten içe kıkırdamaktır.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Alışveriş: <https://ranitey.org>

AYŞEN ŞAHİN

Balkon

Taze yıkanmış bir balkonda, derzlere birikmiş incesu birikintilerine çıplak ayaklanıp saplatmak hayata birbirişeli uzatmak gibi.

İmkansızlıklar içindedir inceliğinde keyifler aramak bir nevi. Birşeyler de haz versiniyor insan, birmemleket insanaher saat, her dakikaacı verir mi?

İki kişi oturmuşuz balkona, ev yapımı şarap içiyoruz, pek yapamamışız ama çıkartmıyoruz, sirkeden hallice. Bunca senesondakimderdi kievdebira mayalayalım, üzüm fermante edelim once vakitsizlik içinde. Bir şekil, şeklimizi korumaya çalışıyoruz. Serdeki yiğitlik sayılır mı böylesi, biliyorum.

Hazirandan beklentilerimizi konuşacağız, mütevaziyaz planları hayalindeyiz. Yazı hazıranda başlatmazsan ömürden bir mevsim düşer. Böyle inanırız biz.

O, birtarihiçi, geçmişe dönüp bakarak buluyor teselliyi bile. Bana ise gülme geliyor o konuştukça.

"Bozma moralini, haziran kraliçelere layık bir aydır. İlla şans döner. Bak 69 sene önce bir haziran günlüktaktı 2. Elizabeth. Kraliçeler gibi yaşıyor hala."

Bilereki yapıyor, abes örneklerlela fiftetiyor havayı. Ne kraliçesi, şarabımızsrke, yanına şöyle bir gravyer kesmek varken tost peynirli denen margarinden hallice şeyi atıştırıyoruz.

"Her şey aşılır, 1928'de uçakla Büyük Okyanus ilk kez asıldı. Haziranın üçüya da beşiydita m çıkaramadım şimdi."

Uçak bileti bakıyorum, ekonomi sınıfı, yemek vermeyiversinler uçakta, bagaj hakkı da olmayversin, en ucuzunun bedeliyle geçen sene havaalanına gidip "İlk uçak nereye yseoraya bileti istiyorum" şımanklığı yapmak mümkündü muhtemelen.

Yok uçamayacağız biz, belli oldu. Acaba arabasıyla tatile giden birine yancını olsak? Gerçi köprü para, benzin para...

Mutluluk başka bir yer ve zamanda olmak istemediğin anlardadır. Büyük ve sürekli değil, ufak ufak ve anlıktır.

"Sen gibi kadına yakışmıyor bu ufak hesaplar, bak Valentina Tereşkova'nın uzaya çıktığı aydır haziran, büyük düşün."

Nasıl büyük düşünemiyem bilemiyorum, iyi bir domates dişlesem kafam çalışırdı. Kokulu domatesi tuza banmadan hevesi gelmiyor tatilin tam.

Sayıla almıştım, yarım kilo kadar. İki tane doğrayıp getireyim bari.

Bir dilim domates attı ağzına, balkondan ufka baktı. Ufuk dediğim de işte cadenin en sonundaki manzarayı kapatan bina.

"Potemkin Zirhlisi'nda, kurtlu yemeğe karşı ayaklanma hazırlıydı. Çıkıştı. Sonrası Ekim Devrimi, öyle düşün."

Domatesin tadı yok hakikaten, kilosuna 30 lira verdim mevsiminde hem de.

O sırada mısırcı geçiyor sokaktan, bir mısır ikram ediyor kağıt toplayan çocuğa. İlginç kostümüyle sokaklarda keman çalan bir adam var. O da yanaşp bir mısır alıyor parasıyla. Emlakçı izliyor olan biteni, aklına gelmiyor elini cebine atmak. Belki de mısır hiç sevmiyordum, önyargı da yapamayayım şimdi.

İnsanların en azından bazıları hala halden anlıyor, insan olan halden anlıyor. Karanfil elden ele hala.

Sepet sallıyorum balkondan, sigara paramı tek mısıra veriyorum. Üleşir yeriz.

"Sen hep dersinya mutluluk başka bir yerde zamanda olmak istemediğin anlardadır. Büyük ve sürekli değil, ufak ufakve anlıktır. Tatilde mutlulukmuş, kalır seherimde. Uzun dur"

gidemediğimiz sokaklarda yürürüz. Sokak satıcılarındanyeriz, tursu suyuve limonata içeriz, Boğaz'auzun bakar, çimenlere yatar, çok istersen Garipçe'de denize gireriz. Teslim olmayız bir şekil. Yıllardan 1970 olsa şimdi 15-16 Haziran'da burada, İstanbul'da mı olmas isterdin, Ege'de birasahildemi? Domatesin tadı kaçmışsa Potemkin'in kıç tarafı burasıdır sonuçta"

Rahattladım, işe yaradı. Ben tarihiçi değilim, ezberimde kalan birkaç tarihten biri 3 Haziran 63, Nazım Hikmet'in sürgünde ölümü. Deniz Güzmi henüz 11 yaşındayken yazmış, Putsunda'dan Karadeniz'e bakarak:

İşte geldik gidiyoruz
hoşçakal kardeşim deniz
biraz çaklındanaldık
hoşça kal kardeşim deniz
biraz masmalı tuzundan
hoşça kal kardeşim deniz
sonsuzluğundan birazcık
hoşça kal kardeşim deniz
birazcık da kederinden
hoşça kal kardeşim deniz
bir şeyler anlattın bize
hoşça kal kardeşim deniz
denizliğin kederinden
hoşça kal kardeşim deniz
Buhazırında olaki sahiller halkakapalı,
ona giden tüm yollar paralıdır, bu hazıranda
belki domatın tadı her zamankinden farklıdır,
bu hazıranda yaza dair ezberlerimiz bozulmuş,
hayatın tadıkoftur ama işte bir ihtimal bu
haziran sabrın sonudur, taşın çatlamasıdır, en
yaşanasa olanıdır, yakınsaktır özgürlüğe, belli
mi olur? Hazıranda ölmez zor, hazırandan
vazgeçmek yok. Neticede elbet kavuşacağız
denize.
Bir tur daha su dökeyim şu balkona, ayağımız
değsin suya.
Tevekkül değıldir bu, direniştir dayatılan
haysızlığına.

ATAOL BEHRAMOĞLU

15 Mayıs'ın ardından

15 Mayıs'ında sıradan bir gündü. İki yeni kitabımın tanıtım toplantısı, hem ev sahipliğini yapacak Beşiktaş Belediyesi salonlarının uygunluğu hem de başkaca zorunluluklar bu tarihte kesişmişti.

Fakat gerçekleşen program sonrasında 15 Mayıs 2022 en azından benim yaşamında unutulamayacak bir tarih olarak kalacak.

İki yeni kitaptan ilki, bir bölümünün bazı son şiirlerimin oluşturduğu "Suçlusunuz" adlı şiir kitabım, ikincisi 40 yıl önce Maltepe ve Sağmalcılar cezaevlerinde tuttuğum notlardan oluşan "Cezaevi Güncesi"dir.

Bu "yeni şiirler" genellikle Cumhuriyet Gazetesi'nin 1. Sayfasında yayınlandılar.

Bir zamanlar büsüre yine Cumhuriyet 1. Sayfada Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın güncelden kaynaklanıp güncele ses veren şiirleri yayınlanmıştı. Bu şiirlerinkimilerindenzeler belleğimde yer etmiştir. Örneğin, "Savcı nedir düşündün mü/ Beni senden güçlü kılan" ya da "Biri var yok edilmezse yok edecek hepimizi/ Tek tek" gibi... Böylece dilin, uyağın, şiirin, sevgili büyük ustasını anmış da olalım...

Şairlerin ya da kimi şairlerinyaşamlarında böyle dönemler vardır. Şiirin güncelde işe yaraması isteğini canları acımasına duydukları dönemler. "Suçlusunuz" da yer alan bu birincisayfa şiirlerini, genellikle Bostancı-Maltepe arasındaki kıyı şeridinde, çimenleri adamların tasarladığını hiç unutmayacağım... "Özgürlük v. Devr"

Üzerine", "Düello", "Sanal İstanbul", "Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olur" vb...

Kitaba daha önceki zamanlarda yazılmış, yayınlanmış, "suçlusunuz" teması ile örtüşen şiirlerimi de aldım... Böylece bu kitap özel olarak, altı çizilerek tanıtılmayacak ediyordum...

Cezaevi Güncesi ise belki bir edebiyat türü olarak "günce" olgusuna dikkat çekmesinin yanı sıra, sanırım başkaca nedenlerle de kendisinden söz ettirecektir...

Özellikle de kırk yıl önce cezaevindeki bir aydının, bir şairin tanıklığında, bu ülkede kırk yıldır pek bir şeyin değişmediğini, bunun da ötesinde, daha da kötüleştiğini göstermesiyle...

Programın hazırlık süreçlerinde BirGün ve Cumhuriyet gazetelerinin yayınlarına teşekkür ederim.

BirGün Kültür Sayfası için Işıl Çalışkan'ın yaptığı söyleşi çok güzeldi.

Cumhuriyet Kitap'ta Gamze Akdemir; Aşgöl Tözeren ve Okan Toygar'ın her iki kitaplarına değerli yazılarıyla harika bir katkı sağladılar. Her üç arkadaşım da

teşekkür borçluyum.

Tekin Yayınevinin, Elif Akkaya'nın programın gerçekleştirilmesinde katkısı çok büyüktür.

Meltem Cumbul ve Levent Üzümcü, büyük yetenekleriyle, güncedeki iç sesimdirler...

"Suçlusunuz"u okumak için İsviçre'den gelen Nihat Behram sahnedeki bir kez daha devleşti...

Müziyen arkadaşlarım Selçuk Korku, Tuna Kiremitçi, Haluk Çetin, Ekrem Ataer'in, her birine tek tek teşekkür borçlu olduğum sanatçı, yazar, gazeteci dostlarının seçkin sunumları ve sevgili Canan Kaftancıoğlu'nun sürpriz katkısı Beşiktaş Fulya Kültür Merkezindeki 15 Mayıs buluşmasınbence unutulmazlaştırmıştır...

İkinci kırkyaş kutlaması bahaneydi... İki kitabın tanıtımı konusu da öyle... Bence asıl olan, vurgulanan ve salon dolusu izleyici ile de paylaşılan yaşamsal önemdeki konu, sevgili ülkemizin bugün işgal altında olduğu gerçeği; kötülüğe karşı iyiliğin, vicdansızlığa karşılığın, vatan hainliğine karşı vatanseverliğin örgütlenerek tek ve birleşik bir güçle dâstırlması gerekliliği idi...

ÜMIT ALAN

Bir tersine 'Black Mirror' hikâyesi

Üniversitedeydim. Yaş 18. Hormonal akıcı, duygular yoğun. Bir kız var. Aynı sınıfta değil. Görür görmez vuruluyorum ama hiç ortak arkadaşımız yok. Yani doğal yollardan tanışmak olası değil. Yekten konuşmak, bir fırsat yaratmak gerekli. Hâlâ var mı bilmiyorum, o zamanlar ilk adımı atmak diye bir şey vardı. Ben o adımı bir türlü atamadım ve karışık bulup bulmayacağını hiç öğrenemedim. Daha doğrusu ben o adımı atacak cesareti toplayana kadar, kızımız başka bir aşka yelken açtı. 25 yıl oldu, o adımı nasıl atmadığımıza hâlâ şaşarım. İnsanlık için mikroskobik, benim için büyük bir adım olabildi ve yok yere iki yıl aşk acısı çekip saçmalamayabildim. Ardından okul bitti ve gerçek hayata dağıldık.

Sonra şaka değil, tam da böyle üniversite için manitaçılık mevzualların verdiği motivasyonla, Mark Zuckerberg isimli bir Harvard öğrencisi tarafından Facebook geliştirildi. Facebook hesabı açar açmaz, hepimiz 'icat edilme amacına uygun' olarak kullanmaya başladık. Yani "eski sevgiilerimizi, izini kaybettiğimiz ilkokul arkadaşlarımızı" bulmak gibi şimdi manasız gelen bir arayış içine düştük. İlk is, üniversitede atamadığım adımı atmaya karar verdim ve o kızı bulup mesaj attım. Hemen cevap geldi. Teknolojinin çipini seveyim, üniversitede yıllarca atlamayan adım, 30 saniyede atılmıştı. 10 yıl gecikmeli adım, esas kızın evlendiğini öğrenerek dakikalar içinde geri adımı döndü. Olsun, en azından bir çember tamamlanmıştı. Yine de o günden 10 yıl önce Facebook olsa fazlası olacak ve belki her şey daha farklı gelişecekti. Olmadı. Onun yerine Ahmet Muhlip Durasan'ın "Söylenmemiş aşkın güzelliğiydir / kağıtlarda yamın bırakılmış şir" dizeleri gibi bir şeyler oldu. Sorun, gelecekte teknolojinin fazla ilerleyip insanlann hayatını kabusa çevirmeye olasılığı değil, geçmişte fazla ilerleyememiş olup o yıllarımı kabusa çevirmiş olmasıydı. Bu bir tersine "Black Mirror" hikâyesiydi. Pekâlâ bir teknolojinin yoksunluğu üzerinden geride doğru felaket senaryoları yazılabildi. (İzleyenler şair, Black Mirror'ın, yakın gelecekte gelişen teknolojinin insanlann hayatını nasıl kabusa çevireceğiyle ilgili bir dijital platform dizisi olduğunu not düşeyim.) İletişimsizlikten kaynaklanan böyle bir macera, sadece benim başıma değildi.

olamaz elbette. Bugünün iletişim imkanları geçmişte olsa; nice filmler, nice kitaplar boşa düşer, edebiyat ve sinema dünyası bile biraz eksik kalabilirdi. Örneğin; Sabahattin Ali'nin klasikleşmiş eseri Küçük Mantolu Madonna romanında iletişimin kopması nedeniyle yaşanan olayları düşünelim. Maria'nın mektuplarının kesilmesinden sonra Raif Efendi'nin de hemen ümidi kesip, işin aslını öğrenememesi durumunun, sosyal meyanın olduğu bir dünyada yaşanmasına pek ihtimal yok. İyi ki de yokmuş ki Küçük Mantolu Madonna gibi bir eseri okuyabildik. Kendi payımıza güzel bir teselli olur ama benzer acıları gerçekcen yaşayışların açısından düşününce bugün bir ütopyanın içinde yaşıyoruz olabılıriz. Halihazırda bu teknolojinin içinde doğup büyümüş gençler için tabii bunun bir anlamı yok.

Öyle ya, hep teknolojinin durdurulamaz ilerleyişinin gelecekte nelere mal olacağı üzerine düşünüyör ve yazıyoruz. Konu üzerine yazılmış nice eser var. Öyle ki bugün Metaverse diye konuştuğumuz kavram, ilk kez 1992 yılında Neal Stephenson'un bir bilimkurgu distopyası olan Snow Crash romanında kelime ve kavram olarak yer aldı. Black Mirror gibi Years and Years gibi diziler ve nice filmler, teknolojinin gelecekte insanlığın başına açacağı derterli işliyor.

Büyük anlatılar, bizleri hep karamsar bir geleceğe hazırlıyor. Bencileyin bu konular üzerine sürekli üreten yazarların da bu konuda katkılan yadsınamaz. Geleceğe doğru gittikçe her şeyin daha da kötüleşebileceğini öğören bu bakışımı, biraz haklılık payı içermekte beraber belki biraz da yaşlanma korkusudur. Durup durup geçmiş güzellerken bir kere de ters şeritte durup üzerine düşünmemiz gereken bir konu bu.

Tarih boyunca, teknolojiyle ilgili distopik anlatıların tersini de düşünöner vardı. 1990'ların ikinci yarısında, yani internetin ilk yıllarında teknoloji-ütopyacı bakış daha belirgindi. İnternet, bilgiyi ve düşünceyi özgürleştirerek ve bu insanlığı daha iyice götürerekti. Demokrasiler böylece gelişecekti. O günlerde pek çok düşünürün zarnını bu yönde attığını biliyoruz. Bu teknoloji-ütopyacı yaklaşım şimdilik gerçekleşmedi. Çünkü bilgi, yani enformasyonla birlikte dezenformasyon da özgürleşmiş, ifade özgürlüğü; nefret söylemi, ırkçılık, ayrımcılık ve hedef göstermeyi olağan kılmıştı. Öyle ki hakikatin önemsizleşmesi anlamında Hakikat Sonrası bir çağıdan bile bahsedilir olmuştuk. Çünkü internet icat edildiğinde nedenlerinin aksine birkaç büyük platformdan ibaret bir yer haline gelmiş yani merkezileşmişti. İnsanlann kişisel verileri bu dev makinelerin çalışması için yakıt görevi görmeye başlamıştı.

(Okuyanlar Yayıncılık, 2021) kitabında yazdığı gibi kapitalizm doğanın sömürüsüyle ilgiliyken, Gözetleme Kapitalizmi insan doğasının sömürüsüyle ilgiliydi ve bu da teknoloji-ütopyacı bakışı destekliyordu.

Gelişen teknolojinin her şeyi daha kötüye götüreceğiyle ilgili distopik ahlâtların sınıın yok. Bu konularla ilgili bilim kurgu filmleri sinemada gişe rekorları kırıyor, kitaplar çok satıyor, belgeseller izleniyor. Akademik dünyadan bu konularla ilgili gelen uyarılar da her zaman haber değeri taşıyor. Her hafta bu konular hakkında yazıp bir köşeyi doldurmanız gerekiyorsa, her hafta mutlaka bir dert de buluyorsunuz. Teknolojinin dizginlenmesi ve insanlığı fayda sağlayacak bir dengeli bulması için bunların gerekliliğine inanıyoruz. Fakat bunlardan yola çıkarak körü körüne teknoloji düşmanlığına düşülmesine de itirazım var. Teknolojinin sahipliği ve kullanımı biçimiyle ilgili yanlışlann, teknolojinin varlığına ve ilerlemesine mal edilememesi önemli. O teknolojiyi üreten emekçiler üzerindeki sömürü de teknolojinin kendisiyle ilgili değil. Öyle ki Karl Marx bile zorunluluk alanından özgürlük alanına

**Bugünün
iletişim imkanları
geçmişte olsa;
nice filmler, nice
kitaplar boşa düşer,
edebiyat ve sinema
dünyası bile biraz
eksik kalabilirdi.**

geçişte, demokrasi ve bilimi sağ ve sol eller olarak görüyorlardı. Marx ve Engels, teknolojinin ilerlemesinin yalnızca farklı mülkiyet ilişkilerine sahip yeni bir toplumun yaratılmasına değil, daha bilinci yeni insanlann ortaya çıkmasına da zemin hazırladığını savundu. Her şeyin sonunda bütün bunların bir süreci olabileceğini de hesaba katmalı. Kendi hayatlarımız için çok uzun ama insanlık tarihini düşününce çok kısa bir zaman dilimi içinde mucizeler bekliyoruz. Bu mucizelerin hiçbirisi de mücadele etmeden gerçekleşmiyor. İnsanlık teknolojiyle ilişkisi bu düzlemde kuruluyor. Bizi sosyal medyada kutuplara bölen, öfkelerlendiren, kandırmamızı sağlayan algoritmalar, bir yandan birleşmişmiş sağlayıcı olabilir. Önlü medya teorisini Neil Postman'ın dediği gibi "Teknoloji verir ve teknoloji geri alır ve bunu her zaman eşit bir öçekte yapmaz. Yeni bir teknoloji bazen yok ettiğinden daha çoğunu yaratır. Bazen de yarattığından çok daha fazlasını yok eder. Ama asla tek tarafı değildir." O kara aynanın da iki tarafı var. Yani teknoloji de baka bilebilmek.

GİDENİN ARDINDAN

*Kapıbiraçıldı
Bir kapandı
Arada yaşananlar kaldı
Adı "yaşam" oldu"*

Tanrı ölüm acısını ilkin dağlara vermiş. O görkemli dağlar bu acıya dayanamamış. Öyle ki; bağları orta yerinden yanılmış, koca koca kayalar, bölük bölük taşlar olup da dört bir yana saçılmış; erim erim erimiş, un ufak toprak olmuşlar.

Tanrı "Demek dağlar dayanamayacak, o zaman ölüm acısını denizlere vereyim" demiş. O engin denizler bu acıya dayanamamış. Öyle ki; denizi, rüzgân bölük bölük nehirler, dereler, çaylar, oluk oluk yağmurlar olup da dört bir yana dağılmış; tek bir damla kalmayana değin kurumuşlar.

Tanrı "Demek denizler de dayanamayacak, o zaman ölüm acısını rüzgârlara vereyim" demiş. Rüzgârlar bu acıya dayanamamış. Öyle ki; dört bir yanda fırtınalar kopmuş, yer gök birbirine girmiş de göz gözü görmemiş; en nihayet soluğu kesilmiş rüzgârların, tükenmişler.

Tanrı "Demek rüzgârlar da dayanamadı, o zaman ölüm acısını bir de insana vereyim" demiş; nice doğumlara tanıklık etmiş, nice cana el vermiş, kendi halinde bir ihtiyarın canını alıvermiş. İlk kez bu acıyla karşılaşan insanların başını öyle berranmış öyle bir yanırmış ki; feryatları dağı, taşı, yeri göğü inletmiş; denizi, rüzgân birbirine katmış. Aklını kaçırarak gibioğlu insanı. Kadın erkek, çocuk çocuk dizlerini dövmüş, üstlerini başlarını yırtmış, saçını başını hepyolmuş; hapa hapa z saç, oluk oluk gözyaşı dolmuş da her birinin kucacı, hiçbir şey öleni geri getirmeye yetmemiş. Ne yapacaklarını ne edeceklerini bilememişler, boylu boyunca uzatmışlar cansız bedenini. Etrafında kâh çırpına, kâh ağıttar yaka, kâh okşaya okşaya dönüp durmuşlar. Gün dönmüş. İnsanların gözyaşı da, kâh dökülüp gitsin, yorgun başları dökülsün.

bedenine sabitlenmiş; ölüm sessizliği denilen şey hâsıl olmuş. İşte o anda, tam da ölünün karnının orta yerine bir kurbaga zıplamasını mı?

Ölüm sessizliğini, göbek çatlatan bir kâhkaha yırtıvermiş; sonrabir kâhkaha, bir kâhkaha daha... Öyle bir gülmek tutmuş ki en küçüğünden en büyüğüne herkesi; her şeykötü bir şaka olsa, giden geri gelse o kadar olur! "Haaa" demiş, tanrı, "Demek ölüm acısını insana verecekmişim, birtek o dayanabiliyor!"

Ölüm acıdır. Yaşam; anlaşılmazlıklar, haksızlıklar, adaletsizlikler, zulümler ve türlü çeşit zorluklarıyla ölümden pek de geri kalmaz. Tüm bu örselenmelere bir nebeze teselli olacak, biraz soluklanma veyola devam edebilme gücü verecek olan gülüşmeler de olmasa; erim erim eriyen dağlar, tek damla kalmayana değin kuruyand denizler vesoluğu kesilen rüzgârlardan nice olurdu halimiz.

**Ölüm acıdır.
Yaşam;
anlaşılmazlıklar,
haksızlıklar,
adaletsizlikler,
zulümler ve türlü çeşit
zorluklarıyla
ölümden pek de
geri kalmaz.**

Erşan Kurneri 'Gibi' ama öyle mi?

HALİL İBRAHİM SAĞLAM

Netflix'in yükselişine kayıtsız kalamayan Cem Yılmaz'ın 'Diamond Elite Platinum Plus' adlı stand-up şovu yılbaşı öncesinde platformda yayınlanmıştı. Karakomik Filmler serisinin sinemada gişe olarak tatmin edilendeneden uzak rakamlarının ardından Yılmaz, G.O.R.A.'daki iki dakikalık sahnesine rağmen çok sevilen, yıllar geçse de hayranları tarafından hep filmi yapılması istenen Erşan Kurneri karakterini sekiz bölümlük Netflix dizisi olarak karşımıza çıkardı. Seksenlerde porno film yapımcısı olarak karşımıza çıkarsa saçlı, agresif, hızlı konuşup karar veren Kurneri'deki karakter potansiyeli esasında heyecan vericiydi. Buradan aykırı bir karakter yaratılarak hem G.O.R.A'da Yılmaz'ın başarıldığı şekilde bir komedi figürü çizmek hem de Yeşilçam'ın o dönemine bir eleştiri getirmek mümkündü.

Yılmaz, G.O.R.A'da iki dakikalık sahnesinin sonunda hapse giren Kurneri'nin hapisten çıkışıyla diziyi başlatıyor. Kurneri her ne hikmetse içeride kaldığı bir seneye içerisinde hem karakter olarak hem de sinemaya bakışı değişmiş bir şekilde çıkıyor. Açıkcası Kurneri'yi tanıyanlar ve onunadını taşıyan birdiziyi izlemek isteyenler için bu kısım bir tatminsizlik hissi yaratıyor. Çünkü bölümü ilerledikçe riskli bir karakter olması gereken Kurneri'nin aslında G.O.R.A'dan Arif ve Pek Yakında'dan Zafer'in bir karışımı olduğu hissi belirleniyor. Kurneri, izleyicinin kolaylıkla safında yer alabileceği, duygusal bağ kurmakta zorlanmayacağı, hatta tabiri caizse 'pornocu ama babacan' biri. Yılmaz'ın Pek Yakında'dan bu yana Yeşilçam'a olan sevgisini kanıtlama çabasının izleyiciyi kahkahalar eşliğinde güldürme potansiyelinden alıp kendisini kötü bir tekrara sürüklediğini düşünüyorum. Pek Yakında'da benim de beğendiğim bu nostaljik yapı artık Yılmaz'ın sürekli Yeşilçam'dan ya da dünya sinemasından birçok filmi izlediğini ispat çabasına dönüşen bir nevi göndermeler silsilesine dönüşmeye başladı. Cem Yılmaz hayranlarının 'siz gülmeyişsiniz çünkü espiyi anlamamışsınız' minvalindeki yorumları esasında G.O.R.A'dan 'B.O.G.' gibi

beri süregelen bir sey. Fakat aradan geçen 15-20 sene izleyici profili oldukça değişti. İzleyiciye kendini zeki hissettirme olayı artık Christopher Nolan gibi bir yönetimde bile işlememeye başladı, son filmi Tenet bunun kanıtı. Yılmaz için mizah tarafında olmasına, zamanında Türkiye'nin en iyi komedyeni olarak anılmasına ve Bir Tat Bir Doku gibi efsane gösterilerinde seyirciyi gülmekten kalp krizi geçirtmesine rağmen son projelerinde bu gönderme

izleyicinin artık mizahına gülmemesine ya da daha az gülmesine 'sadece güldürmek için film yapmamak' gibi kendince bir ön koşul getirmiş oldu. Lakin problem şu ki, Yılmaz bir komedyen ve dram da çekse, bilimkurgu da çekse, kara film de çekse bu yapımlar içinde sayısız espiyi barındırmakta. Yine sorun şu ki, bu espiyer artık eskisi kadar güldürmüyor ve Cem Yılmaz'ın gerçekte bunu istediğini hiç zannetmiyorum. Elbette 2001: A Space Odyssey'e, Alien'a, Christopher Nolan'a ya da sayısız Yeşilçam filmine yapılan referansları

Sanırım yazıyı Cem Yılmaz'ın en iyi filmlerinden biri olan G.O.R.A'daki bir replikle sonlandırmak en iyisi; 'Fikir güzel, mekan güzel ama yemezler!'

izlerken biz de anlıyoruz fakat G.O.R. A ve A.R.O.G zamanı işleyen bu tür espriler sıklıkla bir tebessüm bile oluşturmamaya başlamış durumda. Bu başka bir sinemacı için bir sorun teşkil etmeyebilir ama Cem Yılmaz sinemasına sorun teşkil eder. Çünkü Cem Yılmaz bir komedyen, hem de zamanının en iyi komedyeni. Tüm işlerini çok izlenmek adına yapıyor, izlerken izleyicinin gülmesinadına yapıyor ve son yıllarda buna sinemaşakınıve gönderme yığınlarını eklenmiş durumda.

Erşan Kurneri yayınağıreli henüzbir hafta olmasına rağmen ve Gibi dizisinin ikinci sezonu çoktan bitmiş olmasına rağmen hâlâ Gibi'nin Kurneri'den daha çok konuşulup övülüyor olması ise Yılmaz'ın kendini burada sorgulaması gereken bir durum. "iki dizi birbirinden çok farklı." deyip kıyas kabuletmeye nerelolsa da her iki dizi de komedi dizisi. Başlıca iddiası izleyiciyi güldürmek. Feyyaz Yiğit ve Kıvanç Kılıncı ikilisi gerçekten komedi piyasasında bir şeyleri değiştirdiler. Sosyal medya çağını yakalamak ve Z kuşağının mizah anlayışını iyi hesap etmek Gibi'nin en büyük başarısı oldu. Çok düşük bir prodüksiyonla, star sisteminden uzak bir cast çalışmasıyla ve türün garanti görülen hiçbir kodlarına yaslanmadan bunu başardılar. Yılmaz sinemasıise hâlâ garanti gördüğümüz koldardan devam ediyor, Kurneri gibi potansiyeli olan riskli, acımasız ve yabancılaştırıcı etkisilişüeksebir karakterden bile bir Arif İşık sempatisi yaratmaya çalışıyor. Üstelik Yılmaz'ın referans bombardımanına tuttuğu popüler filmleri de son yirmiylüde zatenartık izlemeyen kalmadı. Alien göndermesi yeni nesil izleyiciyi heyecanlandıracak ya da güldürecek bir detay değil artik.

Dizinin bölümlerine gelirse: Bölüm süresininayısında Kurneri arkadaşlarının çekmek istedikleri film üzerine mizahi bir olay örgüsü yürüten ve diğer yarisında bu ekibin çektiği filmi yine mizahi detaylarıyla önümüze seren bir yapı mevcut. Bu bağlamda dizinin en kötü bölümlerinden Kuru Murad'ın ilk bölüm olarak seçilmesi bir talihisizlik. Dizi bu yüzden çok etkisiz bir bölüme başlıyor ve devamı için heyecan vermiyor. Halbuki üçüncü bölümdeki Kooperatif Kemal genel yorumlara göre şu ana kadar dizinin en sevilen ve en gülünen bölümü niteligenile. Kurneri gibi bir porno yapımcısının hapistençıkıktan sonratır filmleri çeken bir sine film dönüşmesi gibi en başından pek inandırıcı durmayan bir sebep yerine başka bir yapı kurulabilirmiş. Mesela diziyse sektörde çektiği erotik filmlerin ardındanitibarını yitiren, hapistençıkıktan sonra ise Altın Portakal'da yarışmaya girecek bir festival filmi çekip ödül alması yemini bir Kurneri karakteri yaratılsa, Kooperatif Kemal de bu dizinin ilk bölümü olsa hem Kurneri'nin değişimi hem de dizinin istediği etki en azındanbaşlangıçta makulbir zemine oturmuş olabilir.

Kurneri sırasıyla Kuru Murad'ı, Kapımı

Ebenin Avı'yla korku/slasher, Kooperatif Kemal'le festival, Kötü Mal'la polisiye, Faqbad'iyle siyah beyaz, Er-Man'la fantastik ve Doyamadım'la arabesk film dünyasına adım atıyor. Aslında vizyonu olmayan bir karakter Kurneri. Bu filmleri çekme motivasyonunu da sinemaya olan aşkımda sağlamıyor. Tepeden birileri uyuşturucuya karşı filmçkesmesini istiyor, çekiyor. Sinemadaki arkadaşlarıarabesk film lazım diyor, çekiyor. Ekip arkadaşları başka bir festival filminde oynamaya kalkışıyorsa diye festival filmi çekiyor. Tam bir memur yönetmen misali. Zaten karakterin bir vizyonu olmadığını büyük bütçeli Er-Man filmi battıktan sonra eski porno sektöründeki arkadaşlarının yanına gidip «Çok Soktun Çek» (elbette Recep İvedik'e bir gönderme, onu da anladık!) adlı bir erotik film çekmek istediğini söylemesi yeterince ortaya koyuyor. Bu yüzden Kurneri'nin sinema sevgisinin aslında Cem Yılmaz'ın sinema sevgisi olduğunu, Kurneri'nin Kurneri değil Cem Yılmaz olduğunu ve hatta Kurneri'nin ansambl oyuncu kadrosundan oluşan arkadaş grubunun bile onun değil Cem Yılmaz'ın arkadaş grubu olduğunu söylemek mümkün. Zafer Algöz, Özkan Uğur, Çağlar Çorumlu ve hatta Can Yılmaz'ın dahil olduğu bu eski gruba yeni katılan isimler arasında Merve Dızdar, Nilperi Şahinkaya, Ezgi Mola ve Uraz Kaygılaroğlu gibiisimler keyifli oyunculuklarıylarenk katıyorlar.

Dizinin sanat yönetimi ve kostüm tasarımı elbette övgü getirmek gerekiyor. Herzamanki gibi bu açılardanözengi bir Cem Yılmaz prodüksiyonu olduğunu söylemek mümkün. Onun dışında Kooperatif Kemal gibi çoğu kişinin fikir birliğinde bulunduğu bir bölüm haricinde herkesin beğeni sıralamasının çok farklı şekillerde seynttğini söylemek gerek. Kimine göre Kuru Murad dizinin en iyi bölümü (bana göre en kötüsü), çoğunluğa göre Kötü Mal dizinin en kötü bölümü (bana göre en iyisi.) Genelde dizinin küfürle ve bel altı esprile güldürme yoğunluğuna karşı eleştiriler mevcut. Filmlerde ve dizilerde küfür beni çok rahatsız eden bir olgu değil. Aynı şeyler zamanında Tolga Karaçelik'in Sarmaşık'ı, Serdar Akar'ın Gemide'şi için de söylenmiştir. Lakin o filmler gemide geçen filmler olarak karakterleri bazında o küfürlerin olması gereken filmlerdir. 'Kurneri de pornocu bir karakter, elbette o küfürler olacak' diye savunan kesime karşı da görüşüm şudur; 'Kurneri esasında pornocu bir karakter ama dizideki Kurneri pornocu bir karakter değil. Dizinin başında hapishaneden çıkınca yaşadığı savunulan dönüşüm nedense Kurneri'nin konuşma tarzına, sinema sevgisine etki etmiş ama bir tek küfürlerle etki etmemiş.' Sanırım yazıyı Cem Yılmaz'ın en iyi filmlerinden biri olan G.O.R. A'daki bir replikle sonlandırmak en iyisi; 'Fikir güzel, mekan güzel ama

TÜRKAN GEZİCİ

Eksik olana çatı eşik beşiği saran mersin dalına günün doğuran salıncağa arkamdaki ivme koşar adım kapımı çalan zaman ipliğiyle çıkar önüme yumağın sarmalı kıpırtısız deniz dalgası dip seyir halinde yelkensisz kayığım öylecene ağır sessiz, ıssız, ışığı sönmüş geçmişin girdabı sürükler yönünü şaşar, çarpar arsız bir anıya sarkacın bağı kopar döner başım kıyılar silikleşir süzülür zambağım

Bulutsu zamana uyanan ömür şafağın çatlağında dizer sabahı hevesin mimarı seher yeli su akar dala, genişler ağaç yıkar bendini, başkalaşır yolum duyumsarın çimlenen çekirdeği yeşil eriğün kireç taşı

Anımsarım sonra annemin yüzünde bana gülümseyen ötekiyi ırmağın sesi, şavkın yüzü ve gece yeşil kadife yastığa beyaz dantelini dokur

Mehmet Ali & Akşam

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Bakırköy'de

MURAT ERTEL

Peyote klübü eski yerinden sonra ZeN olarak çalınca öyle acayip olmuştu ki siz buranın müzikal direktörlüğünü yapın demişlerdi biz de peki ama nedersek dinleyip

uygulayacakmış demıştık. Dileğimiz kabul olunca tuvaletlerden duvarlara kafamıza göre yapacak burayideyiplükübükapatmış ve kendimize özel bir parti yapmıştık o gece orda elimizde balyozlarla istemediğimiz yerleri kırmış paramparça etmiştik. Sonra hakikaten çok kıyak oldu Peyote.

Açlıştan sonra tamgaz devam ederken konser öncesi haber geldi ki hemşire sizinle görüşmek istiyor diye kabul ettik tabii. Sibel ve Nürten hemşireler Bakırköy Akıl Hastanesinde hastalar için çalmamızı istiyorlarmış para yokmuş gelir başısolacakmış bir de yeşillikler içindeki hastane içinden yöl geçirecekmış belediye, onuda istemiyorlarmış dediklerinde hemen kabul ettik. Çok sevindirdi ama konserde biz çalarken gözleri büyüdü dedi Levent, sonradan bizimle hastanede buluştuklarında; yalnız çok karanlık ve depresif çalmayın dediler burda öyle hastalar var ki sizin o gittiğiniz yerlere gelirdi dönemezler. Normalde hiç böyle şeylere gelemedik hatta seyirci boşaltma gibi özel zevklerimiz vardı o zamanlar ama tatlı hemşireleri dinlemeye karar verdik.

Mazhar Osman'ın kitaplarını okumuştum, bahsettikleri şeyleri görmeye anladığı yerlerden geçmek beni heyecanlandırmıştı. Çalacağımız salona gittiğimizde sahnenin tepesinde asılı olan kahverengilaşpır çerçevesiz işaretliyanan hemşire resmini görünce, carpıldım, benim için müthiş bir fetişti o, işte dedim bizim konser ücretimiz şurada asılı onu istiyoruz. Birbirlerine baktılar, nasıl yani diye amahalao çerçeveSan ki Stüdyosunun duvarında asıldır.

Konserde ZeNe yakışır şekilde ödün vermedensarkı listesi, çalışması, sırasıya da sözçalışmasıvenottargibi şeyler kesinlikle sözkonusu olmayacaktı ancakçoksı hazırladık. Tabii ki her şeyama herşey tamamen doğaçlama olacaktı. Defalarca gittikihastaneyeye, dolaştık, psikiyatrlarla, kütüphaneci, doktorlar, hastalar tabii en çok hemşirelerle takıldık. Kantinde tost yedik ça içtik. İsmi ni unuttum ama beni en çok etkileyen insanlardan biri hastanenin fotoğrafçısı idi. Ya Çelişim orkestrasında yahut Marşandiz'de klavye ve ritm gitarı çaldıktan sonra hastanenin fotoğrafçısı olmuş bir abimizdi. Bize çok acayip fotoğraflar göstermişti. Meğer Osmanlı'dan beri kimi zaman ölü doğan kimi zaman da erken ölen insanımı ya da hayvanımı yaratıklar hep hastaneye getirilirmiş. Ne ceninler ne yaratıklar vardı fotoğraflarda, kavanozlarçindeki sıvalarda yüzüyordular. O fotoğraflar görünce bilim kurgu yapıtların son derece gerçekçi olduğunu

düşünmeden edemedim. Konserde her zaman olduğu gibi film ve dıalar da gösterecektik ve ben de abiden o yaratık fotoğraflarını istedim fakat reddedildim çünkü gizli çekmiş yasağmış aslında. O yaratıklar duruyor mu halen merak eder durum.

Kendi çektiğimiz ve yaptığımız fotolan kullanmaya karar verdik biz de. Gökhan Akçura sağ olsun hastane tarihini anlatan kitaplar buldu biz. Dedemin arkadaş ve hayran olduğumuz Neyzen Tefviki'nin özel odasını sorup soruşturduk ama ağaçlar ve sarmaşıklar arasında kalmış bir dizi harabe küçükevciikten birtanesi olabileceğini söylediler bize. Oraya gittik tabii ki ama hangisi olduğunu kimse bilmiyordu. Bazen gelişimi oraya kendi istediği zaman sonra yine istediği zaman da gidermiş, hikayenin gerisini şarkı olarak söyledim merak ederseniz eğer.

Sahneyi ziyaret ettiğimiz hasta odaları gibi dekore etmeye karar vermiştik onu hatırlıyoruz. Bir somya, küçük bir dolap, lamba filan koymuştuk sonra çalan herkes doktor, hasta, habstabakıcı gibi kıyafetler giymişti. Hatta yarı kızilerli kontrbasçımız William Macbeath kız hemşire üniforması giymişti.

Konserde dışardan gelen birkaç kişi ve hastane görevlileri doktorlar filan da vardı ama esas heyecan habtabakıcılarçelişiminde gelen hastaların salona girmesi ile doruğa çıktı. Sahnede arkasında demlenirken bir yandan da seyircileri kesişiyorduk tabii ki. Sahnede benim hala çaldığım 1967 model Framus Elektrona gitarım, 'Maltepe'li Rahmi Ustannın oğluna yapıp bana verdiği Yıldırım elektro sazın, Bill'in 1934 Gibson kontrbas ve birsürü enstrüman duruyordu. Sahneye çıktığımızda kıyafetlerimizin etkili olduğunu hissettim.

ya da ara bölümlerde çıksa da çoğu pürdikkat kesildi ve değişik ruh hallerinde sonuna kadar kaldılar. Çalarken onlara hep bakamıyordum yaptıkları bazı hareket döngülerine saplanıyordum çünkü.

Son şarkıda salonun perdelerini açtırmaya karar verdim vebunu şarkı söyleyeyekaptırdım, tabii görevliler bunu gerçekten istediğini anlayana kadar gerilimli bir zaman geçti ancak en sonunda telaşlanarak istediğini yaptılar. İçeri güneş doldu tam da istediğim ve şarkıda söyledim gibi ve olumlu bir final oldu. Konser erken bir saatteydi ancak karanlıkta filmleri ve dıaları gösterebilmek içinsalonunkalın ve upuzun perdelerini kapattırmıştık. Final perdesi fikrini o an düşünmüştüm planlı değildi. Üstelik kapanan değil açılan perdelerle final çok sağlam olmuştu. Herkes çok mutlu ydu, her dindetiğimizde konserin her anını tekrartekrar yaşıyorve hatırlıyoruz.

Sonra Bill San Fransisco'ya gitti ve orada konseri miks etti. Çok da iyi yaptı hakikaten makara bantlara yapmıştı her şey analogdu. Bill miksyapınca her şarkıyı onlarca kez yapa yüzlerce kez dinlerdi çok ustaydı. Bize şarkıları dinlettiğinde burada bir parça eksik dedim, hatırladığımıza çok şaşırdı ama haklıydım. Sonradan Bakırköy Havası olarak adlandırdığımız çalarken beğenemeyip onu mikslememişti. İyi değil koymadım deyince küffrettim kesinlikle koyacakmış dedim ve beraberce dinleyip onu ikna ettik. Parçada sevmediğim tek bir nota vardı elim kaşıyış ve ah demiştim konserde çalarken bunu dinleyince hep hissettigim notayı basamadığım bu anı hep hatırlayacağım. O nota hariç hepsini seviyordum. Albümde olmalıydı. İyi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

İlginç Bir Yolculuk Toplamı

NECATİ TOSUNER

**artık öğrenmiş
de olsak.. artık,
öğrenmiş
olduğumuzu
da sansak.. yol,
gözetilmesi
gerekten yeni
dengeler çıkaracak
karşımıza.**

Edebiyat dünyamıza dün gece paraşütle indirilmiş biryazar varsa, obile M. Sadık Aslankara'yı tanır. Dahası, "Bakalım benden söz ediyor mu?.." diye hemen merak eder.

Çünkü bu soru -herkes birbirinden ısrarlasaklıyorsa da- yıllardır ortaklıkta dolaşmaktan hiç usanmaz. Yani, Buyrukcu'nun günlükleri gibi, M. Sadık Aslankara'nın yazıları da hep merak uyandırır. Evet, kıskançlıklara bile yol açar. İyi.

İyi de, -sözgelimi- romanlarından "Le", niçin böylesine gürültüye gitmiş olabilir?.. Gürültüdiye adlandırsakda, yaşanan sessizlik M. Sadık Aslankara'nın kendi yazarlıktutumundan da kaynaklanmaktadır.

Bilgisini ve emeğini başkayazarları için harcamaktan -sürekli olarak harcamaktan- hiç çekinmeyen M. Sadık Aslankara, iş kendi yazarlığına gelince, yalnızca kendisiyle yarışmaya önem veren bir anlayışı seçmektedir ve hep bunu önde tutmaya önem vermektedir.

Sessizce...

M. Sadık Aslankara'nın "Le" adlı romanı, uygulanan mimari bakımından özellikle dikkat çekiyor.

Mutfaktaki malzemeyi sunuş biçiminde bir seçkinlik taşıyan yazarın bu değişik olma arayışı, bilinmeyen tatların yanı sıra, bilinir saydığımız tatları da okura yeni ve başka başka beğenilerle iletmek, sezdirerek aktarmak istiyor. Yaratmış özgün biçimli alıslmadık üçgenin algılanmasını, kitabın başarısı olarak amaçlıyor.

Elbet, bunu kitabı bitirince anlıyoruz.

Romanı okumaya başladığımızda, son vagonun en arka kapısından trene binmiş oluyoruz. Okudukça, gidiş yönünde ve trenin başına doğru ilerliyoruz.

Üstelik, yolculuğun tadını coşkuyla çıkarmaya bizi çağıran bir vagon bu. Adı, "Gül".

İpucu gibisine verildiğini sandığımız çağrışım kaynakları, bizi şaşırtıcı sonuçlara ulaştırıyor. Ve yol -kuramsal olarak- kısalırken, yaşamın çilesiyle uzayan bir yol oluyor.

Evet, uzayan yol da -yeni geldiği zaman- sona erince, treni oluşturan ama vagonları

M. SADIK
ASLANKARA

LE

OX

tamponların üstünden, öndeki "Le" adlı vagona geçiyoruz.

Burada, az önce tanıdığımız vagonun tümüyle farklı yapıdaki bir vagona bulacağız kendimizi.

Öyle böyle değil! Deminki bir vagonduysa, bu bir vagon değil, diye düşündürecek ölçüde değişik bir vagon...

Orada, yere serilmiş paftalar üzerinde dolaşarak ulaşacağız vagonun öteki kapısına.

2

Öyle paftalardan paftalara geçerken artık öğrenmiş de olsak.. artık, öğrenmiş olduğumuzu

da sansak.. yol, gözetilmesi gereken yeni dengeler çıkaracak karşımıza.

"Tren giderken biz de trenin önüne doğru gideriz. Elimizdeki kitabın okunması sayfa larının azalmasından anlarız, -ki, kitap da, yolculuk da sona ermekte!

"Sin" adını taşıyan ve yolculuğun üçüncü -trenin ilk- vagonuna geçerken, romanın başkışısını iyice tanımlıyoruz.

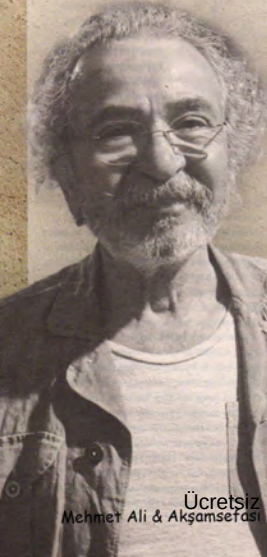
Oysa, buna inanmanın geleceği görmeye yetmeyeceğini de biliyoruz. Çünkü, yolculuğun tadını çıkarırken öğrendik bunu: Yine şaşırmaya hazırız.

İşte, vagonları bitirdik, -ama kitap bitmiş değil.

Çünkü kitabın sonu, trenin başı. Az sonra tren duracak, ve romanın bize yaşattığı yolculuk, yaşanılmış ve geride kalmış olacak. "Sizi karşılayacak biri var mı?.."

Yani, varacağımız yer yitip gideceğiz yerdir belki...

Yeni bir yolculuk böyle olacak.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantev.org>

ERDAL GÜNEY

LİMONLU KEK

Sokağın sabah sessizliği, açılan sürgünün gürültüsüyle son buldu. Rüzgârın savurduğu saçları, geniş sürgünü pencereden sokağa taşıyor, önüne düşen perçemi raks eder gibi alını, yankıların, dudaklarını okşuyordu. Yüzünün ifadesinden olsa gerek sokağın kokusu değişmeye başladı. Masanın üzerine kucağındaki kitapları bıraktı. Topuz yaptığı saçlarına elindeki kalemi tokaladı. Açığa çıkıyanyüzüylesokağa kanşan kokudahada hissedilir olmuştu.

Güneşin vurduğu sokaktan sahafın geniş salonu karanlık görünüyor, Nergis'in çiçek elbisesi siyaha yakın birtirnaa bürünüyordu. Karantlıkta kendini gizleyen hüznü, elindeki kitaplarla pencerenin önündekimasayaher gelişinde güneşin aydınlığıyla birlikte belirmeye başlıyordu. Sokak günün bu saatlerinde kalabalık olmazdı. Kalabalık olsaydı da gelip geçenler sahafın sürgülü penceresinin önünde masada kitapları tasnif edip paketleyen, saçlarını topuz yapmış kadına baktıklarında hemen yüzlerini çevirir, başlarını önlere eğip, kokuyu ciğerlerinde hissederdiler. Hüznün saygını hak eder. Acı paylaşılr; hüznün öyle midir peki? Sessiz birdilgi yüzündekonuşursanır.

Sahafa girenler kitaplarla doluyuşeslenir. Mehmet Ali & Akşamsefası

bakınır pencerenin önündeki sokağı gören masaya yönelirdi. Öğleden önce pek gelen giden olmazdı. Nergis masada paketlediği kitapları toplamayı kadın ve adama yer açtı. Aldığı kahve siparişini hazırlamak üzere mutfağına yöneldi. Kadın yüzünün güneş vuran tarafındaki donuk ifadeyle öylece adama bakarken, adam gülümseyerek neşeli haliyle aralıksız konuşmaya devam ediyordu. Neşesi nedense tek kişilik giydi; çoğalmıyor, oturdukları masadan sürgülü pencereyi aşır sokağa taşmıyordu. İki kişilik olan, birbirine karışır sokağa taşan o kokuydu sadece. Kadına bakan birisi olsaydı o tanır; yüzündeki yarısındagizlenmiş hüznü. Nergis kahvelerigötürürken tekbir bakışığılagördü o kendinde aşına olduğu duyuydu. Gözlerini kaçırırken sonra fincanlarını masaya bıraktı, salondaki raftara yöneldi. Elindeki listeye göz gezdiripraflardan kitap seçmeye devam etti.

Günlük alışverişini yapan Ayten Hanım, çekerek getirdiği tekerlekli pazara arabasıyla sokağın başında belirdi. Her gün olduğu gibi sahafın penceresinin önünde durdu. İçeriyi görebilmek için birkaç adım geriye çekildi, parmak uçlarında yükselip, "Nergis!" diye seslendi. Beklerken gözleri masada oturup gülümseyerek aralıksız konuşan adama bakan

Hüznün saygını hak eder. Acı paylaşılır; hüznün öyle midir peki? Sessiz bir dil gibi yüzünde konuşur insanın.

tekrar içeriyeseşlendi.

Güneşin aylak uyutan miskinliğiyle sere serpe uzanmış olan Mırmır, Ayten Hanım'ı fark ettiğinde yattığı yerden kalkıp ağır adımlarla sahafın önüne geldi. Ayten Hanım'ın bacaklarının yanındadırdu. Nergis'le konuşması bitene kadar bekledi. Ayten Hanım Mırmır'ı fark edince pazar arabasından çıkarttığı kurumamayı eğilip

sahafınıduvarınıdibinebıraktı. Dizlerindeki kireçlenmeden dolayı yere çökemiyordu. Mırmır mamaları tıkratmaya başladığında Ayten Hanım küçük bir kaba su döktü. Mırmır'ın sırtını okşadıkdan sonranefes nefesekalmış haliyle doğruldu. Mırmır keyifle atışırken bir yandan da sokağın başını kolluyordu. Mamasını, suyunu paylaşma niyetinde değildi geçen sefer olduğu gibi. Kalabalık sokağa çökünce diğer miyavcanlar da fink atmaya başlayıorduortalıkta.

Ayten Hanım içeriyeye doğru tekrar seslendiği sırada, sürgülü pencereye doğru elinde kitapla Nergis belirdi. Ayaküstü sohbeteye başladılar. Konuştukları birkaç cümleyi geçmemiştii henüz, oldukları yerde ikildiler. Yan komşu Bedia Hanım kovadaki deterjanlı temizlik suyunu pencereden sokağa boca etmişti. Dökülen sudan nasibini alan Mırmır yerinde sıçrayıp sokağın başına doğru kaçtı. Ayten Hanım tam saydıracaktı ki Bedia Hanım hızla pencereyi kapatıp perdeyi çekerekaybın sessiz mahcupiyetinisokağa taşıdı. Lofı ağzında kalan Ayten Hanım,

Nergis'e bakarak söylenmeye başladı. "Nergis kızım, neden bazıları zamanla çocuklaşır bilir misin? Çocuklukta sonra büyüdükleri aklından azade olurlar da ondan, gittikçe çocuklaşıyor bu kadın ayol! Olan Mırmır'çığa oldu. Neyse, işin vardır, tutmayayım seni."

Ayten Hanım konuşmasını bitirdikten sonra pazar arabasından çıkarttığı bir demet lavanta sokağın kokusunu tazeledi. Demeti pencereden sarkana Nergis'e uzatırken masada oturan kadına baktı. Nergis elindeki demetten bir dal alıp kadının önüne bıraktı. Ayten Hanım ikisine de gülümsedi. Nergis'e "hoşça kal" dedikten sonra ayrıldı.

Nergis elindeki lavantayla salona dönerken adam ardından seslenip limonlu kek ve kahve sipariş verdi. Masadaki kadının sessizliği de adamın neşeli konuşmasında devam ediyordu. Kadın masadaki tek dal lavantayla koklarken, yavaş yavaş kalabalıklaşan sokağa doğru gözlerini bir süre sabitleyerek öylesine baktı. Lavantayı avucunun içine alıp tekrar önüne çevirdi bakışlarını. Nergis, limonlu kek ve üzerinde dumani tüten iki kahve getirdi. Adam limonlu kekten yerken kadın çatalına el sürmedi. Sürgülü pencereden sokağa doğru kahve kokusu dağıldı; hüznün ve lavantanın ardından. Sokağın kalabalığına karışıp, kaybolup gittiler...

★★★

"Kahveisterler mi acaba paşamızı Tekin! Olum ne yapıyorsun burada? Geç işini başına, tezgahı pislik götürüyor. Bırak bu yazarlık ayaklarını. İkibira çekibide karışık cerez yap. Akşam oldu haydi!"

Tekin, patronun sesile kalemini, not defterini masadan bırakıp telaşla başını içine, tezgahageçti. Fıçıdan biraları Arjantin bardaklara doldurdu, cerezi hazırladı. Servisi yapıp tekrartezgaha geçti.

Arka bankonun raflarındaki bardak ve şişeleri gözden geçirdi. Buzdolaplarını kontrol edip soğuk içecekleri öne alıp arkaya yeni içecekleri dizdi. Soğutma dolabının içindeki bardaklara ek yaptı. Bulaşık teknesinin heriki tarafına ykanmış bardakları ters çevirip koydu. Bezlerin ve süngerlerin konulacağı temiz su kovasını hazırladı, bar bankosunu temizleyip kuru bir bezle üzerinden geçti. Bar taburelerini nemli bezle silip tezgahın önüne dizdi. Depodan içecek kasalarını bara taşıdı. Eksik malzemeleri not aldı, meyve ve çerez listesi yaptı...

Teri içinde kalmış Tekin. İşini bitirdikten sonra elini yüzünü yıkadı. Üzerine sinen deterjan veter kokusundan kurtulmak için üstüne başına ucuz parfüm şişesini boca etti. Bar sakindi. Bir dal tütün sarıparın önündeki kalem ve not defterini bıraktığı masaya oturdu. Karşıdaki sahafa bakarak derin bir nefes çekti. Rüzgar terin, deterjanın ve ucuz parfümün birbirine karıştığı garip kokuyu sokağa saldı. Yer kuruydu, sürgülü pencerenin önündeki masada kimse yoktu, Mırmır ortalıkta görünmüyordu. Tekin masadan kalkıp sokağı adlandırdı. Sahafın önünde bir süre durdu. Ayaklarının ucunda yürüselip içeriye doğru seslendi, "Nergis, limonlu kekten kaldı mı?"

Gezi'de bir gün

MENDERES SAMANCILAR

Gezi Direnişi'nin kaçınılmaz günüydü tam hatırlayamıyorum ama o gün karşılaştığımız çocuğun söylediklerini unutmamız asla mümkün değil. Eşber (Yağmurdereli) abi, eşi Mağdula ve benim eşim Funda ile gezi çadırlarını dolanıp direnişçilerle sohbet muhabbet ettikten sonra gezi otelinin bulunduğu yerden parkin dışına çıkmıştık. Niyetimiz, hemen sağdaki yoldan kıvrılarak Dolmabahçe stadının önünden geçerek doğruca Beşiktaş iskelesine varıp vapurla karşıya geçmekti. Hep beraber kol kola girmiş kontrolü bir şekilde yürümeye çalışıyoruz. Dikkatli yürümek zorundayız, ortalık savaş sonrası gibiydi. Bütün kaldırım taşları sökülmüş, yolun her yanına yayılmıştı. Sökülüp atılmış parke taşlarından birine kazara bassanız bir yerlerinizi kesinlikle kırarsınız, hiç kurtuluşunuz yok.

Kırk-elli adım sonra döneceğimiz köşeye varmıştık, gerisi kolaydı artık, yokuş aşağı sallayıp akıp gidecektik. Dolmabahçe'ye uzanıp giden yolun sol yanına yüzlerce parke taşından koskoca bir yığınak yapı-

lmıştı. Taşların en tepesindeyse temiz giyili on dört- on beş yaşlarında bir delikanlı oturmuş, gelen geçenin bulundugu yerden sohbetler ederek insanlara laf yetiştirme-ye çalışıyor. Ağzında kromdan yapılmış eski bir beki düdüğü, belli ki halinden çok memnun. Tam önünden geçip gidiyorduk ki bir çita çevikliğiyle atlayıp zıplayarak bir anda gelip karşımıza dikildi. Kırk yıllık dostlarımızı gibi, içten ve samimi sözcüklerle lafa pat diye girecek "Amca ben sizi tanıyorum, hep yürüyorsunuz." dedi. "Napalım evladım yürümeden gidemeyiz, öyle değil mi?" diye yanıt verdiğimde, "Yok amca öyle değil, siz hep yürüyüşlerde yürüyorsunuz diye beni aydınlatmıştı. "Ee evladım," dedim, "Bizim de kaderimiz buymuş demek, hep yürümek." O taş yığınlarının tepesinde ne yaptığını sormuş net cevabı da almıştık. Gönlüllü gözü olmşu, görüş alanındaki bölgede ne olursa olsun düdüğünü öttürerek çadırlardaki abilerine uyarıda bulunuyormuş. Gözlerini üzerimden ayırmıyordu "Abi sen kaç yaşındasın?" diye sordu. "Altmış dört, ee niye sordun?" dediğimde ise sorusunu çoktan hazırlamış afacan bir öğrenci edasıyla, "Peki amca, kaç yıldır yürüyorsunuz?" Yanıtlamadan olmaz, kerata illa ki yanıt bekliyor. "Kırk yıldır yürüyorum evladım, niye sordun?" dediğimde ise hafifçe suratımı buruşturarak başını salladı, sanki kafası karışmış gibiydi. Gözleri gözümüzde mirıldanarak konuştı, "Bu benim ilk yürüyüşüm amca, kırk sene daha nasıl yürüyeceğimi düşünüyorum, henüz on dört yaşımdayım. Üff ya..."

Bizim de kaderimiz
buymuş demek,
hep
yürümek.

GÖKHAN HORZUM

Küçükken hemen her bayramda ananeme ve dedeme ziyarette gideirdik. Mesin'in Mut ilçesinde oturuyordular. Yazları da Sertavul Yaylası'ndaki evlerinde geçiriyorlardı. İki evi de dedem yapmış bildiğim kadarıyla. Rusların daça'sı varsa bizim de yayla evimiz vardı kardeşim! O günden kalan en güzel resimlerden birisidir benim için güneşin alt avludaki kocaman ceviz ağacının yaprakları arasından bir görünüş bir kaybolması.

Bir sürü şey götürürdük ananeme. Babam tekstil işindeydi o zamanlar. Kumuş artıklarını bir çuvala doldurur onu götürürdük mesela. Ananem onlardan çok çaput ördürürdü, bazılarını biz aldık bazıları teyzemler, dayılarım. Hemen her seferinde Afyon'da durup lokum alırdık. Aynı yerden, yıllarca. Kilolarca. Benim esas favorim elbette kaymak ve ekmek kadayıydı. Lokuma sıra sonra gelirdi. Ve tabii sucuk. Babam hediye vermeyi severdi. Kilolarca sucuk, paket paket lokumla sıkış tepiş gelirdik ananemin evine. Karaman'da, Iyice yapılmışken, her seferinde bir Şel istasyonunda benzin alırdık. O istasyondan aldığımız şam fıstıklarını yiye yiye vanımdı yaylaya. Kapıyı açarsın. Başka bir atmosfer. Oksijenle bombalanmış. Öyle bir uyutur ki o hava seni, bir daha önce uyumamışım derisin.

Ananeme getirdiğimiz en önemli hediyelerden birisi de plastik poşetlerdi. Annem tabilden bir süre önce marketten, pazardan vb. aldığı plastik poşetleri biriktirmeye başlardı. Çok uzun zamandır gitmedim ama resmi ismiyle Sertavul, yaşayışlarının deyipyle Sertavul o zamanlar bir mahremiyet bölgesiydi. Dağdan gelen suyu dedem ve ananem belki de büyük dayılarım biliyorlarm, evin hemen dışında bir çeşmeye getirmişlerdi. Ben daha büyüdüğümde başlarımda babam ve eniştimin durduğu bir ekip o çeşmeye betonndan bir depo yaparak suyun sürekli aynı debide akabilmesini sağlamışlardı. Başlangıçta elektrik de yoktu. Akşamın lüks ya da gaz yağlı lambası eşliğinde oturulurdu. Çok da oturulmazdı zaten. Tuvalet en büyük korkumuzdu ve çocuklar olarak bizimle çok dalga geçirdi. Evin on metre uzağında derme çatma iki tuvalet vardı ve geceleri çiçe gitmek gayet meşakkattir bir işti. Eskiden bakkallarda satılan metal el lambalarından birini eline tutuştururlar ve hadi derlerdi. O karanlık yolda yürümek, bir de rüzgar esiyorsa ağaç yapraklarının hırsırsı değme korku filminden daha çok korkuturdu bir çocukları.

Bu mahremiyet bölgesinin en önemli özelliklerinden birisi de işte plastik poşetlerdi. Dedemin bakkaldaki bile doğru dürüst bulunmazdı sanırım. Her şey için

Plastik

konurdu. Sonradan düşündüm gerçekten de o zamanlar her şey önce gazete kağıdından sonra da kahverengi dükük kalite ama kalın kağıttan yapılan kese kağıtlarına konurdu zaten. Yaylada ya da İzmir'de de pazarda... Ama plastik poşet meselesi ananem için önemliydi. O yüzden annemin ta İzmir'den taşıdığı o poşetleri alır, açar, özenle tek tek yıkar ve çamaşır aslında kuruturdu. Plastik poşet nadir ama işlevsel bir malzemeydi. Tulum peynirini, kese yoğurdunu, tarhanayı saklamak için gerekliydi.

Yıllar sonra Tayland'a gittim. Uzun bir yokculuktan sonra kardeşim beni sabahın köründe Pattaya'da karşıladı. İlk yaptığımız şey bir seyyar meyveciye yanaşmak oldu. Oldum olası tropikal meyveleri çok severim. Seyyâr abla elindeki satırta, hızla ve maharetle ananasları, mangoaları, karpuzları ayıklayıp üç dakikada parçalarına böldü, plastik poşetlere koydu, içine bambudan uzun kurdanlar sapladı ve bize uzattı. Bizim et kesmek için kullandığımız satırta bu kadar hızlı meyve ayıklayan birisi bizi kemiyimden ne hızla ayıklar acaba diye düşündüm edemedim. Sonradan öğrendim ki birkaç gece önce Pattaya'nın ünlü Barlara Sokak'ında gerizekale ve de sarhoş Amerikalılarla seyyar satıcılar arasında bir kavga çıkmış. O mülayim, güler yüzlü, sessiz ve çalışkan seyyar abiler ve ablalar satırları çıkararak bunlara bir dalmışlar. Tayland'da öğrendiğim iki kural olmuştu: Kral hakkında kesinlikle kötü konuşma. Seyyar satıcılarla dalaşma.

Plastik meselesinin sadece meyvecilere alt olmadiğini gezinin ger kalanından anladım. Plastik poşet Tayland'da hayatın sıradan bir parçası. İçecekleri bile şeffaf plastik poşetlere koyup, uçlarını maharetle bağlayıp uzatıveriyorlar. Bu Hindistan Cevizi suyu da olabılır çorba da. Oradan Kamboçya'ya Angkor Wat'a geçtik. Mekân hayvan gibi, Vatikan'dan filan büyük. Yürü yürü bitmiyor. Ve bir sürü tarihi ve kafa açıcı bina kompleksinden oluşuyor. Hepsinin girişinde de bir gariban Kamboçyalı bekçi durmakta. Dayılar 1000 yıl önce yüzme havuzu yapmışlar kendilerine. Oranın girişinde de bir bekçi duruyor. Bekçi ağzına öğlen yemeğini asmış. Geçerken göçüm takıldı. Bir plastik poşetin içinde iki plastik poşet. Birinde karpuz diğirinde pilav. Pilav onlar için ekmeğin aslında.

lezzeti filan olan bir şey değil. Hayatlar, insan olmak, dünya filan diye kafamda uzun uzun dolandı olayın tazeliliyle. Ama uzun zaman sonra o plastik poşetlere döndüm tekrar. Plastik poşetlerin hayatı bir önemi var o ülkeler için.

Son zamanlarda sokak yemekleri videolarına fena halde takılmış durumdayım. Çin, Hindistan, Güneydoğu Asya, Afrika. Gezmesek de youtube sayesinde görülebiliyoruz. Etiyopya'da mesela en popüler sokak yemeklerinden birisi yanında acılı bir sosta gelen çiğ et. Abiler lüfür lüfür götürüyorlar eti. Fransızlar görüp "ayy İvranc" diyorla onları da ağzına ıslak ceyo terlikle vurmak isterim. Gene yıllar önce Fransa'da bir et lokantası zinciri olan Hippopotamus'te öğle yemeğini beklerken yan masada muhabbet eden iki Fransız'ın konuşmasına kulak kesildim. Dayılardan birisi Bosna'daki BM Güvenlik Gücü görevinden yeni dönmüş bir asker. "Arkadaş diyor o kadar öledim ki!" diyerek sipariş ettiği ve gelmesini beklemediğini övüyor. Bosna'da hiç yokmuş efendim, burnunda tütmüş. Doğal olarak domuz pırsızası filan ismarlatı diye

düşünürken ben dayım önüne steak tartar geldi. Steak tartar bildiğin çiğ gyoma. Yanına hardal, ketçap, vortçitr sosu filan getiriyorlar, üstüne bir de çiğ yumurtla kuruyorlar, biraz da soğandı turşuydu filan. Ama çiğ et dayım o. Domuz da değil dana yani. Bosna'da herhangi bir kasaba sorsan verirdi zaten sana beynine tükürdüğümü! Çiğ et, balık ya da tavuk benim çok rağbet ettiğim bir şey değil. Üniversitedeyken Milano'da bir tekstilciye mihamdandık yapmışım. Herifte para gani, bizi çok sık bir restorana götürdü. O zaman üniversite yemekhanesinden şişmiş bulgur pilavı yediyim zamanlar. Menüye baktım, denemeyi de severim, çok biliyor muyum gibi Robespierre istedim. Hani tarih filan biliyoruz ya. Fransız Devrimi, Teğböz dönemi filan. Bizim aslan Robespier kötü yemek yemez kardeşim mantığı. Biraz sonra önüme ince çiğ et dilimleri, biraz roka ve bir parça hardal geldi. Ben de delikanlığa bok sürdümek için, çok biliyor muyum gibi yedim onu içime içime terleyerek.

Dağıldım hemen döneyim. Bu sokak yemekleri videolarındaki en önemli ortak nokta korkunc plastik poşet kullanımı. Ha Hintliler, Pakistanlılar ve Afrikalılar boş boşa kutulardan pilav mılav pişiriyorlar o ayrı. Evde yemek yapmaya zaman yok, çok büyük çoğunlukla da evde mutfak yok. Tek yol sokakta, ucza yemek. Yüzlerce kişiye yemek servisi yapabilmenin de en kolay yolu plastik poşetler. Velhasıl kelam ananemin yıllarca özenle yakıyıp tellere asıp kurutarak

Gelişmiş ülkeler için plastik bir heyecandı, pratikti, ucuzdu vb. geldi geçti. Ama geri kalanlarımız için plastik bir zorunluluk. Hele ki az gelişmiş ülkeler için hayati bir zorunluluk.

kullandığı o plastik poşetler üçüncü dünyanın can simidi haline gelmiş durumda.

Gelişmiş ülkelerde plastik kullanımı mümkün olduğunca azaltılmış durumda. Sadece çevre duyarlılığından dolayı değil ama bu. Aynı zamanda bir statünün de göstergesi. Gene Fransa'da mesela bir kitabevinden kitap aldığınızda mesela onu kağıt bir poşete koyarlar. Anasını satayım o kadar güzel olur ki o kağıt poşetler eve götürüp saklayasınız, yıkayıp tellere asıp kurutup tekrar kullanasınız gelir. Bu sadece Fransa'da böyle değil bu sadece kitapçıları için de geçerli değil. Plastik kullanacak kadar ucuz değilz deme biçimi aslında bu. Burası gelişmiş bir ülke bayım. Herhangi bir yere oturun, su isteyin mesela. Önünüze küçük ya da büyük mutlaka cam şişede su gelecektir. Aa biz de aslında o gelişmiş ülkelere gibiyiz, marketlerimizde geri dönüşümlü torba kullanıyoruz deme aziz ablam. Senin önüne kaç tane restoranda cam şişede su geliyor?

Gelişmiş ülkeler için plastik bir heyecandı, pratikti, ucuzdu vb. geldi geçti. Ama geri kalanlarımız için plastik bir zorunluluk. Hele ki az gelişmiş ülkeler için hayati bir zorunluluk. Ve dünya nüfusunun çok büyük kısmı bu ülkelerde yaşıyor. Dolayısıyla da koruncuk bir plastik tüketimine sebep oluyorlar. Hem de öyle çevreci, doğada çözüneninden filan değil. En çok eğlendiğim şey ise bu gelişmiş ülke yığitlerinin ve bacılarının kendilerini plastikten anıdırabildiklerini düşünmeleri.

Mikroplastik terimini bundan birkaç yıl önce duyduğumda tüylerim diken diken olmuştu. Mikroplastik boyutu 5 milimetre ile bir mikrometre arasında değişen plastiklere verilen ad. Her yıl sadece okyanuslara 8.8 milyon ton plastik atılıyor. Bu plastik dağılıyor ama işte yok olmuyor ve mikroplastığa dönüşüyor. Geçen gün tüylerimi daha da diken diken eden iki haber okudum. Dünyada ilk defa bir insanın akciğerlerinde bir başkasının da kanında mikroplastığa rastlandığını söylüyordu bu haberler. Dönüşümün yeniden yazılması gerekiyor. Gregor Samsa çok yakında bir sabah kalkacak ve plastik bir helkeye dönüşüğünü fark edecek.

Dünya hayvancasına büyük bir gezegen ve içinde de milyarlarca insan yaşıyor. Fakat insanların iletişimin bu kadar geliştiği -Nijerya'daki sokak yemeklerini izleyebildiğin mesela- bir çağda bile dünyayı kendi yaşadığı ev, mahalle, şehir, hadi en fazla ülkeden ibaret görmesi de çok enteresan. Sevgili Jacques (Bu yazıda Fransızlara taktım evet) sen kasabından kağıt poşette Steak Tartar eti alıyorsun annem ama, Bali'ye tatile gittiğinde denize girdiğinde ağzından fışkırtığın deniz suyunun içinde mikroplastik var. Onu n'apcaz?

BM Çevre Meclisi, 2024 yılına kadar küresel ve yasal olarak bağlayıcılığı olan bir plastik anlaşmasıyla plastik kirliliğiyle mücadeleyle yönelik bir kararı kabul etmiş. Ne güzel. Ne hoş. Sen fakir insanlar için hayati önemi olan bu malzemeyi ikame etmeyi bul

böyle bir karar almanın kime ne faydası olacak?

Çooook yıllar önce bir köyün elektrigi yokmuş. Yetkililer gelip gidip elektrik getirecek köyünüze diyerek oy toplamış. Bir sonraki seçime kadar da gelen eden olmamış. Köylünün biri bir seçim zamanı isyan etmiş. Gelecek gelecek diyorsunuz, bu elektrik köyümüze ne zaman gelecek! Jandarma hemen almış bunu. Vay sen devlete! Vay sen anarşist misin! Bağlanmışlar mabadına elektrotu çevirmişler kolu. Köylü gülmeye başlamış. Bir, iki, en sonunda durmuşlar çaresiz. Köylüye kızmışlar. "Ne gülüyorsun lan!" diye. Köylü gülerек cevap vermiş. "Yıllardır köyüme girmeyen elektrik geldi götüme girdi"

Yıllarca ananemin özenle yıkayıp, tel örgülere asıp kuruttuğu plastik artık

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ZEHRA ÇELENK

DUYGU ASENA:

Aslında Özgürsün

Hayatının ilk 16-17 yılı büyük ölçüde kitaplar arasında geçti. İhtiyaç olan her şey orada gibiydi, dış dünya da güzeldi ama aynı tadı vermiyordu. Evimiz kitaplarla doluydu. Ben de "şunu oku, bunu okuma," diye kısıtlanan bir çocuk değilim. Bir gün eve bir kitap geldi, en üst rafa gizlice konarak hemen ilgilimin odağı oldu. Evden birileri "o senin yaşına uygun değil," demişti. O yaşlarda bu, bir kitabı okumazsan öleceğin hissine kapılman için söylenebilecek en iyi cümleydi. O gece gizlice raftan aldım kitabı, bitirene kadar da uyuyamadım.

"Kadının Adı Yok" ve Duygu Asena böylece girdi hayatıma. Kitap son yıllarda yeniden çok konuşuluyor. Çocuklukta Duygu Asena'yı gizli gizli okumuşlar kulübünün üyeleri arasında coşkuya fırlanıyor. "A ben de... / Çok şaşırtıcı değil miydi... / Okuduğum hiçbir şeye benzermiyordu..." 16 yıl önce kaybettığımız Duygu Asena hâlâ çoğumuzu bir çırpıda 12-13 yaşımıza ışınlayabiliyor.

Bu yasaklı kitabın kapağını açan her çocuk ve genç kadın, "hiç konuşulmayan gerçeklerin sandık odası'na daldığını anında fark ediyordu. İlk pipi görmeden ilk adete, ilk yarım yamalak sevişmeden ilk aldatma ve aldatılmaya, tacize, başarıya, başarısızlığa, hayatın her alanında kadın olarak var olmaya dair her şey vardı içinde. Her şeyin üstünde de bir aşk vardı.

Duygu Asena, "Aslında Aşk" da yok" derken bile duygular alanına da sahip çıkıyordu. Duygularınız için haklarımızdan ya da haklarımız için duygularımızdan vazgeçmemiz gerekmiyordu. Mutlulukla kariyerin, kendini gerçekleştirmeyle aşkın bir arada olamayacağını bize dayatıp duran şey, ataerkinin kadını ev alanına hapsedmek isteyen bakişiydi.

Bugünün hayatına, haklarına sahip çıkan tüm kadınları üzerinde Duygu Asena'nın emeği vardır. Aileminiz, yaşarken hiç karşılaşmamış olsak da fotoğraflardan gülümseyen yüzüyle "her şey güzel olacak" diyen güzel üyesidir o. Önüne eklenilecek hiçbir sıfatla tanımlayamazsınız bu ışıltıvarlığı, kendisidir. Kadının adı, vardır.

Eserlerinin edebi değeri sağlığında çok tartışılmış, bugün de tartışılır. Oulduka sade, çok gündelik bir üslup yazar. Anlatısında kendini sürekli sorgulayan bir çeşitlene anlatıyadahlil kafa karışıklıklarına, kusurlara da rastlanır. Duygu Asena'yı Duygu Asena yapan şey, bir biçim zenginliğinden çok ruh genişliğidir. Dünyada ve bu topraklarda kadın olmaya, kendin olmaya, hayatta ve kendinle yüzleşmeye dair çok cesur bir dille, pek az kişinin başarabileceği türden bir akıl yürütme yazılmıştır kitapları. Sırf bu nedenle bile olsa alın değerindedir.

Duygu Asena'nın 2007'de yayınlanan altıncı romanı "Aslında Özgürsün" den Ali Kemal Çi-

Duygu Asena, "Aslında Aşk da Yok" derken bile duygular alanına da sahip çıkıyordu.

ven'in aynıadla uyarladığı, Deniz Çakır ve Bade İşçil'in başrol-lerini paylaştığı dizi Gain'de yayına girdi.

Şokopop'un Duygu Asena belgeseli "Aslında Özgürsün" de Gain'de yayında. Yirmi dakikaya Duygu Asena'nın ışıltı varlığını sığdıran, çok başarılı bir belgesel.

Duygu Asena 1946'da İstanbul'da varlıklı ama kendi ifadesiyle soğuk ve mutsuz bir aile ortamına doğuyor. Anneleri güzelliğiyle meşhur, kız kardeşi İnci Asena eski Türkiye güzellerinden, kendisi de güzeller güzeli bir kadın. Ama derdi hep güzelliğinden ve toplumun kadına biçtiği rollerden fazlası olmuş.

"Biraz yemek, biraz da güzelliğim. Derdimiz sadece bunlar değil. Daha önemlisi yelvar. Eşit, sevgi dolu, insanca ve kadınca bir yaşam, hiç hayal değil. Kadınca buna inanmayanları, bunu düşünenlerin dergisi." Cesur düşüncelerini geniş kitlelerle buluşturduğu kadın dergisi Kadınca'yı, bu sözlerle anlatıyor bir programda.

Gazeteci olarak yolculuğu da güzelliği sayesinde başlamış ama işin rengi hemen değişmiş. Hürriyet Kelebek'e ona ayrılan "Şirin'den Sevgilerle" köşesi, her Türk kadınının problemlerini yaşayan içimizden bir konseptiyle tasarlanmış.

köşeye" diyor. Kısa zamanda konuların çapını genişleterek köşeyi o hanım hanımca halinden çıkartıyordu.

Duygu'nun en önemli özelliklerinden biri bu. Her ortamda bulunuyor, o ışıltı gülümsemesiyle her yere sızıyor ama girdiği kabin şeklini almaktansa kabı toptan değiştiriyor. Hürriyet yıllarında evliyen bir başka erkek gazeteciyle aşk yaşayan Duygu Asena, özel hayatı nedeniyle işine son verilen ilk kadın gazeteci oluyor. İlişkinin öbür ayağına, erkeğe tabii hiçbir şey olmuyor. Bu hak-sızlık karşısında dava açıyor ve davayı kazanıyor.

Herkesinucundan kıyısından farketdiği şeyleri açıkça, içtenlikle söyleyebilme veherkesingizli kapaklı yaşadıklarını göğsünü geregere yaşama cesareti nedeniyle yalnızca erkeklerin değil, kadınların da kendisine sıklıkla cephe aldığından bahsediyor Duygu Asena. Ama hiç yılmıyor, yolundan asla dönmüyor.

70'lı yıllardan itibaren ikinci dalga feminizm dergiciliği de dönüştürüyor. Bu ortamda dergiciliğiyle yayınlayan Duygu Asena, Kadınca ve Kim dergileriyle bu alanda devrimsel bir dönüşüme imza atıyor. Bekaret kontrolü, kurtaj yasağı, medeni kanunda kadına yönelik maddeler, kadına yönelik şiddet, bir kadın bakanlığında duyanın ilavce gibi konularını yanı sıra kadın cinselliğine

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranitey.org>

dair, mastürbasyon ve orgazm gibi tabu sayılabilecek konular da işleniyor sayesinde dergilerde. Bu tutum kısa sürede şimşekleri üstüne çekiyor. Ercan Arıklı'nın "Bunlar Batı'da az satar, burada hiç satmaz" sözüne rağmen çizgisini değiştirmiyor ve üstelik derginin tirajı da kısa sürededir çok artıyor.

87 yılı Türkiye'de kadın hareketi için dönüm noktası oluyor. Bir hâkimin eşinden şiddet gören bir kadının boşanma talebini reddedip "Kadının sırtından sopayı karnından sıpayı eksik etmeyeceksin" dehşet verici sözü üzerine ilk kitlesel kadın eylemi gerçekleşiyor. Dayağa karşı dayanışma çağrısıyla Kadıköy'de bir araya gelen binlerce kadın Yoğurtçu parkına kadar yürüyor.

Duygu Asena aynı yıl yayımlanan, Hürriyet gazetesindeki deneyimlerini de içeren, büyük ölçüde otobiyografik "Kadının Adı Yok" romanıyla büyük ilgi görüyor. Romanda baş kadın karakterin gerçekten de adı yok.

Türlü bahanelerle medyanın, edebi çevrelerin ve erkeklerin büyük tepkisini çeken roman farklı toplum kesimlerinden binlerce kadına ve liseli genç kızlara ulaşıyor. Bir yılda 40 baskı yapan kitap 1988 yılında muzır bulunuyor, iki yıl boyunca raflarda yer almıyor. Roman Atıf Yılmaz tarafından sinemaya uyarlanıyor.

92'de Milliyet'te köşe yazarlığına başlayan Duygu Asena politik ve çarpıcı yazılara ve röportajlara imza atıyor. Yine 90'larda Magic Box ve TRT 2'de programlar hazırlayıp sunuyor.

2001'de yayınladığı altıncı kitabı "Aslında Özgürsün"de farklı bir yöntem deniyor. İnternetin henüz Türkiye'de yaygınlaşmadığı o yıllarda kitabın ilk dört sayfası bir web sitesinde yayınlanıyor. Okurla birlikte yazılan, okundukça yazılan bu roman iki yılda 22 baskıya ulaşıyor. Yenilikçi yöntemi yalnızca Türkiye'de değil büyük ihtimalle dünyada da bir ilk.

Hiç durmaksızın yol alan bu ışık, 2004'te beklenmedik bir haberle sekteye uğruyor. Duygu Asena'ya beyin tümörü teşhisi konuyor. Hastalığa da yenik düşmüyor Duygu, üretmeye ve yaşamaya devam ediyor. 2005'te, kendisini yıllar önce iffetsizlik nedeniyle gazetedan kovana patronu Nezihi Demirkent adına verilen ödülü kazanıyor.

30 Temmuz 2006'da tedavi gördüğü Amerikan Hastanesi'nde hayata veda ediyor.

Tabutu kadınların omzunda taşıyor, çok sevdiği sarı güller, şarkılar, sloganlarla Tesviyeci Camii'nden son yolculuğuna uğurlanıyor.

Şirin Tekeli, anma töreninde Duygu Asena için yaptığı çok anlamlı konuşmada şunları söylüyor: "Sana olan şükran duygumuzun bilincindeyiz Duygu. Mutlu uyu. Rahat uyu. Gözün arkada kalmasın. Çünkü artık Türkiye'de kadınların adı var. Ve onlar bu adı korumaya kararlılar."

Şokopop'un Duygu Asena belgeseli Duygu Asena'yı tanıyıp da özleyen, tanımadan özleyen ve henüz yeterince tanımayan herkes için ilaç gibi bir yapım. Ölümünden 16 yıl sonra Duygu Asena, telaşsız olduğu kadar da direngen, umut rengi gülümsemesiyle kadınlara içlerindeki gücü hatırlatmayı sürdürüyor. Rahat uyu Duygu Asena, anını da adımızı da korumaya kararlıyız.

"Yüz Kâbe'den yeğrek'tir
Bir gönül ziyareti"

Yunus Emre

"... Hani bir kuş,
karşı dağın üstüne kondu,
sonra uçuştu
gitti;
Bir bak da
gör,
dağda
ne farklılık
oldu,
o dağdan
ne eksildi?"
Uk'ena

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Narkissosun aynasında yalnız kendi suretimiz/ Biz neden başkalarını sevmiyoruz.

İnsanın kendinden alıntı yapması ne kadar yakışık alırsa... On üç yıl önce yazılmış bir şirden iki dize. Devlet katında birden önem kazanmanın cazibesine, yoksul evlerin kapılarını faşizme araladığı şu günlerde, neden durup durup canımda büyüyor bu ki dizenin yalnızlığı? Bu nasıl bir ceza ki insanı sevgisizle çaresiz düşürüyor. "Kimi cümleler zehrini ancak yıllar sonra akıtır" mı diyordu Canetti... Bütün metekeleri, şişirilmiş değil bütümsüz bir egonun güdüsüyle hareket eden bir insan, sevgisizliğin durağında fazla beklemeden düşmanlığın geniş düzlüğüne varacaktır elbet. Bunun için fazla bir bilgi gerekmiyor ona. Kaldı ki onu yetiştirenlerde de yok böyle bir bilgi. Evlerin, eşiklerde biten üç yüz sözcüğü; okulların, her derse "türküm, doğrudum, çalışkanım" diye başlayan "millî" müfredatı; askerliğin, noktası silahla konulmuş emir-komuta doğrusu; siyasetin, belkemiği olmayan küflü kurnazlığı; dinin, bütün alçaklıklara cesaret veren bağışlayıcı tanrısı, ona yetmektedir. Geriye yalnız bağlamak kalmaktadır. Birlik sermayesi budur ve o da ilkel benliğinde gereğinden fazla bulunmaktadır.

Toplumsal bir narkissosus yaşıyoruz bir süredir. Ne bir süresi, cumhuriyet tarihi boydan boya Türklükten başka her şeyi ihanet çeviren bir narkissosun tarihi. Aynasına başka yüzler düşen tüm suları kuruttuk. Narkissos da değil, tam bir şehvi tapınma bu. Masum ve hak edilmiş bir kendini sevmenin, güzelliğini özsaygıdan alan çoğulluğu ve ünü.

bu sayıklamada. Çevresine iyilik hâleleri yaymıyor. Tam tersine, sesinin her bınasında yetersizliğini dünyaya güldürmeye çalışan zehirli bir korku var. Kendinden başka kimseye izin vermiyor yarattığı değer ıskalasında. Cümlesini devletin kurduğu bir dille büyük ve dokunulmaz. Kendisine benzemeyen herkesin yaşamasını, hayatına bir tecavüz sayıyor. Bayrağın hükmü dışında kalan her yer, onun ezeli ve ebedi düşmanlık atlası. Bu atlas, darala darala evlerin içine kadar geldi. Bayraksız her pencere yeni bir düşman yurdu! Hayranlık ve küçümseme dışında hayat bilgisi olmadığı için, her karşı sözü, her farklı kimliği suça dönüştürerek ancak ilişkî kurabiliyor. Suça dönüştürmediği sadece devlet ve tanrı. Kurallarını koyduğu oyun ölümle bitmezse, ölümü kurala çeviriyor. Sonra da hileli bir zaferin edepsiz hazzıyla gülümsüyor dünyaya. Öyle bir narkissos ki onur kırıcı bir hoşgörülle sırladığı aynasını kime tutarsa tutsun kendini görüyor.

Ne diyor Özgür Yaşar; o uzak çocuk, yakın aynılık, Allah'ın Yurdu'nda; "Dirildiginiz bir rahim vardı/ tükettiginiz bir deniz/ o biziz/ Bitirdiginizi sandığınız bir geçmiş var/ o geçmiş sizsiniz." Yönetim şiddet, adaleti korku, barış hapisane olan kutsal kalabalık... ana rahmini kurutuyorsun desem sana... harifler gövdeni çarpıp çarpıp düşecek,

Edepsiz bir hazla gülümsemek

Korkunun uykusu daha büyük bir korkuya uyanır.

kadar üniformalısın. Senden başka dünya olduğu fikri küçük düşürüyor seni. İnsan sevgisini, eşitlik duygusunu, ancak musalla taşında yaşıyorsun; o da bir başka korkunun bir dualık kurnazlığıyla. Kötü bir bumerangsın. Yok ettiğin kültürler seni de alıp gidiyor ama bunu ancak çocukların görececek. Sana, "fazla zahmete girme, gökyüzü hepimizin" (Jean Cocteau) desem; "gökyüzünden başka sınır yok" (J.C. Scott) desem; "cehennem acı çektiğimiz yer değildir, acı çektiğimizi kimsenin duymadığı yerdir" (Hallac-ı Mansur) desem; "generallerin en iyi dostu düşmandır" (Rus Atasözü) desem; "iyilik etmenin gerekli olmadığı bir toplumdur insana yakışır" (Brecht) desem... bayraktan başka cevabın olacak mı? Hiç sanmıyorum. Korkunun uykusu daha büyük bir korkuya uyanır. Tek hücreli bir hayat getirdi seni buraya. Başka bir hayata değer katmak senden çok uzak bir erdem. Evrimin başlangıcına dönmek pahasına da olsa, Louis Ferdinand Celine'in şu sözlerini yazmak istiyorum; sana faşizmi anlatmak için değil, kendimi senden kurtarmak için:

"Sizlere sesleniyorum insanocuklar, yaşamın salakları, dövülen, haraca bağlanan, ezelden beri terleyenler, sizi uyuyorum, bu dünyanın kodamanları sizi sevmeye başladıklarında, bilin ki sizi savaş salamaına çevireceklerdir. Bu kesin bir şeydir. Bu iş şefkatle başlar."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Nâzım Hikmet

Bu dünya soğuyacak,
yıldızların arasında bir yıldız,
hem de en ufaklarından,
mavi kadifede bir yıldız zerresi yani,
yani bu koskocaman dünyamız.

Bu dünya soğuyacak günün birinde,
hatta bir buz yığını
yahut ölü bir bulut gibi de değil,
boş bir ceviz gibi yuvarlanacak
zifiri karanlıkta uçsuz bucaksız.

Şimdiden çekilecek acısı bunun,
duyulacak mahzunluğu şimdiden.

Böylesine seviyecek bu dünya

"Yaşamın" diyebilmenin için

Mehmet Ali & Akşamserası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Dünyanın En Ünlü Öpücüğü

CELINE SYMBIOSIS

Gustav Klimt, 20. yüzyılın başında, belle époque

diye anılan dönemin Viyana'sında doğup büyüdü. O dönemde, iki milyonluk nüfusuyla Avrupa'nın dördüncü büyük kenti olan şehir, önemli sanatçılar ve aydınlarla ev sahipliği yaparak Altın Çağ'ını yaşıyordu. İmparatorluğun dört bir yanındaki askeri yenilgiler gelecekte bekleyen büyük çöküşü hazırlarken, Sigmund Freud, Otto Wagner, Gustav Mahler ve Arnold Schönberg gibi sanatçılar son bir yaratıcı atılımın içindeydi. Kimse ortamdaki gelecek yüz yılı kasıp kavuracak olan sanat tarihinin en unutulmaz öpücüğünün çıkacağını bilmiyordu. Belki Klimt bile...

"Sanat bizi gerçek neşeyi, gerçek mutluluğu ve gerçek aşkı bulabileceğimizi ideal bir dünyaya götürür." Gustav Klimt

1862'de Viyana yakınlarındaki Baumgarten kasabasında yoksul bir altın oymacısının yedi çocuğundan biri olarak dünyaya gelen Gustav Klimt, on dört yaşında Uygulamalı Güzel Sanatlar Okulu'na burslu olarak kabul edildi. Yedi yıl boyunca, mozaikten resme, baskıdan freske değin birçok sanat tekniği konusunda iyi bir eğitim aldı. 1880'de ilk resmi işlerini üniversiteler ve müzeler gibi büyük kamu binalarında gerçekleştirdi. Viktorya dönemi baskısını ifade özgürlüğüyle karşı karşıya getiren bu paradoksal ortamda arzu, hayaller ve ölümlülük üzerine düşüncelerini sanatında olgunlaştırdı. Gösterdiği üstün başarılarından dolayı, Avusturya İmparatoru Franz Josef tarafından Altın Liyakat Nişanı ile ödüllendirilmesine rağmen Akademi tarafından üç kez reddedilerek sanat dünyası tarafından dışlandı. Ona karşı duranların kuru gürlütüsüne pabuç bırakmadan kendi yolunda yürümeye devam etti. 1892'de babası ve beraber çalıştığı kardeşi Ernst'i kaybettikten sonra birkaç yıl resim yapmayı bırakmış olsa da geri döndüğünde daha da güçlüydü ve genç sanatçılardan oluşan Wiener Sezession (Sezasyon) grubunu kurdu.

1897'de benzer düşünceleri olan ilerici genç sanatçıların bir araya gelmesiyle kurulan Sezasyon, kutsal ve dünüvi olanı kaynaştırdı. Akademik baskılarından kurtularak özgürce arzu, cinsellik ve psikoloji temalarını benimseyen grup,

Öpücük, 1908.

üyeleri Avusturya'da modern sanatın başlangıcını işaretledi. Kendilerini belirli bir sanatsal üslupla ilişkilendirilmeler de Art Nouveau'ya karşı daha organik ve bitkisel vurgulara sahip bir hareketti. Fakat Klimt'in çalışmalarını dekoratif çekiciliğine indirgemek, onun sanata getirdiği radikal değişiklikleri gözmezden gelmekti.

Grubun kurucu başkanı ve yol gösterici ruhu olan Klimt'in bu dönemde yaptığı işler gelecekte sanat dünyasında ses getirecek olan eserlerinin temelini oluşturdu. İnsan duygularını giderek daha fazla ifade etmeye çalışan Klimt hassas bir dokunuşun, bir kucaklaşmanın, bir öpücüğün, bir şiddet anının veya erotik bir sahnenin gücünü keşfetmişti. 1902'de Beethoven'ın 9. Senfonisine ithafen resimlediği ve insanoğlunun mutluluk ile mücadelesine odaklanarak üslubun derinliklerine indirdi "Beethoven Friz'i" sanata sözde "sapkın" yaklaşımı nedeniyle ağır eleştiriler aldı. Neyse ki bu eleştiriler Klimt'i tarih yazmaktan alıkoymadı; 1903 yılında Ravenna seyahatinde 6. yüzyıldan kalma San Vitale Bazilikası'nda görüldüğü mozaikler arasında Bizans

etkisinde en bilinen eserlerini yarattığı 'Altın Dönem'ine girerek, yoğun organik formlu sembolist yeni tarzını müjdelledi. Bu dönemin en ünlü portrelerinden biri olan Adele Bloch-Bauer'ın Portresi' yüzyılın başında modern kadının sembolü haline geldi. Ancak bu dönemin doruk noktası, bir sunak parçasının zamansız ihtişamını taşıyan 'Öpücük' tü. Duygusal ve görsel gelişliğin baş döndürücü bir karışımı sunulduğu bu resim aynı zaman Altın Dönem'in son tablosuydu.

Aşıklar

Kusursuz bir karenin ortasında birbirine sıkı sıkı sarılan bu çiftçevrelerinde olup bitenden uzaklaşacak kadar kendilerinden geçmiş gibiydi. Üstlerini kaplayan altın örtü, hem biriktiklerini vurguluyor hem de onları dış dünyadan bir koza gibi koruma görevi görüyordu. Desenleri birbirine karışmış, abartılı, rengarenk elbiseler giyen bu aşıklar yetmezmiş gibi bir de çeşit çeşit çiçekler sarıldı. Tüm bunlar iki insanın birbirine duyduğu saf ve sonsuz sevgiyi çağrıştırıyor olsa da Öpücük kararsız bir resimdi. Art Nouveau'nun stilize edilmiş kıvrımlı formları ve kucaklaşma anının

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Beethoven Fris (detay), 1902.

Adele Bloch-Bauer'in Portresi, 1907.

büyüsü çiftin bir uçurum kenarında olduğu gerçeğini gizliyordu. Klimt sevginin ya da tutkunun güvencesiz, belki de tehlikeli olduğunu mu ima ediyordu? Bunu hiçbir zaman bilemeyeceğiz çünkü Klimt özel hayatı veya işi hakkında konuşmayı sevmeydi. Ama geride bıraktığı ayrıntılar hikâyesinin büyük bir kısmını anlatıyor.

Modeller

Klimt'in kucaklaşmaları tasvir eden birçok eserinde olduğu gibi burada da erkeğin yüzünü gizler ve onun yerine kadına odaklanır. Erkeğin yüzünü ellerinin arasına alarak narince yavaşından öptüğü kadının ise Viyana sosyetesinin ünlü isimlerinden Emilie Flöge olduğu düşünülüyor ama bunun için kesin bir kanıt hala yok. Flöge kadınları korse gerektiren modadan kurtararak bol kesim tasarımlarıyla moda dünyasında reform yapan başarılı bir moda tasarımcısıydı. Ku-

kardeşi Helene'ın 1891'de Klimt'in erkek kardeşi Ernst ile evlenmesiyle Flöge onun ömür boyu yol arkadaşı oldu. Flöge ile ilişkilerinin fiziksel olup olmadığı bilinmiyor ancak kesinlikle çok hassastı. Her yaz tatilinin Attersee'deki tatil evlerinde beraber geçirdiler ve ayrı kaldıklarında sık sık mektuplaştılar. Klimt 1918'de ölene kadar kimseyle evlenmedi. Can verirken son sözleri "Emilie gelmeli" idi. Ölümü üzerine mal varlığının yarısını Flöge'ye, diğer yarısını ise ailesine vasiyet etti.

Öpücük

Erkeğin kadının üzerindeki fiziksel etkisi ilk bakışta belli olmasa da boynun uzanış biçimi ve kadını kavrayışı tutkusunu kadın üzerinde bir tahakküme çevirmiş. Kadının erkeğin omzunda duran sağ eli ve rahatsız konumdaki vücudu da bu yaklaşımın pek hoşlanmadığı düşüncesini açık-

getiriyor. Ancak bunlara rağmen erkeğin kadının yüzünü nazıkçe tutması, hassasiyet ve sıcaklık duygularını uyandırıyor. Böyle bir okumayla kadının sevdiği kişinin kollarında sakinleştiği ve güvende hissettiği de düşünülebilir.

Ayak Parmakları

Resimde dikkat çeken bir diğer ayrıntı kadının ayaklarının duruşu ve vücudunun ölçüleridir. Arzunun bir göstergesi olarak görülen kasılmış ayak parmakları, ötesinde ne olduğunu bilmediğimiz altın bir uçurumun kenarında duruyor. Belki coşkuyla kıvrılmış ya da uçurumun kenarından düşmeden önce son bir hamleyle zemine umutsuzca yapışmış olabilir. Kadının baskın ve dinamik karaktere sahip olduğu diğer Klimt resimlerinden farklı olarak bu resimde kadın ayakta duran erkek figürünün karşısında dizlerinin üzerinde gösterilerek pasif bırakılmış. Kadının gerçekçi olmayan boyutları ayakta dursaydı erkekte daha uzun görüneceği için dekoratif zenginlikle gizlenmiş.

Kumaşlar

Eserin en sembolik noktası figürlerin kıyafetlerinin işlemeleriyle birbirinden ayrılmış olmasıdır. Erkeğin giysisinden aşağı akan koyu siyah geometrik şekillerin aksine kadının elbisesini saran dalgalı ve spiral motifler enerjilerini dengeleyerek erkeğin baskınlığını yumuşatma işlevi görür. Bu iki zıt enerjinin temsil edilmesi için kullandığı bitkiler ve renklerde de sembolizmin yoğun etkisi görülmektedir.

EVİRİM KURAN

Cizim: Başak Aksoy

Aşk mümkün mü?

Aşkın çağın olanaklarına rağmen ve olanaksızlıklarının altında irtifa kaybettiğini ve korkunç bir şekilde de mümkün olmadığını düşündüğüm şu günlerde, iki kitapla mevsuyu yeniden ele alıyorum. Dr. Püran Şeriatî Razavî'nin, eşî İranlı sosyolog Ali Şeriatî ile yaşamını -aşkını- aktardığı Ali Şeriatî ile Birlikte anı kitabı ve Nicolas Truong'un Fransız filozof Alain Badiou'ye aşka dair sorduğu sorularla akan bir minik metinler kitabı Aşka Övgü.

Ali Şeriatî eşî Püran'a yazdığı mektuplardan birinde şöyle diyor: "Allah seni bana vermekle bana vermediklerini telafi etmiştir." Aşkın aplikasyonları üzerinde planlanan bîrendüstriyelürünhalini aldığı bu plastik çağdanaltmışyıl geriye bakınca insan gerçekten hayret ediyor. Aşkın en bahse değer olanının bile en fazla şiddete gerekeceği gösterildiği bir garip zamanda, kuşaklaröncesinden gelen bu aşk tasviri umut veriyor mu emin değilim ama kalbime bir kağıt kesigi atıyor. Ali Şeriatî, Püran'ın henüz hayatına girmedeği yıllarda kendini "yaşlı bir genç" olarak tanımlıyor. Karamsar, yalnız, kaçkın, huzursuz, tehlikeli, maceracı, havalı ve hayalcibir yaşlı genç. Püran'la kavuşmasını hayatında büyük bir devrim diye niteliyor. Aşk bir yanılsama değilse, ona devrim sözcüğü çok yakışıyor. Çünkü devrim yıkar ve yeniden yaratır, üretir, çoğaltır, sağlar. Devrimin içinde yaşam vardır; özgürlük, eylemlilik ve cesarettir. Aşk ve devrim bu ve dahafazla nedenlerle birbiriyle çok yakışır. Anlıyorum ki bir süredir bana aşkın uzak bir ihtimalden dahi uzak olduğunu duyumsatan şey çağdaşlarımızın aşkı devrim değil, kapitalizmin yanına koyması. Kapitalizm devrimin bir pazarı;

her şeyin meta olduğu, dolayısıyla alınıp satılabileceği bir pazar. O pazarda insanlar her şeyin fiyatını biliyor; değerini değil. O pazarda taktikler, stratejiler, almavermeler dengeleri, iktisadi ilişkiler, racon kesenler, naylon duyarlıklar, vicdani cüzdânına sıkışmışlar, geniş zaman mağdurları, hem pastam dursun hem karnım doysuncular, koşullar, mazeretler, eşyalar, ölçüler ve birimler var.

Badiou Aşka Övgüde okuyucusunu aşkı "yeniden icat etmeye"

çağırıyor. Bu çağrıya katılmayı kolaylaştıran dahili ve harici gerekçelerim var. İçeride durum şu: Kalbimin bir süredir sadece kan pompalamaya yaradığını düşünüyorum.

Dışarıdaki vaziyetimiz ise şöyle: Geçenlerde Gemius Turkey'nin yaptığı bir araştırma karşışmaçtı. Buna göre Türkiye'de 7,5 milyon kişi tanışma sitelerinde aşkı arıyor. Alain Badiou tanışma sitelerinde yaşanan şeyi Amerikan ordularını nın yaptığı "sıfır ölümlü savaş propagandasına" benzetiyor ve "beklenmedik olana yer olmayan sıfır riskli aşk" diye tanımlıyor. Kalbimizin sesini duymayan algoritmalar bizler için en uygun adayı hem de hemen kavuşabilirim diye lokasyonumuza uygun biçimde önümüze seriyor.

**Asla iki kez
göremeyeceğin şey
olsa olsa devrimdir.
Devrimin mümkün
olduğu bir
yaşamda, aşk
mümkün müdür?**

Badiou aşkın yalnızca iki birey arasındaki karşışma olmadığını, bir kurma işlemini söylüyor ve ekliyor: "Asla iki kez göremeyeceğiniz bir şeyi sevin." O nasıl sade ve nasıl ihtisamlı bir tasvir! Asla iki kez göremeyeceğin şey olsa olsa devrimin bir duygunun tezahürüdür. Her gün yeniden doğan, oluşan, doğuran, yaratan, dönen. Asla iki kez göremeyeceğin şey olsa olsa devrimdir. Devrimin mümkün olduğu yaşamda, aşk mümkün müdür?

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranter.org>

Yaz aşkları ve gezi aşıkları

RAHMI ÖGÜRLÜ

Aşk bağlantı kurmanın yegînleşmiş, yoğunlaşmış halidir. Sadece bedenleri değil, yaşanan zamanı ve mekânı da yoğunlaştırır. Marcel Proust ne güzel tanımlamış aşkı: "Aşk duyarlı hale getirilmiş zaman ve mekândır." Mekânın ve zamanın tüm kuvvetleri, bedenlerin kuvvetleriyle birlikte çalışarak bir mucize gerçekleştirirler: Yoğunlaşmış arzu aşkılarıyla bedenler arasında yeni bağlantıların kurulması. Aşklar birbirine benzemez ama. Yaz aşkları vardır, bir de Gezi aşkları. İkisi arasında dağlar kadar fark vardır. Yaz aşklarında mekân bir dekor işlevi görür sadece. İki beden arasındaki bağlantının gerçekleştiği sabit bir dekor

olarak mekân. Bu dekor genellikle bir sayfiye yeridir. Yaz aşkları yere ve zamana özgüdür, adı üstünde mevsimlik. Başka yer ve zamana taşınmaları zordur. Aşklar tekrar bir araya geldiklerinde o yerin ve zamanın büyüsunü yakalayamazlar. Gezi aşkları ise direnişin aşkıdır, zamanı ve mekânı aşan, aşındıran aşkı. Sabit bir dekoryoktur artık ve zaman hep ilerleye akan o çizgisel özelliğini yitirmiş ve yoğunlaşmıştır. Geziylebirlikte her yerin aşk olduğunu öğrendik ve her yerin direniş; daha doğrusu aşkın bir direniş olduğunu. İktidarın kompartımanlara ayırıp mekânsallaştırdığı zamanın ve mekânın duvarları yıkılmış, yeni bağlantılar icat edilmiştir. Aşk hiç olmadığı kadar zaman ve mekânın içinde yayılarak bağlantı kurulacak yeni arzu nesneleri keşfetmiştir.

KOLEKTİF BİR AŞK

Robert Doisneau'nun Life Magazine için 1950'de çektiği ve Paris'in ikonunu haline

gelen öpüşen sevgililerin görüntüsü yaz aşklarına örnektir. Aşk ancak Paris'te, sabit bir dekorun önünde yaşayabilsiniz mesajı verilir size, kent aşkın bir dekoru haline gelmiştir. Kendi üzerlerine kapanmış aşklar, bir de dekor olarak mekânın ve zamanın içine hapsolmuşlardır. Gezi ise direndiğiniz her yerde yaşayabileceğiniz türden bir aşktır. Çokluğu ayrıştıran duvarların yıkıldığı ve aralarında yeni bağlantıların icat edildiği, mekânın ve zamanın duyarlı hale geldiği bir aşktır. Mekânın, zamanın ve bedenlerin kuvveti aşkıyla birbirlirini biçimlendirdiği aşk. Gezi'de bedenler bir yıldız gibi içeriden dışarı doğru yanarak kendi mekân ve zamanlarını yaratırlar ve yaratılan bu zaman ve mekânı, yaz aşklarında olduğu gibi kendi üzerlerine kapanmış bireyselleşmeler değil, olabildiğince duyarlı hale gelmiş tüm bedenlerin birbirine bağlandığı kolektif bir aşk işgal etmiştir. Artık bedenleri zaman ve mekândan ayırıp tutmak imkânsızdır.

İktidarın bireyler arası ilişkileri düzenlediği baskıcı anlayışını kırdığınız her yer aşka ve direnişe dönüşecektir.

İktidarın bireyler arası ilişkileri düzenlediği baskıcı anlayışını kırdığınız her yer aşka ve direnişe dönüşecektir. Aşk iki birey arasında özelleşmiş bir ilişki olmaktan çıkar. Bireyler, devletçi anlayışın sınıflandırabileceği tekiler olmayı bırakmış tekillikler haline gelmişlerdir. Deleuze'nin tanımıyla tekillikler: "Dönüm ve bükümle noktalarıdır; ergime, yoğunlaşma ve kaynama noktaları; gözyaşı ve neşe, hastalık ve sağlık, umut ve kaygı noktaları, duyarlı noktaları." Duyarlı hale gelen toplumsal bedende aşk artık iki birey arasında vuku bulan bir olay değildir; duyumsayan bedenlerin birbirine bağlandığı toplumsal bir orji halini almıştır; binlerce beden birbirine bağlanarak, birlikte yanarak kendi mekân ve zamanlarını yarattığı bir orji. Gezi bir orjidir.

Gezi'nin en güzel karelerinden biri. Alev alev yanan bir barikatın arkasında el ele tutuşmuş bir çift; kolektif aşkın görsel hâli. Aşkın yaşamdan kopmadığının, bedenleri birbirleri üzerine kapatmadığının, aksine zamanda ve mekânda yepyeni duyarlılıklar yarattığının görsel kanıtı. Kentin sabit dekoru yıkılmış, yerini yanan bedenlerin tutuşturdukları ışyan mekân almıştır. Bedenleri ayrıştıran duvarların çöktüğü bu anı William Blake dile getirmişti: "Bir kum tanesinde dünyayı görmek... Ve tutmak sonsuzluğu avucunuzun içinde." Herkesin kum tanesine dönüştüğü ve birbirinde sonsuzluğu yakaladığı o müthiş duyarlılık; Gezi'nin aşk hâli.

Sardunyalılar

ALMULA TÜREDİ

Anneanne torun sevgisinde hüzünlü bir taraf oluyor çoğu zaman. Biri yola yeni çıkmışken, diğerinin sona yaklaşmış olması gerçeği, içten içe kemiriyor hep

sevinçleri. Birbirine geç kavuşmuş sevgilliler gibidirler anneanneyle torun.

Nehir ile anneanesi de öylelerdi işte. Geç kavuşmuş sevgiller gibiydiler. Aralarında çocuklar ve yetişkinler arasındakı yarı gergin ve otoriter hava yoktu hiçbir zaman. İkisi de zincirleri olmayan çocuklar gibiydi. Anneanesi, Nehir'in en iyi arkadaşı. Gözlerini gözlerine dikip her zaman diyor ki: "Ben gerçek sevgiyiseninle tattım."

Nehir, anneanesini hastanede gördüğü günü hatırlıyor. Ameliyata girmeden önce annesi ile teyzesinin hummalı şekilde ellerindeki o jeleri sildikleri gözünün önüne geliyor. Sadece 8 yaşındaki Nehir, uyanınca yine sürer diye teselli ediyor kendini. Çünkü anneanesi ojesiz duramaz. Nehir'i karşısına alıp şöyle dediğini de hatırlıyor: "Daha küçüksün ama büyüüp de genç bir hanım olduğunda bu dediğimi hiç unutmama, hep öje sür. Ellerin pırıl pırıl olsun. Her bir parmağının ucunda çiçekler açsın ki görenler aman da ne güzel hanım desinler. Kendisi çiçek, elleri çiçek. Hem de ne çiçeği onu da söyleyeyim; sardunya..." Nehir'i hep güldürüyör anneanesi. En sıkıntılı anlarında, Nehir yanına gelip de yüzünü yüzüne doğru eğince gülmüşüyor o da. Yüzündeki bulutlar dağılıveriyor, güneş açıyor onda da.

Parçaparça laftargelıyor aklına Nehir'in. Anneanesinin yüzünün bulutlandığı günlerde anlattığı yarı korkutucu hikâyeler canlanıyor bazengözünde. Ama sonunda hep iyi şeyler oluyor bu hikâyelerin. Aslında sonu iyi bitmese de anneanesi sırf o üzülmeyin diye güzel bir son uyduruyor. Elleri kırıyor Nehir. "Anneanne anlat."

Geminin küpeştesine yaslanmış, elleri torba taşımaktan yer yer kesilmiş soylumuş, karnı oldukça aç ama söylemeye çekinen, gemi her dalğaya batışında serin serin damlaları sırtına döken Karadeniz'in ortasında küçük bir kızdan bahsediyor anneanesi. Bilmediği dillerde konuşan yabancılar sınırlı sınırlı etrafında doluyorlar. Kız; korkmuş gözlerle anlamaya çalışıyor bu insanları. Bir gecede köylerinden apar topak kaçarken ve annesinin geride bıraktığı için içten içe üzüldüğünü bildiği saksıdaki sardunyalılar düşünüyor küçük kız. O kadar her şeyi geride bırakmışlar ki saksıdaki sardunyalılar ölediklerini söyleyemiyorlar.

kimseye. Onu da anlıyor. O sardunyalılar kız da çok severdi. Konuşurdu hep onlarla, hem de yasaklı dillerde.

Günler sonra vardıkları ve adının Derince Limanı olduğunu sonradan öğrendiği yerden, annesinin elinde oradan oraya sürükleniyor kız. Avcularının içi yanıyor ama söylemiyor annesine. Nehir'den yaşça daha küçük o zamanlar.

Soydaşlarının arasına geldiğini söylüyorlar, şaşırıyor. "Romanya'da kalanlar ne olacak?" diye babasına dönüyor. Babasının suskunluğu korkutuyor. Kendi canlarını zor kurtardıklarını hissediyor

içten içe. Yolculu kesilmiş avcularına bakıyor, kan oturmış çizgilerine. Sanki kesikler büyüyecek, her biri şekilsiz birer ağzı gibi anlatacak ona olanları. Çocukların anlayacağı şekilde... Artık Köstence'de kalamazdınız, aya vatanınıza, aya vatanınıza geliniz, korkmayın deseydi avcılar o zaman... Bunca hengâmede birisi oturup anlatsaydı ya ona da... Yıllar sonra oturacaktır her şey kafasında. Kuşuklu, korkmuş, ümitsiz.

de daha önce anlatsalardı ona keşke.

Nehir, anneanesinin o küçük kız olduğunu anlıyor. Ameliyata girmeden o jeleri silmiş yaşlı ellerine bakıyor. O geminin küpeştesini sıkın, saatlerce torba taşıyan, annesinin elinde oradan oraya savrulan çocuk ellerini görüyor hastane yatağının kenarlarında. Kimseye görünmeden hızlıca öpüyor, bana anneannen iyi olacak, deyin diyor avcularına.

Sonra, "Kız sevmiş mi yeni vatanını anneanne?" diye soruyor Nehir. "Sevmiş

tabi, sevmeyip ne yapacak?" diyor anneanesi yan şakayla. Bu sözlerinde de hep şaka hep acı bir şeyler var. Onu da anlıyor Nehir. "Nasıl?" diyor. "Neler olmuş?"

"Yeni gelenler sevilmez, benim Erik gözü kızım" diyor anneanesi. "Çok çalışman gerek, çok çabalaman gerek."

"Gelme" derler. "Sonradan görme"

gibi kötü bir laf. Okulda, sokakta, mahallede hep "Macır" diye çağırırlar. Macır kız aşığı, Macır kız yukarı. Altırsın ona bile bir zaman sonra. Sinirlenmeye bile halin kalmaz. Kekeremsi bir tat kalır ağzında sadece.

"Özlemiyor musun anneanne?" diye soruyor Nehir bu sefer. "Ben artık neyi özleyeceğimi bile unuttum kızım, çok zaman geçti. Benim için tek şey annemin geride

Anneanesinin yüzünün bulutlandığı günlerde anlattığı yarı korkutucu hikâyeler canlanıyor bazen gözünde. Ama sonunda hep iyi şeyler oluyor bu hikâyelerin.

ÖNDER ABAY

Gurur

Gurur, bağlamına göre pozitif ve negatif anlamlar çağrıştıran; dışarıdan nasıl görüldüğümüzü dair duyduğumuz endişeden güç alan bir sözcüktür. Sözlüklerde kibirle eş anlamlı görünse de övünmekle ilişkilendirildiği de olur. Dile getirmeye ihtiyacın olmasına rağmen susmak, özür dileyememek, mahcup hissetmek ve hatadan korkmakla ilişkili; hissettığımız her güvensizlikle kendimizi gizlemek adına kullandığımız bu gurur yapma tepkisini bize kim öğretti?

Hayatlarımızın egomuz tarafından yönetildiğini ve her bir hayatın ekonominin bir parçası olduğunu düşünürsek onaylanmayacağını düşündüğümüz davranışlardan kaçınmamızı sağlayan gurur, zamanında bizi yönetmek isteyen aile bireylerimizin mi ekonomik sistemin mi işine daha çok yaramıştır tartışılır. İçinde bulunduğumuz sistem, herkesi birbirinden ayrı tutarak rekabette önde olmak için gerekli ana hedefin peşinde koşulmasını sağlar. Modern -kapitalist- ekonomi, insanları yöneten; çevrenin korunması, insan mutluluğu açısından intihara sürükleyen ve başarıyı temsil eden resme ulaşırken verdiği zararı umursamayan bir mekanizmadır. Egomuz, yani dış dünyanın gerçekleri ve iç dünyamızın haz arayışı arasındaki dengeyi sağlayan aracıyı kontrol etmeyi başarsa bizi ele geçirir. Başarılı bir katilimcisi yapmak adına nasıl görüneceğimiz konusunda ufak duyarlılıklar ekler, nasıl göründüğümüzü ve görünmemiz gerektiğini

kiyaslayabildiğimiz platformlar oluşturur. Bireylere, yetiştirilme şekillerine sızar. Başarıyı temsil eden ana hedefi o belirler, yoldan çıkmayana "gurur" hediye eder. Biz gururlu oluncu kazanan kim olur?

İhtiyaçlarımızı karşılama ve gerçekliğimizle yüzleşme şansımızı toplumdaki öğrendiklerimizle yarattığımız karaktere uymak uğruna feda etmemizden başka bir şey değildir gurur. Sınır koyamadığımız veya çatışmadan kaçmak istediğimiz gerçeklikle yüzleşmek yerine kendimizi değerli hissetmek isteriz. Tüm amacımız sistemin kurduğu değer skalasında bir yer bulmak gibi kendimizle kavgaya eder dururuz. Gururumuz, tek kozumuzdur. Ne hikmetse sistem de bu değer duygusunu kazanma hevesimize ihtiyaç duyar. Kendi savaşlarımıza kapılınca onunla savaşmayı unuturuz.

Madem kendi kendimizle karşı karşıyayız, neden savunmasız kalamayalım? Güvensiz hissettığımızde saklanmak yerine düşmanımızın kim olduğuna bakamaz mıyız? Küçükken beklentileri karşılamamanın acısını çekmiş olabiliriz ama bizi gerek duygusal gerek fiziksel ihtiyaçlarımızı karşılayamayacak kadar kısıtlayan bir sistem içinde kendimize ve çevremizdekilere aynı şekilde davranmak da acımasızca değil mi? Artık büyüme zamanı gelmiş olan bizler için gururu ayaklar altına almak çok zorsa, üstüne basıp geçmek bir seçenek olamaz mı?

biraktığı sardunyaları ve o boşluk gibi tuhaf his. Karnında başlıyor, yukarı yukarı geliyor da boğazında tüy var gibi gıcık yapıyor. Biraz daha yukarı çıkıyor, burnunu kaşındırıyor. Biraz daha çıkıyor gözlerini yakıyor biraz biraz. Sonra ağlar buluyorsun kendini. Bilmiyorsun neden ağladığını. Öyle bir his geliyor işte. Görenler Köstence'yi özdilediğinden ağladığını sanıyorlar. Hâlbuki bilmiyorlar. Sen doğduğundan beri çocukluğundan yarım kalan boşluğun yerine sen oturdun. Senle kalan vaktim az da ondan ağlıyorum ben."

"Öyle deme" diye sinirleniyor Nehir, sımsıkı sarılıyor anneannesinin göbeğine. Bir yandan gültüyor anneanesi, ojele parmaklarını saçlarında gezdiriyor Nehir'in.

Ameliyat başarılı geçmiş diyor doktorlar. Ama gerisini Allah bilirmiş. Nehir, anlamaz gözlerle bir annesinin bir teyzesinin gözlerine bir doktorun gözlerine bakıyor. Bekleyeceğiz diyor doktor. Çökmiş omuzlarla oturma annesi. "Anne," diyor, "sardunya atalım koyalım odaya. Ne olursun..." "Kızım ne sardunyası", diye tersliyor annesi. "Yoğun bakıma çiçek alınmaz." "Anneannem, sardunyaları görürse bizi bırakıp gitmez", diye ağlıyor Nehir. Bu defa da bırakmaz onları. Teyzesiyle ikisi omuz silkiyorlar.

Ertesi gün kucağında yoğurt kabına sıkıştırılmış iki renkli canlı sardunyalarla geliyor teyzesi. Sadece Nehir daha fazla ağlamasın diye. Koridorda sardunyalara oturuyorlar. Arada refakatçi kalıyorlar, eve gidiyorlar, geliyorlar. Her gelişinde sardunyalarla geliyor Nehir inatla.

Anneannesinin gözünü açtığı zaman görebilsin diyeceamin kenarına yakın oturuyor hep. Sonunda gözünü açıyor da. Cözünü açar açmaz gördüğü kıpkırmızı sardunyalara gülümsüyor önce. Torununun, en yakın arkadaşının, ne düşündüğünü hemen anlamış gibi bilinci açık şekilde "bu sefer sizi bırakmadım" diye düşünüyor içinden. Ojesiz parmaklarını görünce hemen avuçlarına saklıyor.

Artık büyüme zamanı gelmiş olan bizler için gururu ayaklar altına almak çok zorsa, üstüne basıp geçmek bir seçenek olamaz mı?

Aşıklar Cemi

MALATYALI FAHRİ KAYAHAN:

Gönlü Hüseyini

HAYDAR ERGÜLEN

Fahri Kayahan:
Şarkıcı,
şarkısözü
yazarı, besteci,
oyuncu, senarist
ve Malatyalı.
Soyadıyla
değil şehriyle

tanınanlardan. Tambur da çalmış bağlama da, keman ve ud da. Ona alt olduğunu ya da kaynak kişinin o olduğunu bilmeden dinlediğimiz pek çok türküyü ya da şarkıda Malatyalı Fahri Kayahan imzasının olması hem doğal ama hem de şaşırtıcı, en azından benim için. Neden böyle dediğimi önce kendime anlatmam gerekiyor galiba, kendime anlatırken siz de dinlerseniz samimiyetimdende kuşku duymamış olursunuz.

Malatyalı Fahri adı benim için, Baki'nin "baki kalan bu kubbede bir hoş sada imiş" dizesiyle uyarlı, bir hoş sada bırakmış,mazi esintisi taşıyan, hayliyerel ve eserleri de taşplaklarda yaşayan, onarlayışit besteler anlamına geliyordu. Hele birisi vardı ki en çok dindiğim ve unutamadığım da oydu aralarında. Biraz da 'şakacı' bir havasıve söyleyişi olduğundan belki, sözlerini de katarak buna elbette, her dinleyişimde gülümsetirdi. Çok içtendi, çok dertliydi, çok sevecendi, fakat çok ümitliydi, ümidi elden bırakmıyordu hala: "Nazlı ydöre fiske ile taş attım/Geri döndü bana delisin dedi/ Bir buse istedim al yanağından /Çevirdi derişğin alırsın dedi" diyerek başlıyordu. Fakat gerisin değildi, aksine belki şarkıyı eğlenceli bir hale getirmek için gevrettiği sesinin, söyleyişinin de yardımıyla, sanki hafifkinayeli, sitemli ama sonu mutlu gelecek bir düete davet gibiydi.

Nazlı yar da biraz nazlı, işveli, eh o zamanların hafifpeltekve 'şekerimsi' sesiyle onafiske ile değil, sözle küçük küçük taşlaratacak,sonra da minik burnunu havaya kaldırıp, gözlerini süzerek kapis yapacaktı. Yapmadı. Hal böyle olunca sitemi de, kederi de, varsa şakacılığı sürdürmek de yine Malatyalı Fahri'yekaldı: "Bir mine gerdanı boyudur yüce/Hayın genç ömrümü çürüttün koca/Dedim ey kız konak eyle bir gece/ Ecelin yetmeden ölürsün dedi". Malatyalı Fahri söylüyordu ama sözlerine bakınca aslında düet de sayılırdı, 'delisin' demekle yetinmiyor, daha da beteri eceli yetmeden öleceğini de bildiriyordu!

Malatyalı FahriKayahandeyincebenim gülümsememe yol açan şey bu şarkıdır. Ve galiba hem adının yapıtlarından önde olmasından hem de en çok bu şarkıyla anılmasından olmalı, diğerlerinin çoğunu da,

Mehmet Ali & Akşanserisi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

onunla ilişkilendirilmeden dinlemişim! Vay! Aynı aynı pek sevdiğim, çünkü şahiden beş benzemez' gibi duran kimi şarkılar ve dahi, türküler de ondan 'kaynak'lanıyormuş! Onların bazılarını dinlerken söylerken de ya gözüm sulanıyorsa ya sesim buğulanıyorsa ya da efkârım dağılıyormuş! Gönlümü de göllerden dağlara, köylerden bahçelere bağlara salıyormuş.

"Bahçelerde meleme/ yar göğsün düğmeleme/ ölürsem kanlım sensin/gözlerin sürmeleme/" derkenki, güzelliğededuylan hayranlığın yıkıcı ifadesi biraz sonra yerini endişeye bırakır, güzeli yitirme korkusuna dönüşür: "Bahçeler barın çalar/Gözlerin mavi çalar/Yalnız gitme yola/Seni bir avcı çalar". İki gönlün bir olduğu yer türküyöğ'e sarhoşlar yuvası'dır ve odası da mavi boyalıdır. Sesi gibi renkidir türküleride, "Sarıkuşdelemisarı" der, lezzetlidir de, hemen fındık, fıstık ve badem sunar esmerine, Bağdat Hurması da vardır, yani sadece fiske iletaş atmaz nazlı yâre!

Malatya'yı övëntürkülerden biri de "Malatya Malatya bulunmaz eşin'dir, her şehrin övünülmesi yönleri, kişileri elbette vardır, tıpkı dövnülecek yantarı, kişileri de olduğu gibi. Malatyalı Fahri yaşadığı ve yaşıttırırivayeti muhtelif trajedi nedeniyle uzun süre Malatya'da hâlamamış.

genç yaşta İstanbul'a göçmüş ama esinini Malatya'dan almayı sürdürmüş bir besteci ve yorumcu. Bölgeye mahsus bir birleşim olan türküler klasik Türksanatmüzîğini buluşturduğuyaptırlarının yanı sıra, özellikle tambur ve çembüş gibi bu birleşime renk katan çalgıları da ustalıkla çalıyor.

"Sarı Kurdelem Sarı"yı yazan odur ama ünlendiren Safiye Ayla'dır, hatta onunla da özdeşti, Atatürk'ün huzurunda da söylerler bu ünlü türküyü birlikte. "Mevlâm Birçok Dert Vermiş", "Şu Dağları Delmeli" gibi unutulmaz türküler de armağan etmiş Malatyalı Fahri, ama Suna'ya uyanması için yaktığı türküdekilerin çaresizlik, yoğun ezginlik ve kuyu yokluk hissi her seferinde söylendiğinde ve dinlendiğinde yeniden ve daha da büyüyecek sürer: "Şafak söktü yine Sunam uyanmaz/Hasret çeken gönül derde dayanmaz/Çağırırım Sunam sesim duymulmaz/Uyan Sunam uyarderin uykudan". Derin kusunun derin uykuya saldıgı bir yaşam. "Çektığım gönül elinden" diyecektir sonra da, ama bağışlanmak için değildir bu, hiç kimsenin halinden bilemeyeceğini anlatmak içindir.

Malatyalı Fahri, gönlü Hüseyin'dir, "Keklik dağlarda çağılar", o yiten yavrusuna, keklîğine, ipekleştirtellerine, yanaktaki benlerine ağlar.

Diyarbakırlı Celal Güzelses: Şark Bülbülü

Diyarbakır Ulu Camii'nin müezzini. Dengbej. Mevlîthan. Celal Güzelses KurtuluşSavaşı günlerinde Atatürk'ün Diyarbakır'dayken rastlantıyla dinleyip beğendiği bir ses. Cumhuriyet henüz kurulmamıştıtr ondan türk dinlediğinde. Cumhuriyetten sonra Dolmabahçe Sarayı'nda da huzurda konser verecekti, 1931'de yaptığı plağın üstüne Atatürk'ün ona verdiği "Şarlbülbülü" unvanını yazacaktır.

1934'de Soyad Kanunuyla da sesinin özelliğini ve güzelliğini perçinleyip "Güzelses" olacaktı.

Şükri Erbaş onu hem yazıyla hem şiirleanecektir: "İki Diyarbakır'ı vardı onyedi yaşlarında; Ahmed Arif'in ve Celal Güzelses'in Diyarbakır'ı. Birisi sözle, öteki sesle, ama ikisi de kopkoyu bir arca, halka halka bir gizlealtırdı aklını." Pervane kitabındaki içimizi uzun uzun yakan, bağrlerden "Baş Dönmesi" şiirinde de "Şemî pervaneyi yandırdığı için yamada/ çiğeri dağların elbet çiğeri dağlayannı" dizeleriyle çizimini dağlamayı sürdürecektir.

Gramofon günlerinde. Taşlak seslerinde. Söyleyişindeki deruni ahengin iyice kuyu duyulmasında o günlerin o plakların da payıvarkuşkusuz. Fakat mevlîthanve müezzini olduğunda da unutmamalı, dengbej olduğunusya hiç unutmak olmaz. Onu dinleyen yavruya uzaklıktan çok, yanlan

işededuylan hürmetin sadeliği, yalnızlık içinde çabalamanın sakinliği, çağların, dağların, aşkların, inceliklerin, veyitipdigen anlamların belleği olarak sesin ürperti düşer. Sesler şarkı vetürküyödönüşünde, onları söyleyenlerin kulak verdikleri deşseti, gözle gördükleri yıkımı, elleriyle dokundukları acıyive ruhlarıyla duydukları ölümü tüm çıplaklığıyla letmezler bize. Müzik yumuşatır, barışıcı bir ruhu vardır müziğin, doğadan geldiği için belki de dört mevsimden en çok ilkbaharla anıldığındır. Fakat söyletenedeğil söyleyene de bakmalı zaman zaman, hele o Celal Güzelses gibi bir nev' eski 'kentozanları'ndansa bir de!

Kirşehirlî Muharrem Ertaş, Keskinli Hacı Taşan, Elazığlı Enver Demirbağ, Malatyalı Fahri, Urfalı Kazancı Bedih, Zaralı Halil Söyler, Hırsırlı Ahmet, Antepli Şerif Akbağ, hepsi de anıdıkları kentlerin yöresel ezgilerini, türkülerini, deyişlerini derleyen, toplayan, çalıp söyleyen ve çoğu da şöret olmak, sahneye çıkmak gibi bir derttaşımayan, fakat yöresinintürkülerini ortaya çıkarmak, hayata taşımak gibi dertleri olan kimselerdir. Ve onlar için kentlerinin adlarını adlarına eklemek, o kentlerle anılmak yeterlidir. Hayrattan su içeninyapıtr nadına etmesi gibi küçükük bir teşekkür.

Diyarbakırlı Celal Güzelses'i dinlerken kendimizi huşu içinde hissetmemiz nedensiz değildir, zira bir yanı tekke musikisindir, tasavvuf eğitiminin geçmiş, gönlü ehli bir kişidir, biryanıyla da Diyarbakır müziklerini derleyip toparlamayı görev bilir. Çok sevdiğim "Mavi Yazma" türküsünü nerdeyse her gün mırıldanırım, aklıma, dilime ilk gelen ezgilerdendir: "Aya nar olanda gel/zülfü yar olanda gel/hasta düştüm gelmedin/bari can verende gel". Bu yazı da onun çabalanna hürmet yerindir.

"Ayırdım Gültüm Senden", "Ayyanda Yaşın Oğlan", "Bahçada Yeşil Çınar", "Bu Dere Baştan Başa", "Baba Bugün Dağda Duman Yeri Var" ve daha niceşarkısını türküsünü içimden, gönlümde mirıldanır dururum da, "anonim" sanđımızdan mı ne bunların Celal Güzelses'inolduğunu unuturum. Daha doğrusu bilmem, belki o da bilinmesi için özel bir çaba göstermemiştir. Ses içinde sessizyaşayanlardır, tıpkı adlarını başında yazılı meklemektetieriyale anılarla ve bunulla yetinmek bir yana, övüneler, sevenler gibi. Belki de istedikleri budur, tarihe geçmek değil, doğduğu, çocuk olduğđu, gençliğini yaşadığı, aşık olduğđu, sevindiğı, üzüldüğđu, kadriin kıymetinin ya bilindiğı ya bilinmediğı, bazen bunaltıp alıp başını gitmek istediğı, çoğu zaman bundan ala meklemek mi olur deyip kaldığı, ezümle yaşadığı olduğđu yerde bilinsin, onunla anılsın isterler yalnızca. Benim de ölünce

"Eskişehirlî Sarı" diye anılmak istediğim gibi.

**Malatyalı
Fahri, gönlü
Hüseyin'dir, "Keklik
dağlarda çağılar",
o yiten yavrusuna,
keklîğine, ipekleştirtellerine,
yanaktaki
benlerine
ağlar.**

Cehaleti Kullanma Kılavuzu

MERVE KUÇUKSARP

Yönetmen John Carpenter'ın "They Live" (1988) adında, bilim kurgu dalında değerlendirilebileceğimiz bir filmi vardır. Film, evsiz bir işçinin bir gün Los Angeles'ın metruk bir kilisesinde bir gözlük bulup bunu takıktan sonra hayatının nasıl değiştiğini anlatır. Gözlük, filmin başkışısıne her şeyin gerçek yüzünü, bilhassa etrafını kuşatan propaganda araçlarının, keza duvardaki afişlerin, tatil reklamlarının nasıl bir toplum mühendisliği yaptığını gösterir, ideolojilerin halkı nasıl yönlendirdiğini ifşa eder. Filmin başkışısı bu gözlük sayesinde gördüklerinden öyle etkilenir, dünyasıyledeğişir ki, en yakın arkadaşının da tıpkı kendisinin gördüklerini görmesini, gözlüğü takmasını ister. Nevarki arkadaşışgözlüktenne onun bahsettiği bilgiden çekinir, takmaya razı olmaz. Film, bu bağlamda kapitalizmin halkı nasıl yönlendirdiğine dair önemli bir sistem eleştirisi olmasının yanı sıra gerçeğin bazılar için tahammülfersa olduğuna da çarpıcı bir örnek. Nitekim sosyal bilimci Slavoj Žižek, söz konusu filmi masaya yatırdığı *Bir Sapığın Ideoloji Rehberi* isimli belgeselinde de, ideolojilerin dışına çıkmamanı, bir yalan içindeyaşıdığını fark etmenin ve gerçeklerle yüzleşmenin insanlar için ne kadar acı verici bir deneyim olacağını vurgular. Filozof Renata Salecl "Cehalet Tutkusuna" isimli çalışmasında da, benzer bir açıdan yaklaşarak, günümüzde

insanların kendilerini rahatsız edici bilgileri kulaklarını tıkadıklarından, neyin gerçek neyin yalan olduğuna dair kayıtsızlığın arttığı biliselet atalet içerisinde olduklarından dem vurur. Nitekim bizler bugün bilgiye her istediğimizde, çabuk ve zahmetsizce ulaşabiliyorsak da, ona karşı pek kayıtsız, o yokmuş gibi hayatımızı idame ettirmeye de meyyaliz. Nasıl güçleneceğimizden ne yieçeceğimize ve nasıl bir kişilik oluşturmaya kadar hayatımızı şekillendiren hegemonik ideoloji, bizi üzebilecek haberlerle yüzleşmekten kaçınmamızı, mütemadilen mutlu olmamızı salık veriyor çünkü. Neoliberalizmin talimlive hevesli neferleri olarak bizler de, canımızı sıkacak ayrıntılardan ziyadesiyle uzak duruyoruz, tüm uysallığımızla. Kimi zaman akıldışı kompo teorilerine itibar ettiğimiz halde, gerçek bilgiye ulaşma ihtimalini göz ardı ediyoruz. Hayatımızdaki düzeni ve huzuru koruması için varoluşumuzun sınırlarına yerleştirmiş bir kere cehaletin kavi duvarlarını; aşabilene aşk olsun!

Lafagelinceetrafımızdaki insanların cahilliğinden şikayet ediyor, hayatımızdaki tekmi kederin müsebbibi cehalet mefhumunu yerden yere vuruyoruz. Ancak kendi hayatlarımızda dönüp baktığımızda, başkalarının çektiği acıları, canımızı sıkacak tatsız olayları görmezden gelebiliyoruz. Gazete, televizyon ve sosyal medyaya göz atarken seçici davranıyor, yangın yerine dönen bir ülkede yaşıyorsak bile dikkatimizizabaz yaptığı kahalvatinveya gittiği denize nazır mekanın fotoğraflarını paylaşan birine çevirmeyi yeğliyoruz. Yeter ki kendi varoluşumuzun sınırlarının dışında kalsın bütün esefverici hadiseler.

Cehalet duvarlarımızın ardındaki kişisel hücrelerimizde öyle itaatkız ki, her gün onlarca

aydınlatma metnini okumadan imzalıyor, kabul ediyoruz. Büyük şirketlerin bizler hakkında toplandığı verileri hangi -kötü- amaçlarla kullanılabileceğini tahayyül etmeye bile üşeniyoruz. Verdiğimiz verginin nereye gittiğini, iştiğimiz suyun, yediğimiz yemeyin yeterince sağlıklı olup olmadığının merak etmiyoruz. Soru sormayı unuttuk; merak duygusuna bir an evvel kurtulmamız gereken bir çocukluk hastalığı gibi yaklaşıyoruz. Oysa o merak ki, aydınlanmamız, bağnazlıklara, ezberlere karşı teyakkuza olmamız, bazen de yenikeşifler yapmamız için en çok ihtiyaç duyduğumuz şey.

Ne çabuk unuttuk Marx'ın, "Cehalet ayrıcalıklı sınıfın ustaca kullandığı bir silahtır," sözünü! Peki ya, faşist ideolojileri besleyen, güçlü cehahın iktidarını daha da pekiştiren şeyin kitlelerin cehaleti olduğumu! Covid19 salgınının ilk günlerinde, kamu düzeni ve ekonomik sistemin ayaarları bozulmasını diye virüsün bizi teğet geçeceğine dair yapılan açıklamaların ve daha sonrasında günlük vaka sayılarının halkanı gizlemeye yönelik uygulanan politikanın sonuçları hala belleğimizde taravetini koruyor. Ekonomide dair verilen rakamlar her dönemde gerçeğlerden bir hayli uzak... Üstelik yalnızca hükümetler değil, sürekli büyüme azzetmiş büyük şirketler de, çevreye ve insanlığı ne denli zarar verdiklerine dair şeffaاف davranmıyor, tüketicilerden gerçeği saklamayı tercih ediyorlar. İnsanların bilgiye ilgisizlikleri yüzünden her geçen gün semirip daha da büyüyorlar.

Diğer yandan cehaletin yeğ olduğu durumu da yadsımamak gerekir. Bilim geçmişte travma yaşamış insanların travmatik deneyimlerini hayatlarından, belleklerinden çıkarmak için cehalet kazanacakları tedaviler geliştirmeye çalışıyor. Savaş veya şiddet görmüş kimi insanlar, gördüklerini hiç görmemiş, öğrendiklerini hiç öğrenmemiş olmak için ilaçlar alıyor. Unutmak, bilmemek bazen şifa için yegane yol oluyor.

Dahası cehalet bazen insan ilişkilerimizin daha kuvvetli, dirimli olması için gerekli olabilir. Bilhassa dostlukta... Sahip olabileceğimiz nice dostlarla aramızca mesafeler koymuşuzdur; daha ilk bakışta kusurlandıkattimizde takıldığımız için. Ve sahip olduğumuz bazı dostları da kaybetmişizdir; son tahlilde yanırlarını görmezden gelemediğimiz için... Ve tabii aşkta... Aşkın -hiç değilse- gözü kör olmalıdır, zira Lacan aşkın, hayalle gerçeğin harmanından, muhatabının tam kavranamamasından dolayı ortaya çıktığını söyler. Tüm bunları göz önüne alarak, bilgileolan ilişkisi bir hayli girift olanbizler, kendimizeberir "bilgiyikullanma kılavuzu" hazırlasak hiç fena olmayacak; yahut bir tür "cehaleti kullanma kılavuzu"!

Hayatımızdaki düzeni ve huzuru koruması için varoluşumuzun sınırlarına yerleştirmiş bir kere cehaletin kavi duvarlarını; aşabilene aşk olsun!

Ünlemi Sapladım Kendime...

Acıyı iliklemişim kendime, çözemiyorum. Kalbimin yırtık sökülüklerini de dikemiyorum. Yok o kırılmasın, bu üzülmeyin diye diye, kendimi yapıp yıkıyorum... "Neden? Neden insan yaralar kendini? Üstelik iyileşmiyor da o yaralar, sadece kanamaktan yoruluyorlar. Hayal kırıklıklarım çıkmaz sokak gibi bekliyorlar beni. Dön dolaş, yine aynı yere geliyorum. Bazen tahtaları çürümüş bir köprü olduğunu düşünüyorum. Kendimden geçerken taşıyamıyorum beni. Parçalanıp kırılıyorum. Yaramaz pan tanrısı geçiyor üzerimden panik serpe serpe. Yapışıyor üzerime. Panik ataklar giyinip kuşanıyorum. Öylece kala kalıyorum. Güya beni çok seven bu insanların ne zamandır "olmasa da olur"uyum acaba? Bak işte böyle çürük diş gibi de sıslanıyorum. Dişinden korkan çocuklar, yüzleşemezler ya ağrılarıya, ben de öyle kendimden kaçıyorum. O yüzden git gide çüştürüyorum. Kimse çekmiyor beni. Çeksinler istiyorum. Çekmesinler de... Korkuyorum. Dayanılmaz bir ağrıyım ben kendime. Tanıdığınız iyi bir dişçi var mı çürük ruhları çeken? Implant bir hayat çakar mısınız kalbime? Yoksa protez bacak gibi, o da asla yerini tutmaz mı hakiki olanın? Hakiki ne kaldı ki benden geriye? Oldum olası hep bir şeyler eşik içimde. Ve baktım artık yarım yaşamaktan.

Her gün gülüşlerimi yüzüme takıp evden çıkıyorum. Aman düşmesinler diyorum. Yerler çok pis. Kirlenirlerse nasıl geri takarım yüzüme? İsviçreli bilim insanları henüz bu kırı çıkartacak süper formülü bir deterjan da bulamadılar. Ayşe Tez'e de sordum, çare yok... Elimle ağzımı tutuyorum mecbur; gülüşler kaçmasınlar diye... Hatta bazen yüksek sesle keyfimi çağırıyorum. Ama o da bir türlü gelmiyor. E tabi onun da kendine ait bir düzeni var. Anlıyorum. Sizde fazla keyif varsa bana yollar mısınız? Yok mu? Tahmin etmiştim. Aslında bana bir buzdolabı lazım. Yuhuş çok sıcak, düşüncelerim tuhaf tuhaf yaralar açıyor içimde. Yok buzdolabı değil, acil bir derin dondurucu gerek, hislerimi donduracak, şöyle yanmadın, içine saklanabileceğim bir şey, rahat rahat...

Bazen düşünüyordum da koştuğumda

kilometreler yapıp, aynı yerde saymaktan başka bir ilerleme kaydedemedim galiba. Bir arpa boy yol gidemedim. Gele gele buraya mı geldim? Kendime duymam gereken sevginin yerinde koca bir boşluk duruyor. Boşluğu "ben" olmayan bir şeylerle doldurmaya çalışıyorum, çürük ruhuma sahte dolgular, protez benlikler arıyorum. Şunu alırsam geçer, bunu yersem doyarım, bunu takarsam havalı olurum, şöyle davranırsam, böyle görünürsem, siz beni severseniz...

Hiçbiri oturmuyor. Olmuyor. Sonra umut maratonu başlıyorum. Her şeyin düzeleceğine dair salak bir umut maratonu. Tam yoruldum artık, halim kalmadı derken, o pis umut gelip tekrar çörekleniyor yüreğime. Yolun yakında son bulacağımı, bitiş çizgisinde mutluluğun beni beklediğini kulağıma fısıldayarak, beni biraz daha koşturmayla ikna ediyor. Bu ölümcül koşunun mutlu sonla biteceğine inandırıyor beni, ama pist bitmiyor. Biten, tükenen tek bir şeyvar. O da benim!

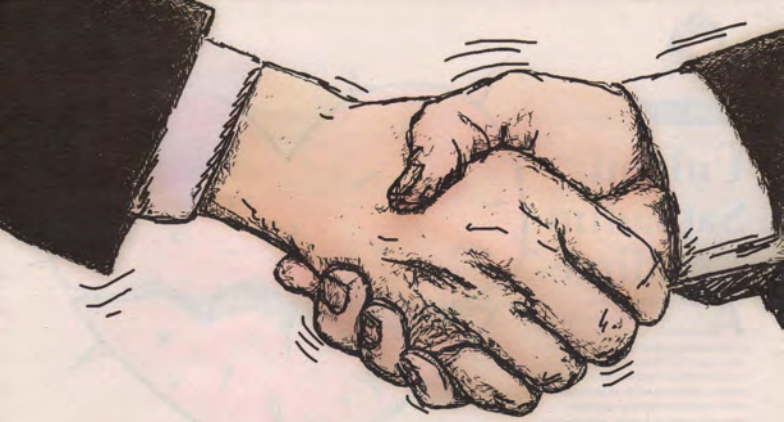
Bir şiir yakayım bari diyorum, bir şarkı söyleyeyim... Ama sözler acımı kemiriyor

Annem bir keredinde demişti ki: "Yaşamak dediğin işte böyle bir oyun bütünü... Hüzünün gergefine, iğnesiz, ılıksız, göz bebekleriyle işlediğin mutsuz güldürü..." İnsanın böyle annesi olunca, pek de yaşama sevinci ile büyüyemiyor. Vay, ne güzel sürprizler bekliyor beni diemiyor. İşin kötüsü, gerçekten de öyle çok güzel sürprizler falan beklemiyor. Genelde ben bekliyorum, güzel şeyleri. Ama ne kadar beklemem de elimde annemin mutsuz güldürüsü

kalıyor. Şahneye çıkıp oynayasım yok, izleyesim yok, eve dönesim yok, zira oyunun dışında evim de yok. Ne kadar yuvasızım aslında bu dünyada. Gele gele, sözlerin bittiği yere geliyorum. Ünlemi saylayıp çekip gitmek istiyorum!

Yıllardır yüzümden bir hüzzam makamı çalıyor. Kimse dinlemiyor. Herkes twitter'da birbirine kusmakla meşgul. Sifonu kimse çekmiyor. Artık katlanamıyorum bu kokuya, olta gibi atayım kendimi denize rast gele istiyorum. Ama gele gele yine sözlerin bittiği yere geliyorum... İzzinleize sözlerimi de toplayıp çekip gidiyorum...

**Kendime
duymam gereken
sevginin yerinde
koca bir boşluk
duruyor. Boşluğu
"ben" olmayan bir
şeylerle doldurmaya
çalışıyorum.**

Devlet yıkımı stratejisi IV

EMRE KONGAR

Sosyal Hukuk Devleti" yıkımıdır.

Hiçbir devleti yıkmak kolay değildir: Mutlaka iç düşmanlarla, dış düşmanların veya dost kılıdındaki emperyalistlerin işbirliği gerekir.

Tarih boyunca "Devlet Yıkımı" olaylarına baktığımızda:

Birinci olarak sırasıyla, farklı aile, aşiret, din, mezhep, , milliyet kavgalarının, özette farklı kimliklerin ve bu kimlikler arasındaki rekabetin, kavganın, düşmanların, işlevsel olarak kullanıldığını görüyoruz.

İkinci olarak gördüğümüz faktör, emperyalistlerin, bir ülkedeki farklı kimlikler arasındaki rekabeti, düşmanlık haline getirme ve sömürmek istedikleri ülkeyi bu bölünmeler üzerinden kontrol etmeleridir.

Üçüncü bir faktör hiç kuşkusuz, milli gelire el koymak ve bu yolla kişiyi, aileyi, oligarşiyi zengin etmek arzusudur.

Dördüncü bir faktör geri kalmış bir toplumda kurtuluş savaşıyla veya devrimle kurulmuş olan çağdaş bir devletin Ortaçağ ideolojileriyle yıkılma çabasıdır.

Elbette bu faktörün temelinde, içteki gerici güçlerin dıştaki emperyalistlerle işbirliği yatmaktadır.

Hemen belirtmeliyim ki, burada söz konusu ettiğim "Devlet Yıkımı", "Bağımsız, Demokratik ve Laik

Şimdi bir örnek olay bağlamında olayı irdelleyelim:

Sosyolojinin laboratuvarı tarihtir.

Bir toplumda, bir ülkede ya da dünyada neler olup bittiğini, nelerin olup biteceğini anlamak için, tarihe, başka toplumlara ve uluslararası ilişkilere bakmak gerekir.

Dünyada radikal Siyasal İslam'ın yükselişi, A.B.D. başta olmak üzere, Batı dünyasının desteğiyle 1970'lerin sonunda ivme kazandı:

Sovyetler Birliği, varlığını, gücünü ve Batı tarafından tehdit olarak algılanmasını sürdürürken devam eden Soğuk Savaş sırasında Batı, Komünizmle mücadele için İslam ideolojisine dayalı olarak kurulan silahlı örgütlenmeler de dahil olmak üzere tüm siyasal oluşumları destekledi.

Radikal Siyasal İslam'a verilen bu siyasal, örgütsel, mali ve askeri destek Batı açısından işe de yaradı:

Örneğin hemen Humeyni Devrimi'nden sonra Afganistan'ın işgal eden Sovyetler Birliği, bu ülkede CIA'nın Usame Bin Ladin liderliğinde örgütlediği ve desteklediği El Kaide militanları karşısında yenilgiye uğradı.

Batı'nın radikal Siyasal İslam'a desteği, İran Devrimi'nde de, Komünistlerin iktidarı engellemek için ortaya çıkmıştı.

Şahın devrilince Mollalar, iktidarı geçici olarak komünistlerle paylaştı. Yargıya el kondu. Yargı sistemi Mollaların denetimine geçti. Generaller idam edildi. Yerlerine polis şefleri getirildi. Ordu Mollaların denetimine girdi. İşçi komitelerine Mollalar sızdı. Sol hareket ve örgütlenmeler güçsüzleştirildi. Referandum yapıldı. Böylece oksimoron bir cümle ile ifade edilen bir sonuç ortaya çıktı: Halkın ayağıyla "demokratik bir

kurtarma olanağı kalmayan Batı, İran'daki değişimin bir Komünist kaymaya yol açmaması için Humeyni'ye destek verdi.

Aynıntıları bir yana bırakırsak, İran'daki dönüşümü çok kaba hatlarıyla şöyle özetlemek olanaklı:

Önce Mollaların önderliğinde, Komünistler ve liberaler "özgürlük" ve "demokrasi" savaşı için birleşti. Şah'ın diktatörlüğüne karşı büyük koalisyon oluşturuldu.

Başta Amerika, Batı ülkeleri Şah devrildikten sonra, iktidar Komünistlerin eline geçmesin diye Humeyni'ye "destek" verdi.

Şah devrilince Mollalar, iktidarı geçici olarak komünistlerle paylaştı.

Yargıya el kondu.

Yargı sistemi Mollaların denetimine geçti.

Generaller idam edildi.

Yerlerine polis şefleri getirildi.

Ordu Mollaların denetimine girdi.

İşçi komitelerine Mollalar sızdı.

Sol hareket ve örgütlenmeler güçsüzleştirildi.

Referandum yapıldı.

Böylece oksimoron bir cümle ile ifade edilen bir sonuç ortaya çıktı:

Halkın ayağıyla "demokratik bir

Bir de Türkiye Cumhuriyeti gibi, emperyalizmin işgaline karşı Kurtuluş Savaşı yaparak kurulan yeni bir devlet modeli var.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

siyasetçiyi katleden bir örgüttü.)

Halhali, Humeyni'yi desteklemek suçundan Şah'ın gizli servisi SAVAK tarafından 1963 ile 1978 tarihleri arasında çok kez tutuklandı.

Humeyni'nin 1 Şubat 1979'da Paris'teki sürgünden Tahran'a dönüşünden ve 11 Şubat 1979'da devrimcilerin Tahran'da yönetimi ele geçirmelerinden sonra, 24 Şubat 1979'da **Humeyni** tarafından "Şeriat Uygulayıcısı" veya yeni kurulan "İslami Devrim Mahkemesi Başkanlığı" olarak atandı.

Devrimin ilk günlerinde "Yeryüzünde sapkınlığı yayma ve Allah'a karşı savaşma" suçlamalarıyla binlerce eski hükümet görevlisini idama mahkûm etti.

Sanıkların çoğu, savunma hakkını kullanamamış, bir avukatı bile olmamış veya jüri önüne çıkarılmamıştı.

Halhali, aynı anda hem savcı hem hâkim hem de jüri olarak görev aldığı "Devrim Mahkemeleri"nde devrimden sonra 2 yıl içinde aralarında yüzlerce diplomat, akademisyen ve siyasetçinin de olduğu binlerce kişiyi (1999'da yazdığı anılarında da itiraf ettiği gibi, sadece 1979 yılında 2000 kişi) karşı devrimcilik suçlamasıyla idam etti.

İdam ettirdikleri arasında Şah'ın uzun süreli başbakanlığını yapmış olan **Emir Abbas Huveyda** ve eski SAVAK başkanı **Nimetullah Nasiri** de vardı.

Birçok kaynağa göre idam ettirdiklerinin sayısı 8000 civarındadır.

Bazı infazlara makinelî tüfekle bizzat katıldığı bilinir.

Böylece laik bürokratlarla birlikte, Humeynicilere destek veren, Darbeyi birlikte yaptıkları İran komünistlerini de temizledi.

Verdiği binlerce idam kararının haksızlığı ve hukuksuzluktan dolayı:

"Cellat Yargıç" ve "Devrimin Kasabı" isimleri takıldı.

2000 yılında Le Figaro'ya verdiği mülakatta, aradan 20 yıl geçmesine rağmen yaptıklarından en ufak bir pişmanlık duymadığını belirtti:

"Bunlar dünyaya tekrar gelseler, tek bir istisnasız tümünü yeniden idam ederim" dedi.

Halhali, kendisine İranlı aydınların psikopat demelerinin ne kadar doğru olduğunu sorulması ve sanıklarına konuşma hakkı, avukat ve ıspat hakkı vermediğini hatırlatılması üzerine şöyle dedi:

"Eğer suçlusaysa cehennem giderler, yok eğer masumsalar cennete giderler."

Sonuç olarak tarih bize "Devlet Yıkımı" operasyonunun çok zor ve kanlı olduğunu gösteriyor.

Bir de Türkiye Cumhuriyeti gibi, Emperyalizmin işgaline karşı Kurtuluş Savaşı yaparak kurulan yeni bir devlet modeli var. Onun hikayesi de tarihte ayrı ve özgün bir

sayfa

biçimdel!" İran İslam Cumhuriyeti yani demokrasi karşıtı bir Şeriat rejimi kuruldu.

Ortaya çıkan anarşik ortamdan da yararlanılarak Mollaların karşısındaki tüm muhalefet bastırıldı, Komünist TUDEH partisi tasfiye edildi.

Komünistler sokaklarda alvandı. Binlerce kişi idam edildi.

Bugün İran'ı 12 kişilik bir heyetyönetiyor. Parlatmonon ve Cumhurbaşkanının tüm eylemleri de bu heyetin onayına bağlı.

İktidara karşı oluşan muhalefet de, yönetimi ancak "Şeriat'tan sapmakla" eleştirebiliyor.

İran deneyiminden çıkan sonuç:

"Özgürlük" ve "Demokrasi" adına... İslamcıların önderliğinde...

Batı'nın desteğiyle...

Devlet önce çökertiliyor...

Sonra yenisi kuruluyor...

Yeni kurulan Şeriat Devleti kimseye nefes

aldırmıyor!

Şimdi bir de sözde yargı eliyle neler yapıldığını ilişkin olarak başka bir örnek olayla, Humeyni ihtilalinde başat rollerden birini oynayan "Cellat Yargıç" denilen bir yargıca bakalım:

Cellat Yargıç **Muhammed Sadık**, 1926 yılında, bugün Azerbaycan topraklarında olan Halhal yakınlarındaki Givi köyünde doğdu. Babası Azeri bir çiftçiydi.

İsmine geldiği şehrin adı olan **Halhali'**yi eklemesi bir molla geleneğidir.

Dini eğitimini Kutsal şehir kabul edilen Kum'da aldı ve 1950'li yıllarda **Humeyni'**nin öğrenciliğini yaptı.

Yine aynı yıllarda terör örgütü Fedayeen İslam'a (İslam Fedaileri) katıldı burada örgüt eğitimi aldı.

(İslam Fedaileri, Fedayeen İslam örgütü, 1960'lı ve 70'li yıllarda İran'da çok sayıda laik

PABUCU DAMA ATILMAK

Karşınızda: bu deyimlin ilginç hikayesi

Özellikle Döneminde önce bu deyim enişli repertuarları, şimdi TSE (Türk Standartları Enstitüsü) kontrolü gibi enişli geçer, zanaatçıların ürettikleri malların kalite kontrollerini yapılabilmek.

Özellikle de halhali en çok şikâyet alan, çabuk yarılan çarıkla yüzünden ayakta duramayanlar taker taker kontrol ediyorlar. Eğer gerçekten ağırlıklı bir hile tasarru ederse paha cezası kesilir. Ayakkabılar bir de bu kullanımdan diye dükkanların dükkanları atılıyor. Bir ustra için yapıldı ayakkabının daha ağırlıkla demek meslekteki maberran sınırlanması, nüfuzlarını kaybetmesi hatta artık o meslekten para kazanımların mümkün olmayacağı anlaşılmış geliyor.

Pabucun dama atılması deyimini önceden sıkışık olduğu deşeri ve oneri kabileme maberrası kullanımda devam ediyoruz. Galiba en çok da bakkalın görüncü bizi üstünük yakınlarımızı karşı kullanıyoruz. Ne dersiniz?

GUL_BATMANOGLU_CETIN

BAVUL

Formülü açıklıyorum

2022'nin Mayıs ayında Beyoğlu'nun köklü mekanı Roxy'de birçok hayalperest toplandı. Müzik yazarları, mekan sahipleri, gazeteciler, radyocular ve hatta bodyguardlar, barmenler... Hepimiz de müzisyenlerin varlığına borçluyduk orada olmayı.

Jüri kadrosunda bulunmaktan büyük keyif aldığım 21. Roxy %100 Müzik Günleri (RMC) gerçekleştirildi. 348 katılımcı oldu. Hiç beklemediğimiz bir katılımdı. Araya türlü detaylar girdiği, salınlara bağlandı dolayısıyla 6 yıldır gerçekleştirilmeyen yarışmanın bir önceki etkinliğinden daha az katılım olsa ülkenin durumuna biraz bozulurdum fakat bu katılım umut verdi. 348 katılımcının 1050 şarkısını isimlerini görmeden dinledik ve bir sonuç ortaya çıktı. Her jüri üyesi bu sonuçlar sebebiyle en az birkaç küfürü veya en iyi ihtimalle sitemkar mesajı aldı. Sitemkar mesajlar iyidir. Bazen küfür de iyidir hatta ama önce bir dinleyin. Bunca yıldır pek çok yarışmada jüriilik yaptım. Bazı yarışmalardan azad edilmek istedim zira yarışmalar çok zaman alıyor ve sonuç beni genelde tatmin etmez veya hak geçtiğini düşünürsem ayrılmam. Birinci olan gruplarda bazen ses duymazsınız, bazen de onlara verilen sözler tutulmaz. RMC böyle değildir. Yarışmanın sadece birincileri değil katılımcılar tanınır ve yarışmadan sonra muhabbet devam eder.

RMG'nin en sevdiğim iki anı var. Birincisi sanatçı sahnedeki izlediğimiz ilk an ve sonuç kararını vermek için jüri odasına yaşanan ateşli tartışmalara gebe olan dakikalar. Şu ana kadar o odada pek çok üriyle karşılıklı ses yükselttim. Herkes farklı bir karar savundu fakat bu sahnede ki kimsenin hakkının yenmesi içindi. Sonuç ne olursa olsun, benim tarzım olmayan bir grup bile birinci olsa bilirim ki kimsenin hakkı yenmedi. Bu çok önemli.

Şimdi jüriilikte dikkat ettiğim önem

Şimdi jüriilikte dikkat ettiğim önem verdiğim bazı detayları paylaşacağım. Formülü açıklıyorum. Ama kendi formülümü açıklıyorum. Siz formülünüzü kendiniz üreteceksiniz.

verdiğim bazı detayları paylaşacağım.

Formülü açıklıyorum. Ama kendi formülümü açıklıyorum. Siz formülünüzü kendiniz üreteceksiniz.

Belki seneye yine görüşürüz diye.

• "Bizi dinlemiş olamazsınız, dinleseydiniz seçerdiniz" benim aldığım mesajlardan biriydi. Çok fazla jüri var ve bir ortak paydada buluşmak gerekiyor. Bu kadar iddialı bir cümle kurmak yerine müziğe ağırlık verin, ortak paydaya girmediyse bir şey eksiktir veya fazladır.

• Yarışmada tüm katılımcılara muhabbet edin, jüriyle konuşun merak ettiklerinizi sorun. Birlikten kuvvet doğar. Elemeleri bile geçememek sadece yeni bir başlangıçtır.

• Birden çok şarkıyla katıldığınız yarışmalarda her şarkı birbirinden farklıysa grubun kafasının karışık olduğunu düşünüyorum. Ne istediğinizden emin olun ve tek bir tarza odaklanın. Metallica Kill 'Em All öncesi plak şirketlerini "Thrash metalin yanında çok güzel pop baladları da yazıyoruz" diyerek etkilemeye çalışmadı.

• Deneyisel parçalar yazıyorsanız o yolda devam edin. Bu şarkıda da normal bir vokal olsun dediğinizde yeni bir Nekropsi olma potansiyelinizi harcıyorsunuz.

• Evet, müzik, beste ve enstrümanlık çok önemli ama sahneye çıkarken kılık kıyafet ve tarza da önem verin. Enteresan müziğini duyduktan sonra ismini görünce de heyecanlandığım ama sahnedeki çok sıkıcı duruşlu gruplar beni hüznümlere gark ediyor.

• İyi müziğin hakkını zaten ilk elemelerde veriyorsunuz. Bundan sonrasına bence en önemli iki unsur müzisyenlik kapasitesi ve tavır. Tavrın tam karşılığı "attitude" u "çirkin yüz"ün en büyükleri içinde

oynayan pek çok grup var. Bütün rockçılar müthiş müzisyen sanmayın, birçoğu çok sıradan olsa da "Dünya benim olacak" tavrılan yüzünden ağzımız açık izliyoruz.

• Rica ediyorum biraz daha fazla kitap okuyun veya yaratıcı yazarlık kurslarına katılın. "Kalabalıklar arasında yalnızlık" kalıbı hayattan soğutuyor.

• Yarışmalardan çıktuktan sonra gözüne güvendiğiniz arkadaşlarınızdan iyi sahne fotoğraflarınızı çekmesini rica edin. Profesyonel fotoğrafçıya para ayırmaz çok zor, biliyorum. Siyah-beyaz veya aşırı sanatsal pozlardan kaçın. En azından en başta.

• Grubun yoluna cuk oturuyorsa aşırı sanatsal olmaktan da korkmayın. Ne istediğini bilen ve araştıran sanatçının önünde kimse durmaz.

• Kısa biyografinizde gruba daha önce girip çıkan üyelerinizi yazmanız gerek yok. Çünkü daha tanımıyorsunuz ve kabul edelim 10 yıl sonra siz de o isimleri büyük ihtimalle hatırlamayacaksınız.

• Tamam "attitude" önemli ama enstrümanlarınızdan nasıl daha iyi sound elde edeceğinizi de araştırın. YouTube derya deniz.

Bu yılın birincisi, sahne performansıyla, sesle ve grubunun uyumuyla harikalar yaratan Yasin Topçu'yu, gördüğümüzden daha da enteresan yolları keşfedeceğinden hiçbir şüpheye yer olmadığı ilkinizim Yüzen Oda'yı, pek çok engeli aşmakta üstüne olmayan üçüncümüz Sonra Inclusion Band'ı, performansıyla göz dolduran Mojave, duruşu ve sesle jüriyi kendine hayran bırakan Begüm Çelebi ve Roxy Özel Ödülünü alan Duran Tokluca'yı tebrik ederim. Farklı müzik türlerine aynı sahnedeki seslendirip hakkını verdiler. Ayrıca Roxy'yi geleneği yaşattığı ve %100 Müzik'e genç müzisyenlere verdikleri ödüller için bir kez daha alkışlamak lazım. See you, görüşürüz.

FULYA ÖZLEM

"Daha iyi, iyyin düşmanı olabilir ama şüphesiz ki 'mükemmel' her ikisinin de düşmanıdır."

Zygmunt Bauman

Yatak odanın penceresinden dışarı bakıyorum, on yıldır gün batımına yakın tatlı bir pembeliğe bürünen bu sari duvarlar, heybetli neoklasik apartmanların sıvası dökülmüş arka cepheleeri, çoğunun tepesinde kim bilir hangi seçim öncesinde "filylenivermiş" şekilsiz teras katı daireleri, nasıl bir çaresizlikle tuğla örölerek kapatıldığını anlamadığım geniş pencereler, balkonlardan sarkan halılar, bugün yaranamıyor bana... Taa uzaktan görünen zincir otellerin neon ışıklı kocaman levhaları, geceleri uyku kalitemi bozduğu için ve de dağdan gelip bağdakini koyduğu için-on yıl önce bunların hiçbiriyi yoktu- sinirime dokunuyor. Bu manzaraya yıllarca sevgiyle, beğeniyle baktım oysaki; ne oldu da birden sadece kusurlarını farkederek oldum?

Benim de Karlar Kraliçesi masalındaki Kay gibi gözüme- ve kalbime-, baktığım her şeyde sadece kusurları görmemi sağlayan o şeytan işi aynanın un ufak olmuş parçaları kaçmış- saplanmış- olmasın? Kabahatli arketiplerde aramak belki tatminsizliğini soyağacını ortaya koymaya dair güzel bir başlangıç noktası ama daha dolaysız bir fâilî var bence bu Sıfırıcı Hafize tavırının: "potansiyeli görmek". Yani olana değil, olabileceği şeye odaklanmak. Bir şeye baktığımızda onun potansiyelini, aslında daha iyi olabileceğini görmek onun olduğu gibi kabul etmeyi imkansız kıyor. Özellikle gelişimine şahit olduğunuz ve gönül bağınız olan bir nesne mevzu bahis olduğunda, memleket, şehriniz, sokağınız, sokaktaki insan, eşiniz, dostunuz, kağıt üzerinde şahane bir potansiyelvaadeden ama tanıdıkça insanlığın makus talihine yenilip bir hayal kırıklığına dönüşen eski ve yeni sevgilileriniz ve en başta kendiniz, bir izleyici olarak gözüdığınız o yenden bakanca hep "daha iyisini başarabilir, daha iyi olabilir" diler ama olamadılar işte. Otur, sıfır!

Tabii içinde yaşadığımız dünya bizleri birer müşteri olarak konumladı; performansımız ve sahip olduklarımız üzerinden puanladığı için de dünyaya bakışımız gitgide bir müşteri memnuniyeti perspektifine evriliyor, okullar, hastaneler, devletler, sanat eserleri, sanat performansları vb. hepsinin müşterisiz artık ve orada burada memnuniyetsizliğimizi haykırarak bireyleyiyor, özgünleşiyor. Artık yine bugün de neye kurt taklitimizla herkesten ayrıyor, biricikleşiyor.

Şu anda malumu ilam ettiğimiz için performansından memnuniyetsiz düşmeye başlayacak ve okurla Ahmet Mithat Efendi

Çizim: Başak Aksoy

Mükemmel bir kusurun inşası

gibi durup dururken diyaloga geçiyorum diye biraz daha küçüleceğim ve kendi kendimi bu vasat performansla yok edeceğim diye öylesine korkuyorum ki satırlarımı bir dans sahnesine taşımak şart oldu:

Beş kadın ve beş erkek yere ayakakbalarının topuklarıyla önce girift bir sarmaşık çizdiler zannımca, sonra kadınların altın rengi simli etekleri havalandı, adımları erkeklerin kâh etrafında dolayış, kâh karşılında dururken, erkekler de onları kendileriyle birlikte bir çizgi oluşturmaya davet ettiler. Oturup bu nefes kesen sahne şovunu izlediğimiz yüksek locadan, gitgide beş köşeli mükemmel bir yıldız şekline evrildiklerini fark ettik. Aylarca bu koreografi çalışmış, altını ortı tutturmak için sahnenin neresinde durmaları gerektiğini, araya varana dek hangi adımları atıp hangi noktalardan geçmeleri gerektiğini binlerce kez tekrar etmiş olmalıydılar. Bütün seyirciler cep telefonuna davrandı, sahnedeki "mükemmel" yıldız tamamlandığında o âni belgelemeli ve hikayelerinde paylaşmalı, herkes onların bu hayatın ne kadar iyi bir müşterisi/tüketici olduğuunu görmeliydi. Sanatçıların performansından daha önemli olan şey sanat tüketicisinin gözünü kameradan ayırmayan tüketim performansını adeta-

diyorduk? Dansçılar sahnede adımları ve bedenleriyle "kusursuz" bir yıldız şeklini oluşturmak üzereydiler ki, etraftaki cep telefonuna denizine bir an bakişları kayan dansçı kadınlardan birinin dikkati dağıldı, yanlış yere bastı, onu referans alan adam da onunla beraber dağılınca ortaya dört köşeli şekilsiz bir yıldızmış çıktı. Önce bu gibi

donup kaldılar, sonra gülümseyip "pardon" dediler, sonra kahkahalara boğuldular, birbirlerine sarıldılar teselli amaçlı. Altın oran tarumar oldu...

Veben istemsi çıkırcı çıkırcı ağlamaya başladım, bir baktım bütün salon ağlıyor ve hepimiz kalkıp ayakta alkışladık bu ölümüş âni. Herkes o kadar etkilenmişti ki birinin herkesin önünde kusursuz olmamayı göze alabilmesinden! Sanki yıllardır bu âni bekliyorduk: mükemmel olmanın imkansız; olduğu kadar, olduğu gibi olmanın alkışlanıp kabul gördüğü o âni, sevilmemizin bir imkan olarak ufukta belireceği o âni bekliyorduk yıllardır. Bir sel gibi sahneye akıp topal yıldızımızı kucakladık, böylece sarılıp kaldık. Işıklar söndü.

Şimdi gece yarısı yatak odası penceresinden elektrik idaresinin eski yerinde yüremden bir beş yıldız otelin yanıp sönen levhasına bakıyorum. Onaylayıyorum ama manzaramın bir parçası artık... "Olan" her şeyi de kapandı...

Sanatçıların performansında daha önemli olan şey sanat tüketicisinin gözünü kameradan ayırmayan tüketim performansını adeta.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranthey.org>

Sendika'da ve Ahmet'te Nurten sorunsalı

ÖZGE DOĞAN

Yinesesi kısıldı. On üç yaşından beri her akşamüzeri sesikisilir Nurten'in. Kumaş tozları ağzından ve burnundangeçip

sinsice boğazına toplanır. Birkaç gün boğazını temizlemezse sesi değil canı da çıkar, bu tozlar birikir birikir taş gibi boğazına oturur. Yeni başlayan işçilerin ağzından, burnundan kan gelir. Alistıkça kan gelmez ama insanın boğazında iplik toplanmaya devam eder. Nurten'in boğazı iyiden iyiye tıkanı. Ara vermelerine az kalmış olmalıydı, duvarda asılı saate baktı. İşçilerin kendi saatlerine vetelefonlarına bakmaları yasaktı. İş yavaşlıyormuş. Parça sayısı önemliymiş. Eskiden o da yoktu. Duvar saati fikri de sendikadan çıkmıştı. Nurten "Ne önemli buluş" diyerek gülümsedi.

Zil makine seslerini bastırıcısına avazavaz çaldı. Nurten herkesle birlikte ekosaarak çayını aldı. Boğazını yumuşatması, kısılan sesini açması gerekiyordu. En hızlı boğaz temizleme yöntemi çay ve bisküviydi. Çay yumuşatıyor, bisküvi de biriken tozların yutulup gitmesini sağlıyordu. Çay sıcaktı ama umursamadan bir yudum aldı. Peki ya bisküvi! Çayın yanında yıllardan beri verilen kremalı bisküvi neredeydi. Masalara baktı. On beş yıllık işçilik hayatında ilk defa bisküvi yoktu. Peki ya patronların dediği gibi bisküvi artık hiç verilmezse... Nurten'in sırtından bir damla sıcak ter aktı. Bedeni terinden soğuktu, hemen irkildi.

Yanından geçen Ahmet'in hafifçe koluna dokundu, kulağına doğru yaklaştı, fısıltıyla, "Bisküvi yok" dedi.

Ahmet kaşlarını çattı,

"Olmaz öyle şey, koyarlar şimdi. Daha yeni konuştuksendikayla. Panik yapıp işçileri uyandırmalı! Çayını iç sen."

"Ahmet abı bisküviler konmayınca aykacaklar zaten. Bizi suçlayacaklar. Sizin sözünüzü dinleyip sendikacılara güvendi diyecekler."

Ahmet Nurten'in telaşına alıştı. İşçileri de tanıyordu. Oluruna bırakar, aykımazlardı. Ahmet "Onlar senin benim hatırlarını iş sendikali oldular. Kendi kendilerine konuşurlar sonrasusalar" diyerek iç çekti ve devam etti.

"Sendika dışında başka çarelerimiz mi vardı. On beş yıldır bu fabrikadayız. Çalışma koşullarımız eskisinden daha iyi değil mi? Şimdi on üç yaşında kimi işe alabiliyorlar? İstedikleri gibi kimseyi kapının önüne de koyamıyorlar. Hem sigortamız da tam yatıyor. Daha neolsun?" diyerek kadının yüzünde çaresiz bir cevap arar

gibi baktı.

Nurten hâlâ çok güzeldi. Sustu.

Nurten bu bakıştan ürktü, başını çevirdi, çevresine baktı. Erkeklerle konuşmasının hoş karşılanmadığını biliyordu.

Ahmet'ten gözlerini kaçırarak konuşmaya devam etti:

"Makası kaldıracak gücümüz yokken işe başlamıştık. Evet bir sabah geldiğimizde de elli kişi nedensiz fabrikaya alınmamıştı. Bunlar doğru ama yine patronlar çocukları çalıştırabilirler. Üstelik işçiler çocuklar eve para getiriyor diye şikâyetçi de olmaz. Bir sabah işçiler yine çıkartılabilirler. Üstelik sendika da buna göz yumabilir. Güvenmiyorum bu adamlara. Şimdi bisküvimizialan, yarin..."

"Haklısın doğru ama bir dur, bekle şu anda böyle sorular yok. Ücretlerimizi tam alıyoruz.

Böyle bir soru Üstelik bisküvi gibi küçük bir sev

için ağzımızın tadı bozulmasını tekrardan. Taşlar daha yeni yerine oturmuşken."

"Önce küçük haklarımızı alırlarelimizden, yarin büyüklere sıra gelir. Sendikacı daha geçen ayki toplantıda bize demedi mi, 'Bisküvileri kaldırmayacağız' diye. Ücretlere gelince, evet tam ve az. Bu çevredeki en az ücreti biz alıyoruz. Bu sene pazarlık bile yapmadılar. Patron ne derse o oldu."

Zil sesi konuşmalarını kesti. İşçilerin ikinci zil sesine kadar makinelerinin başında otmaları gerekiyordu. Yoksa işlerini yetiştiremezlerdi.

Ahmet, içini derince çekti. Nurten'in ona bakmadan konuşması canını sıktı. Kadın ona bakmıyordu.

"Neysesfırsırsırsı konuşup diğerlerinin dikkatini çekmeyelim. Ne konuştuğumuzu merak eder, soru sormaya başlarlar. Sen kimseye bisküvi yok deme."

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantery.org>

"Ama yok, görmüyorlar mı?" dedi Nurten. Ahmet'e arkasını döndü, diğer işçiler gibi makinesine doğru yürüdü. Telefonunu çıkardı. Gelen mesajları açtı. "İsmail" dedi, "İsmail, canı çıkacak kocam..." "Çıkışta geleceğim, para lazım bana. Sen ne kirlî çikânsındır bilirim, naz yapma, arkadaşlara söz verdim akşam için..."

Nurten'in boğazını sadece kumaş tıkamıyordu. İsmail ile sesi hep kısık, boğazı hep tikanıklı.

Nurten kendisi gibiyorulmuş makinesine sertçe oturtdu. Sepetten birgömlük aldı. Çoğunluğun yakasını iğnenin ucuna denk getirdi. İğnekumaşa battıkça İsmail, Nurten'in düğmelerine battı çıktı, battı çıktı. İsmail fabrikanın çıkışına gelse, Nurten de param yokderse, herkesin içinde kendisini evire çevire döverse. Daha önce yapmadı mı, yaptı. Herkesin içinde dövüldü, kocası dırkırışmak olmadı, demediler mi? Dediler.

Babası bile, Nurten'inyışı küçük İsmail dövsün ki kadınılığı öğretsin demedi mi, dedi. Dediler de, dayakta mı kadın oldu Nurten. Nurten kaç defa sordu kendisine: "Kadın mı oldun dövüle dövüle?"

Makinada iplik bitide kör olası İsmail'in korkusu bitmedi gitti yüreğinden.

Titreyen elleriyle ipliği geçirdi iğneye, hem de tek hamleyle. Hiç de kolay değildir bu, usta olmak gerekir. Nurten gözü kapalı bile geçirirdi ipliği iğnesinden ama işçi de olamamıştı, Kadın olamadığı gibi.

Arkadan bir düdük sesi duyuldu önce, sonra bir ses avazı çıktığı kadar bağırdı

"Nurten çabuk, oyalanma, iş birikti sepetinde, daha hızlı daha hızlı."

"İsmail gibi bu adam da yıllardır doymadı gitti" dedi içinden.

Paydos zili çaldı. İşçiler önlüklerini çıkartıp fabrika bahçesinden dağılmaya başladılar. Nurten Ahmet'ten borç alacaktı. Başka çaresi yoktu. Ondan başka kimseden isteyemeyeceğini düşündü.

Ahmet mavi önlüğünü çoktan çıkarmış bahçeden hızlıca çıkarmaya başlamıştı. Nurten önlüğünü bile çıkarmadan bahçeye fırlamıştı. Ahmet'i kaçırmamalıydı. Ahmet'in bahçeden çıkmadığını görünce, rahatladi. Arkasından koşarak bağırmağa başladı.

"Ahmet Abiiii, Ahmet Abiiii."

Ahmet durdu. Nurten'in nefes nefese halini görünce içinden "Telaş ettiği konuya bak, bisküvi" diye geçirdi içinden. Kendi hayatını bu kadar düşündü mü kadın. Düşünseydi, kocası İsmail mi olurdu?

"Dur bir dinlen nefes nefese kalmışsın..."

Bisküvi olayını sen niye bu kadar taktin ki kafana, hallederiz. Seninlehalay çekerekburaya soktuk sendikayı, bunu mu çözemeyeceğiz. Ben toplantıda fabrika bisküviyle mi durumunu düzletecek diyeceğim."

"Yok yok başka şu kenara bir gelsene abi."

"Hayırdır."

"Param yok da... İsmail'dede kalmamış.

Gözlerini kaçırarak devam etti. Biliyorsun İsmail'i. İş de bulamıyor kendine göre. Parası olmayanca erkek işte, sinirli de..."

"Sinirli oluyor, dövüyor seni değil mi? Elinden paranı alıyor, kumar oynuyor. Başkası olsa İsmail'e mi katlanır?"

Kadının boynuna baktı, oradan göğüslerine doğru indirdi gözlerini. Sigarasından derin bir nefes çekti. Büyüdükçe mi güzelleşti bu kadın, çelimsiz bir şeydi eskiden, peki ya şimdi, içini gıcıklayan bir şey vardı Ahmet'in.

"Hadi özülm'e" diyerek Nurten'in sırtını dokundu. Kadın terlemişti.

"Fabrikanın yanı sokağın gel de sana para vereyim. Kimse görmesin bizi" dedi Ahmet.

"Söz aybaşında vereceğim" dedi Nurten başını eğerek.

"Verirsin, sıkma canını, biz eski arkadaşız."

Çıkış saatinin kalabalığından konuşmadan uzaklaştılar. Kimsenin geçmeye pek de tenezzül etmediği dar sokağa girdiler. Ahmet arkasına baktı, sigarasını sokağa attı.

"Ne kadar vereyim" dedi

sesinin en ince haliyle. Nurten, utanıyordu. Parayı almaktan vaz mı geçmiyordu? Yarn Ahmet'in yüzüne nasıl bacakacaktı. İsmail'in beton gibi ellerinin saçlarını çekişini, yüzüne vuruşunu, gözyaşlarının düşündü. Cevap veremedi, utançtından.

Yorgunluktan kirece dönmüş yüzü kızarmıştı.

Ahmet bunu fark edince kadının çenesinden hafifçe tutarak kaldırdı, çenesinden tutmaya devam etti. Böylece Nurten'in kendisine bakmasını sağlamıştı. Nurten'in ela gözleri ışıltı ışıltı parlıyordu, yüzü sıcaktı, gözleri daha da sıcak. Yoksa...

"Yoksa benimle birlikte mi olmak istiyor, beni seviyor da para bahane mi, yıllardır fark etmemiş olabilir miyim, evet ben de seni istiyorum Nurten."

Ahmet iki eliyle kadının yüzünü tuttu, kurumuş pembe dudaklarını sertçe kendi dudaklarıyla birleştirdi. Nurten eriyen bir sabun gibi Ahmet'in ellerinden kayıp dar sokaklara aktı. Nurten koştu, koştu, koştu. Nurten, koşarken ağladı, sıcakladı, terledi.

Önce üzerindeki iş önlüğünü, sonra gömleğini, sonra atletini çıkarttı atı. Sıra kendisini, on üçyaşından beri sıkın sutyenine geldi. Daha göğüsleri çıkmadan takmışları sutyenini. En son elini sutyeninin kopçasına götürdü, attı. Çamurlu sokaklara çocukluğunu, umudunu, İsmail'in beton gibi ellerini, Ahmet'e olan güvenini, sendika yalanlarını, ustabaşının düdüğüünü attı. Sadece koştu, ciğerlerini parçalar gibi koştu koştu koştu tüm çıplaklığıyla ağlayarak kaçtı.

Önce küçük haklarımızı alırlar elimizden, yarın büyüklere sıra gelir.

SAMA BADA

KARUKAKARTLAR

Hamle Sırası

DOĞUŞ ŞAHİN

Gözlerimi araladığımda o sokak ağına geldiği hatırlanıyordu. Bu yüzden rüya olduğunu düşündüm. Canım acıyordu. Yattığım kaldırımdan doğruldum, sokak ısıdı. Elim başımın arkasına gitti. Ense kökümdeki şişliği dokundum. Ayağa kalktım. Üstüm töz içindeydi. Sokaktan çıkıp birine yöneldim. "Benim kim olduğumu biliyor musun?"

Adam üzerime yürüdü "Sen benim kim olduğumu biliyor musun?"

"Hayır."

"Yürü git gündüz vakti belanı benden bulma!"

İşlek bir caddeye çıkıp üzerimden evare diye bakmaya başladım. Kimliğim yoktu. Cebimden sadece küçük not defteri, biraz paravekirmızı fular çıktı. Defteri açtım.

"Satrançtahtasındaki aynı renkten farklı taşlar. Hareketlerimiz özgün olsa da oyunu ya birlikte kazanırız ya da birlikte kaybederiz."

Neyden bahsettiğim konusunda fikrim yoktu. Sağcı mıydım yoksa solcu mu? Zengin gibi görünmüyordum, zeka seviyem de ortalamanın üzerinde olduğunu düşünüyordum, büyükten solcudolu varsayarsam.

"Özelini verdede okuyan bir kadını tanıştım. Ziyaret içinokuluma geldi. Eylem yapan öğrencileri görünce çok şaşır. Sloganları nasıllarıanda atabiliğimizi sordu. O da yürüyüşe katılmak istedi. Yüzüme verişe pankartı da tutabileceğini söyledi." Kahkaha attım. Kendi şakama gülüyor sayılmazdım, kendimdenimiyordum. En azından artık solcu olduğumdan emindim. Okumaya devam ettim

"Onu öldürdüm." Tekrar okudum. Kalp çarpıttı. Sayfayı çevirdim "Diyabetivar. Uyku ilacı kullanıyor (Yaptıklarımdansonra rahat uyuması beklenemezdi). Evine gittiğinde kimse olmuyacak. İçecekini uykuyu ilacınat, kendinden geçmesini bekler. Uzun süre dir şeker hastası olduğu için ayaklarında nöropati oluşmuş. Uykurken insülini ayak parmaklarının arasından enjekte et, hissetmeyecek. Doğal ölüm olduğu düşünülür. Ağabeyinin intikamını alacaksin." Defteri kapattım etrafa baktım. Birini öldürecektim. Ağabeyime ne olmuştu? Ayağa kalkmak istedim, bacaklarımda güç yoktu.

Önümden geçen polisleri görünceden defteri arkama sakladım.

"Ne yapıyorsun burada?" Şapkalı, sakallı biri bana bakıyordu.

"Bilmiyorum." Cevabımı garip bulmadı. Ayağa kalkarken soruyordu "Sen ne yapıyorsun?"

"Ben açmaya gidiyorum, gel." Yanındayürürken sorularına kısa, net cevaplar veriyordum. Ara sokaktaki bara girdim. Genç bir evlansalonuandırıyordu. Sondaki köşe masaya geçtim. Sol tarafımdaki kaskıllık satrançtahtasını

Çizim: Buğra Onur Erdem

vardı. Televizyon tam karşımda, giriş kapısının üzerindeydi. Haberler açıktı. Bann sahibi küllük getirip önüne koydu, sigara içiyor olmalıydım. "Sigara almayı unuttum."

Tabakasını açıp uzattı, içinden alıyaktım. Halagözler üzerimdeydi "Kahve içermisin?"

"Olur." O kahveyapmaya gittiğinde defterindeki cinayet bilgilerini tekrar okudum. Defterin benim olmayabileceği aklıma geldi. Bar tezgahının üzerindeki kalemler deftere aynı cümleleri yazdım. El yazımıydı. Bann sahibi kahvem getirip işine döndü. Defterimdeki tüm notları dağıttı. Sayfaları gerçek nakalim içice karşıyordu.

"Yeşil gözlerine bakmayı bırakamıyordum. Eşyalarını topladı, gideceği için üzülüm. Biraz daha oturmasını istedim. Paramın yetmeyeceğini söyledi. Fahişe olduğunu o an öğrendim." Fahişenin üstünü çizip "Seks işçisi" yazmışım. "Ceplerine baktım, on lirama vardı. Parayı aldı, birdakika yaanca yeteceğini söyledi. Değer dedim, gözlerine baktım. Sürem dolduğunda bana veda etmek için dudaklarımdan öptü."

Defterden başımı kaldırdığımda içeri giren kadının o olduğunu hemen anladım. Gözleri onu ete veriyordu. Her şeyi silmiş olsam da kalbim hızlandı. Gelip karşıma oturdu "Nasıl?"

Ondan bir şey saklamamam gerektiğini hissediyordum "Hafızamı kaybettim."

"Ne oldu?"

"Bilmiyorum. Seni de tanımıyorum. Sadece fahişe olduğunu biliyorum."

"Seks işçisi değilim. Doktorum."

O zaman yazdıklarım gerçek değildi. Açıklamaya devam etmesini bekledim. Yüzümdeki ifadenin ciddiyetimi anladı

"Yazarsın. Cinayet romanı yazıyorsun. Bana da bununla ilgili şeyler sormuştun."

"Yazarım?"

"Evet."

Defterinsayfalarını hızıllık karıştırdım, bulduğumnot rahatlatı. "Adamin hayatını yazmanın için yayinevinaracıolsun. Öldürmek için acele etmem. Birlikte zaman geçir,

öldürmeyecektim, daha da önemlisi abim öldürülmemiştir. Her şey kurguydu. "Sokakta uyandım.

Üstümde kimliğim yoktu, hiçbir şey hatırlamıyordum. Kortkum. Burayitesadüfenbuldum. Bugün günlerden ne?"

"2 Mayıs Pazartesi, hafızanınasıl kaybettin?"

Elim cebimdeki kırmızı fulara gitti, başıma ne olduğumu anlamıştım "Dün buralarda mıydın?"

"Evet."

"1 Mayıs eylemlerinde olaycaktı mı?"

Bu kimliğimi neden yanıma almadığımı da açıklıyordu.

"Polis saldırısı oldu. Çok gaz attılar, gözümleri alınmalar davardı."

Enseközümlü tekrarı yokladım "Eylem sırasında başımdan vurulmuş olmalıyım."

"Eyleme gittiğinilerden biliyorsun?"

"Hafızamı kaybettim, sınıfı değil."

Kahkaha attı "Kusura bakma," Yanıma gelip başımın arkasını kontrol etti "Darbe ya bağılıysa yakında düzelirsin."

"Yazar olduğuma sevindim. Şu halime bakınca en fazla salaksalalmızıka çaldığımı söylerdim. Başka yeteneğim var mı?"

Başını salladı "Mizika çalıyorsun."

Ben kendinden utanırken o iki kadehrakıllıp karşıma oturdu.

"Sana neler sordum?"

"Hepsi otopsiytealakalıydı." Gözüaslıduran satrançtahtamıgittim "Hafızamı kaybettiyisen bugünseni yenebilirim." Takım alıp açtı.

Ayakbaki bağcıklarını bağlamayı hatırladığım gibitaşlarındızmeyide hatırlıyordum. Karşımdaki kadının gözlerine karırbaktım. Adımihale sormamıştım, umurumda değildi. Sadece gözlerindeki kişi olmak yetiyordu.

"Satrançta iyi miydin?"

Gülüştüümteyeneayıldı "Seni hiç yene medim. Tutuklaya oynuyordum. Haklıydın tabii."

Anladığımı görünce açıkladı "Abin cezaevindeyken o öğüşünazıyareteğittiğinde sana oynamayı o öğretmiş. Ondandaldığın son hediye olduğunu söylemiştin."

Kanımın çekildiğini hissettim. Başım dönmeye başladı. Yazdıklarımın hepsikurgu değilmiş. Ağabeyim varmış. Kendi hikayemi yazmışım. Sesim titreyerek sordum "Onu çok özliyor muydum?"

Gözlerimde kendii hüznümü gördüm "Onunla birsaat oturma krizimekiçti tüm hayatını verebileceğini söylemiştin."

O sırada televizyondaki haberin sesi yankılandı "Eskibakanevinde ölü bulundu. Şeker hastası olan bakanın iki gece önce hipoglisemi krizine girdiği bildirildi. Bakan 2000 yılında yapılan cezaevi operasyonlarında kilitlet oluyamıştı." Derin nefes aldım.

Yüzümde hiç pişmanlık yoktu. Gözümde süzülen yaş hatırlıyamadığım ağabeyim içindi. Satranç taşlarına baktım. Atımı ikeri süzüm hamlamı yaptım. Kadehimi yukan, ora kaldırdım.

"Satrançtahtasındaki aynı renkten farklı taşlar. Hareketlerimiz özgün olsa da oyunu ya birlikte kazanırız ya da birlikte kaybederiz."

Hydra ve Yabandomuzu

Y. EMRE CEREN

Hera, kocası Zeus'un başkasından olma oğlu olduğundan Herakles'i hiç sevmeyen. Onun üzerine sürekli komplolar düzenler. En sonunda Hera'nın oyunlarına gelen, çocukları ile eşini öldüren Eskiçağ'ın en ünlü mitolojik kahramanı Herakles [Herkül] 12 görev yapmakla cezalandırılır. Hera vasıtasıyla görevleri Eurystheus adındaki Argos krallarından birisi verir. İlk görev efsanevi Nemea Aslanı'nı öldürmektir; Herakles postu delinmeyen bu yaratığı güç bela öldürdükten sonra yaratığın pençelerini kullanarak postunu söker. Kendisine bu görevi veren Eurystheus'un önüne getirir postu ve hayvandan kalanları atar. Kahramanın gücünden korkan Eurystheus, kahramanın Argos'a girmesini yasaklar.

Herakles'e verilen ikinci görevse Lerna Hydrası olarak adlandırılan bir diğer canavardır. Bu canavarın da anası Nemea Aslanı gibi Ekidna'dır, ancak bu canavarın babası Typhon isimli mitolojinin en tehlikeli yaratıktır. Lerna Hydrası esas olarak Hera tarafından Herakles'i sınamak için bizzat yetiştirir. Hera, bu canavarı bir Argos'un Lerna bataklığındaki su kaynağının yakınında bulunan çınar ağacının altında büyütür. Mitoloji yazarlarına göre şekli konusunda türlü rivayetler mevcut; bu rivayetlere göre Hydra'nın 5-6'dan 100'e kadar değişen başı vardır. Hepsinin mutabik olduğu şeyse bir yılın olmasıdır. Hydra'nın solğunun dahi insanı öldürmeye yettiği söylenir. Çok başlı bu devasa yılanın her başı ayrı ayrı zehir saçır. Bu canavar ülkedeki hayvanları ve ürünleri telif eder.

Herakles görevini alınca canavarla yüzleşmeye doğru gider. Canavara karşı önce alevli okları dener, ancak pek etkili olmadığından çözümü yaratığın her bir başını kesmek tebulur. Harpe adı verilen bir tür kavilisi kılıça Hydra'nıntım başlarını keser. Ancak baş kesildiği gibi yeniden çıkmaktaydı. Herakles de yeğeni Iolaos'tan yardım ister. Iolaos, Hydra'nın bulunduğu civardaki ormanı ateş sever. Herakles ise başı keser, Iolaos, Herakles'e yüksek derecelerde yanan

"Kral Eurystheus, Herakles'in sırtında taşıdığı devasa yaban domuzunu görünce, korkudan bir fiçinin içine saklanır."

Gustave Moreau

ormandan derhal bir odun verir, Herakles ise cayır cayır yanan odunu kesilen kafanın yerine basar, yarıyı dağlar böylelikle yeni bir baş çıkmasını önler. Ancak tam ortadaki baş denildiğine göre ölümsüzdü. Herakles bu başı ne yapacağını düşündü ve derhal kesip toprağın altına gömer ve üzerine de dev bir kaya koyar. Ardından Herakles ilerideki maceralara hazırlık olması için oklarını Hydra'nın zehirli kanına batırarak zehre bular. Hera'dan Hydra'ya gelen dev bir yengeç yardımı da fayda etmez. Herakles yengeli ezerek öldürür. Eurystheus yardım aldığı gerekçeyle bu işi 12 görevden saymaya yanaşmaz.

Herakles'in üçüncü görevi Erymanthos yabandomuzudur. Eurystheus, Herakles'ten Erymanthos dolaylarında yaşayan yabandomuzunu canlı olarak geri getirmesini

ister. Herakles de yola koyulur, Ar'kadia dağlarında gezer yabandomuzunu gözler. Bu arada at adam Pholos'un konuyu olur, yer içer. Sonra bir testi şarap yüzünden diğer at adamlarla Pholos arasında kavga çıkar, Herakles ise hepsini öldürür. Pholos ise zehirli bir okun ayağına düşmesi sonucu ölür. Herakles arkadaşını üzümlük gömer. Ardından da görevine devam eder. Bu dev yabandomuzu bir mağarada yaşar, dağın civarında avlanır. Herakles ise bu yabandomuzunu dışarı çıkarmak için kükrer, haykırır yabandomuzu ne olduğunu anlamak için ininden çıkar. Sonra Herakles'i görünce koşturmaya başlar, Herakles ürkmüş yabandomuzunu önce sık bir ağaçlığa sürer, ardından da derin karda kaplı bir noktaya. Yabandomuzu giderek yorulup hareket edemez hale gelince ağla yakalar, bağlar ve sol omzuna atar. Yaratığın nefesinden hâlâ toz yayılmaktaydı. Yabandomuzu omzunda Erymanthos'a gelir. Erymanthos o kadar ürker ki bu yaratıktan korkudan etraftaki bir fiçinin içine saklanır.

ALİ DENİZ USLU

FİL MEZARLIĞI

Biraz durdurabilseydim içimdeki savaşı
Yanıldığımı kabullenseydim
Başa çıkamayacağımı anlasaydım
Direnmeseydim değiştirebileceğimi düşünüp
Ama ahmaklığım çölde kum!
İyi insanların faydasız meşguliyetleri,
Bizim gibilerin adresini bildiği bir fil mezarlığı.

Ne alıkoyuyor bilmiyorum;
Dahiyanе düşmanlıklar,
Vasat öfkeler,
Yalnızlığı değil yalnız kalmayı biliyor herkes.
Başkalarının beceriksizliğiyle beslenen çok hücreliler çoğalıyor.
Umutla bedel ödemek zor
Zorbalık zorunlu ders
Hatıra ormanları nifak tohumlarıyla dolu
Yaşım kırk, öfkem yüzöl
Neyi kaybettiğimi bile hatırlayamıyorum.

İnsan, her şeyi anlatamaz.
Zaten kelimeler de
her şeyi anlatmaya yetmez.

Cengiz Aytmatov

Dostluk da
saygı da eşitlikle
olur, anlamıyor
musunuz, eşitliğin
olmadığı yerde
iki kişi de yok.

Duygu Asena

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Yayın Kurulu: Önder Abov, Ümit Bektaş
- Edebiyat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Oğuz Alkan, Mustafa Kömür
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Reklam ve İletişim: 0546 2683328 - bavul@bavuldergi.com
- www.bavuldukkani.com
- Kapak Tasarım: Ahmet Can Sarıkaya
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıkaya
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No:14/3 Mecidiyeköy/Sisli İstanbul
- Baskı: İleri Basım Mat. Amb. Reklam Tanıtım/Yayın ve Teknik Hiz. Tic. A.Ş.
- Adres: Yenibosna Merkez Mh. 29 Ekim Cd. Al Apt. No:5/902 Bahçeşehir-İstanbul (Vizyonpark Z Plaza B-1 Blok Kat:9 No:81-82)
- Tel: 0212 454 32 90 - 0212 454 34 83
- Genel Dağıtım: Türkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

SEN
BEN
LENİN

LENİN'İN KENDİSİNİN DE
HEYKELİNİN BİR FAKİRİ
İSTİHAK İÇİN YAKILMASINA
İTİRAZ EDECEĞİNİ
HIÇ SANMIYORDUM!

HİÇBİRİMİZİN O HEYKELE İHTİYACI YOK. BİZİN BİRBİRİMİZE
İHTİYACIMIZ VAR, GÜÇLÜYÜZ, ÇÜNKÜ ÇAREYİ
HEYKELERDE DEĞİL İNSANLARDA ARIYORUZ,
BİRBİRİMİZDE ARIYORUZ...

KAPITALİZM HER ŞEYİ KIRILTIĞI GİBİ
LENİN'İ DE KIRILTIĞI, DEĞİL Mİ?

BEN HEYKELLERİ DEĞİL,
ÇÜMLELERİ VE HİKAYELERİ
TERGİH EDERİM...

HUKUK GÜÇLÜDEN YANADIR. MAHKEME BİR İKTİDAR ORGANIDIR!

HARBIYE

AÇIKHAVA

YAZ

OYUNLARI

15-16 Haziran İKİ EFENDİNİN UŞAĞI

18-19 Haziran 12.GECE

21-22 Haziran HASTALIK HASTASI

sehrintiyatrosu

sehir_tiyatrosu

sehirtiyatrolari

sehirtiyatrolari1914